

اُطْلُبُوا لِعَدُوِّكُمْ كَانَ يَا صَبِيحُ

مردا و کشته شده
۴۴ ۴۴ ۴۴
۴۴ ۴۴ ۴۴
۴۴ ۴۴ ۴۴

قلعه ملک کربلای کربلا و قتلگاه ارباب کربلا و کربلای کربلا و کربلای کربلا

اعنی

تذکره نرمل

المعروف باسم تاریخی

ضرب نرمل

۲۳
۴۴
بیتا

میرزا یحیی خان غلامی و میرزا یحیی خان غلامی و میرزا یحیی خان غلامی و میرزا یحیی خان غلامی

و مطبوعه نای نظام المطابع طبع شد

الی

نحوہ زندگی

مجھے ہے کہ ہم نے ترک محبوبیہ کا سلسلہ لکھنا شروع کیا ہے (حبکوسات سال کا مرد تھوڑا سا)
یہ خیال سرین چکر لگایا کرتا تھا کہ خاص دار الخلافہ دکن (حیدرآباد) کے
علاوہ دیگر تعلقات و اضلاع ممالک محروسہ سرکار عالی کے تاریخی واقعات و
حالات بھی جبقدر ممکن ہو سکے پیدا کئے جائیں۔ کیونکہ یہی تعلقات و اضلاع
جو اس وقت بسبب قلت آبادی و عدم توجہی کے دیہات و قریے معلوم
ہوئے تھیں۔ کسی زمانہ گزشتہ میں شہر و ملک کے مائل رہ چکے ہیں۔ اور
اوسوقت کی تازگی۔ رونق اور آبادی کی کثرت کے باعث نہایت مشہور
و سر پر آوردہ مقامات میں شمار کئے جاتے تھے۔ اور اس زمانہ کے منہا پیر
و وقائع نگار اُن کے حالات تاریخی پیرایہ میں ملنے بھی کر چکے تھے۔ مگر جو اُد
روزگار سے وہ سرمایہ تواریخ کا اسوقت عنقا صفت ہو گیا ہے۔ البتہ
کہیں کہیں اُن کے قلمی نسخے موجود ہیں جنکے حاصل کرنے کے لئے تلاش
جستجو محنت۔ مشقت۔ ضروری ہے اور اُن کے ساتھ ساتھ رقم کا صرفہ بھی
لابد۔ کیونکہ جب تک اُنکو روپیہ کی جمع نہ دلائی جائے اُنکو جدا کرنا پسند نہیں
کرتے۔ اور نہ خود ہی اُنکو اپنے خرچہ سے طبع کر کے پبلک کے مقرر کرتے ہیں۔
اسکے پس ہمارا خیال تھا کہ دکن کے متعلق تاریخی سرمایہ بالکل کم ہے۔ اور
یہ جیاں اُس بنا پر پیدا تھا کہ دکن کے مطبوعہ تواریخ کی تعداد بہت کم ہے۔
لیکن اب جبقدر ہم نے تلاش و جستجو شروع کی اُسقدر قلمی کتب کا سرا

ہاتھ آنے لگا۔ چنانچہ ہم نے اسوقت تک کسی قلمی کتب رقم کثیر صرف کر کے حاصل کئے ہیں۔ اور ارادہ ہے کہ ان تماموں کو یکے بعد دیگرے اپنے کارخانہ میں طبع کرا کے شایقین علم و ہنر و قدر دانان ہنر سیر کے نذر کریں۔ چنانچہ اب انہیں سے ایک کتاب موسومہ ”وقائع نزل“ پیش کی جاتی ہے۔ جس کا نام ہم نے **ضرب نزل** رکھا ہے۔

اگر ہم اسوقچہ راجہ راہیشو راو بہادرستان دوکنڈہ کا شکریہ نہ ادا کریں تو کفران نعمت ہوگا۔ کیونکہ اس سبجو تلاش میں راجہ صاحب مدون نے ہماری جہت کچھ اعانت فرمائی ہے۔

چونکہ راجہ صاحب مذکور کو اس قسم کا علمی مذاق ایک زمانہ دراز سے پیدا ہے اور اکثر و بیشتر صاحب معزز عمر عزیز کا صاحب تالیفات و تصنیفات میں مصروف ہوتا ہے۔ اور اب تک وہی مشغول جاری ہے۔ پس یہی وجہ ہے کہ صاحب نے

ہمارے ہم خیال اور ہماری تلاش میں حجتو میں مدد و معاون رہتے ہیں۔

چونکہ اس نارسج کی عبارت فارسی ہے اور آجکل کے رواج کو دیکھا جائے تو اردو ترقی پذیر ہے۔ اور عام لوگوں کے مذاق کا رجحان بھی اردو کے جانب زیادہ تر پایا جاتا ہے۔ اور فارسی بالکل کیاب و محققا ہو رہی ہے

حالانکہ زبان فارسی میں جو مزا اور شیرینی ہے وہ اردو کو کہان

نصیب ہے۔ گو اردو کے چاہنے والوں کی تعداد اسوقت بہت زیادہ

ہے۔ مگر فارسی کی چاشنی کا چٹخا لینے والے خریداروں کی بھی کمی

نہیں ہے۔

اور خاص خاص لوگوں میں اسکا مذاق اب بھی موجود ہے۔ جو اردو کو ہرگز

پسند نہیں کرتے۔ علاوہ یزین اس کتاب کی فارسی بھی نہایت سلیس ہے

اسکے ہم نے سچا نہ اُسی لباس میں رہتے دہاتے اگر ہم اسکو اردو کرنے
اسکا وہ فی لطف بالکل حاتار ہوتا۔

بہر حال عہدِ اُہم نے اردو کر کے سے کنارہ کیا ہے۔ یہ تاریخِ تعلیمِ نرمل کے
سچے واقعات اور حالات سے جلوہ ہے اور اُس زمانہ سے امر او قلمی زبان
نرمل کے حالات نہایت صراحت کے ساتھ درج ہیں۔ اور جنگ و جدال کے
کارنامے مزاح و لبط کے ساتھ شامل۔ جیکے دیکھتے سے نہایت دلچسپی
اور لطف حاصل ہوتا ہے۔ اور معلومات کو درست پیدا ہوتی ہے۔
جناب خود ملاحظہ فرما کر ہمارے قول کی تصدیق کر سکتے ہیں۔

بندہ احقر
غلام صدیقی خان گوہر حید آبادی

دارالشفاء - حیدر آباد دکن
۵ ذی الحجہ ۱۳۳۲ھ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده وصلى على النبي بعدد سبب من صدر نشانیان چار مالش عز و محال قد
 دستگامان ارباب فضل و کمال که نگاه مهر و الطاف همیشه بر عابت احوال هر ذره بمقدار شد
 اوار میدارند و مهت عالی نعمت آن والا گهران بے سرمایگان نقد اسعد اور اسرمایه بلیت
 ششده ماوج امتیاز مرسند - روشن و هویدا باد که درس یکمیزار و ششصد و هفتاد و سی
 مطابق یک هزار و دوی و صد و سی و دو و هجری - صاحب سلیم الشان فیاض زمان بهادر بے بدل و نیم
 ارسطو مفتی فلاطون دانش نازل اکرم عالی هم جنیل سر جان ماکلم بهادر - اراده تنی و استقامت
 سرگروها بے پندار مقهور و با نطفای ناکره شرف ادا ن بد کیشان مغرور که در قلمرو
 صوبجات دکن دست تلم دراز کرده آتش فتنه و فساد جهانے را بر باد و خاک سپاده و
 عالمے را تاراج و تباہ گردانیده تخیل شدید بر پا کرده لودند از لولج بلده فرخنده بدبا و جبر
 علم نهضت برافراشته از راه ناگپور منمنافات عو به برا سفر بند و ستان بیش نهاد خاطر
 دریا مقاطر داشته با فوج نظم موج ستارچ چهاردهم ماکتمبر السه مطابق دویم ذقعه
 عبور کنگ گودباوری نموده بقدم سمنند لزوم مقام نرمل راریب و زینت ششده
 این کاتب الحروف نیازمند آفاق عاصی عبدالرزاق بن عبدالغنی متوطن قصه بدین
 سرکارنا وزیر عو به محمد آما و سید رنجور مست مشکیمی ذاک سرکار عظمت مدار معزز و نامور

بود شرف طاعت حاصل ساخت ما نوع لوازشات و عنایات سرفراز نسر بود. سرمان
فیض ترجمان ارشاد فرمودند که اگر احوال زمینداران ماضی و حالکان سلفی سائے تیار می
و آمادی نرمل انچه مسوم شده باشد در قوم ساخته تا رسیدن ناگپور سراسے ملاحظه ارسال دارد
حسب الحکم آن معدن سخا و کرم و محزن فیض اتم تلاش و تجسس احوال اخبار سعی موفوره بکار بر
احوالیکه زبانی بعضی اکابر دیرینه و اخباریکه باطهار ناقلان که هر سال پارینه از رطب یا لبس
بر چه سماعت رسید بسبک تخریر آورده موسوم - **تذکره نرمل** گردانند هر تبا که در عتبات
آن بے بضاعتی تم سکو خطای واقع شود یا در نگارش اخبار قصور کم سیس خاطر رسید
باشد مدد و کرم پوشیده باصلاح آن ممنون و سرفراز فرمایند - **العفو و ند کرام الله**
ما مولی -

ذکر بنای آبادی تغییر نرمل و بعضی احوال که از کتب قرائخ بصحت پیوسته

راویان اخبار این حکایت را چنان بمعرض بیان آورده اند که در زمان پیشین بجای نرمل
صحرائے عظیم و کوہستان یربیم - خوف و درند و گزند آدم تنها در آن صحرا گذر نمی نمود - بنیان
نامی از قوم کوئی سکن لوح پالونچه بعد از حکم که در قدیم الامام زمینداران آن لوح نامبرده را
متمول انکاشنه در تان و ان در مصادره گرفتار ساخته بودند - انا نجا با شتر اک برادر می بخون
تا موافقت کرده ثانی الحال در موضع از مواضع تصبیلیم که بجایت حاکمان بادشاهی تومن
گرمید و از فقر اخوری محاسن فیه الحال بوده مدام بسیر و شکار اوقات میگذاشت - میگویند
که در سواری نامبرده یکزنجیر نرمل سفید نامور بود - روزی بقاعده معهود با سگان شکاری و
بهر آورده - ناگاه و با سب از پیشش بر مید - سگ بتعاقبش دید و باه از جاده گریز
آن سگ استنهم گردانید - نامبرده بتا پده تاثیر آن سواد همت بنیاد و زمین حرابت آسین
مدول خود قرار داد که در نجا حصار س باید بست و از پیشه تدبیر کوه کنی بکار برده بیاد گاری

در زمره ناموران رورگار باند پیوست - از اسخا معاصه سواته سئ ندرت عنان عزیمت
 کحل مالوفه معطوف گردانید - روز دیگر نامرده نردھاکم ونک که حکومت آن صحرای لن
 بدوق مدست اختیار خود داشت احارت ساگردن حصار و آمادی موضع درخواست حاکم فیت
 لطرر آبادی و کشتنکار و قطع تراکم اشجار نموده چیز سے رقم مبلغ سرکار بطور مقطع نام بنیاد به سن
 حصار و آباد کردن موضع رخصت داد از اسخا دسنوری یا فتنه در عرصه اندک بهر ایستگ
 خشت یرداخته بنائے حصار آغاز نمود - و یا بنش موضع خورد که از دوازده کلبه زباده نبود
 داده ماعیال و الحقال خود اقامت ورزید - همیشه بکار تعمیر حصار و بریدن اشجار مامور گردید
 در آن ایام همیشه قرحام و دوروش صاحب کمال یکیکه شاه حق ریاض و دیگر شاه صادق پنجابی
 که هر دو بزرگوار با هم سلسله مقیم شاہی بودند - در عالم سیاحتی وارد صحرای مذکور شد و شنید
 حق ریاض جانی که حال مزار شریف است به پنجاب رونق سبز آراستند - و صادق پنجابی
 را انقیام قصبه و تشریف رخصت ارزانی فرستند تا میرد خبر تشریف آوری شاه ^{موجود}
 انگوش سعادت نبوش اصدقا کرده دولت قدم بوس حاصل ساخت - و اسبچه از لوازم ^{مستغنی}
 درویشان می باشد ماحقناران بجان و دل یرداخت روزی بر سبیل تذکره بنش ^{دی}
 موضع و تعمیر حصار عرض شاه موصوف رسانید فرمودند که نام این موضع چیست نامرده
 عرض کرد که بنویز نام دماشته ام حضرت شاه فرمودند که نام این موضع نزل است ^{نزد}
 نه نزل موسوم گشت اشعنی را عصب پنج صد - سال است - و بعضی میگویند که زیاده ازین ^{موجود}
 اگر چه آبادی پنج محل نزل از قدیم الایام است - درین عصر بسیار اعمال و حکام و جاگیرداران
 از حضور بادشاهان پیشین شرف نزول یافتند معزول گشتند لکن فهرست اسامی
 آنها که بقید سال و ماه حکومت کردند هر چند که در پشاپ نداشت و تجسس بعمل آید از کس ^{جانی}
 بهم نرسید از انجمله آسامیهای حاکمان و جاگیرداران که چند چند مدت مامور بکار بوده ^{مست}
 کردند قبلم عجز رقم نگارش مرود - سید اشرف در سنه یک هزار و شصت - میر سعادت ^{در}

یک هزار و شصت و چهار - آقا علی رضا بیگ در سه یک هزار و هفتاد و یک - محمد رضا کاظم
 سی و جهان - نو محمد ارشاد شیخ سعید خان - آقا ابوطالب در سه یک هزار و سی و یک
 عزیز الله خان از روی در سه یک هزار و نو - چهار - رحمت الله خان در سه یک هزار و نو و بیست
 سید حسین حاکم دار - نندعل و بهادر خان سرلشکر صاحب دکنی در سه یک هزار و یکصد و
 مرزا محمد رضا بیگ مرزا موسی بیگ در سه یک هزار و یکصد و سیزده یک حکومت نزل منصوب
 کردید - محمد تئو چند پرورش رها و آبادی قلعه بوجه حسن پرداخته پاشن قلعه سمت شمال مؤدی
 آنکه حال به تبدیل نام سوار پیله سیک وینه آباد کرده به نیک یقی و نام آوری خلق الله را خوشند
 سازد کام دانشه آفرین از وادی ابن دنیله فانی رحمت کرده تجلی طور بقا پیوست
 سیکنا و متیا لووینا از قوم ایلمی وار در سه یک هزار و یکصد و هجده - علی صاحب و قادر صاحب
 دکنی و دهر مارا و لیسرنیا و در سه یک هزار و یکصد است - حکیت را و وایا سدر را و در سه
 یک هزار و یکصد و سب و یک - سر یار و در سه یک هزار و یکصد پنجاه و شش - راجه نرسنگر و
 وصف شکخان و رگه تاه پندهری من ابتداء سه یک هزار و یکصد و شصت و چهار و ثانی
 ۱۳۱۱ یک هزار و یکصد و هفتاد و یک - دفعه دوم سر یار و معه گنگا را و من ابتداء سه
 یک هزار و یکصد و هفتاد و دو و ولایت ۱۳۱۲ سه یک هزار و یکصد و هفتاد و نه - نواب فاضل بیگ خان
 بهادر مبارز الملک دهلوی من ابتداء ۱۳۱۳ سه یک هزار و یکصد و هشتاد و فصلی لغایم
 ۱۳۱۴ سه یک هزار و یکصد و نو و دو فصلی - مخفی نماید که سابق دیهات پرگنه نزل را پرگنه
 پلیمک می نامیدند و جائے حاکم نشین موضع پرمنڈل و بعضی میگویند که بهون پلیمک
 مقرر بود - هرگاه که قلعه نزل باهتمام بنانا پرتیار و آباد کرد چاکمان سرکار جائے قلب
 و استوار دیده فامست گاه خود ساخته دربار و کچهری قرار دادند - به سبب قیام حکام
 روز بروز آما دی افزایش گرفت درین صورت نام پرگنه پلیمک موقوف شده بکثرت
 استعمال بنام پرگنه نزل شهر بود و موسوم گشت - در سیر این الاخبار شیخ ابوالفضل

شیخ مبارک احوال نزل بطور اختصار در ضمن مذکره صوبه بڑاڑ که در آن ارام متصرف اولیا
 شاهزاده سلطان مراد که فرزند دویم ابوالنظر حلال الدین محمد کبریا شاه غازی لودقی
 ساخت. چنانچه صوبه بڑاڑ بقید است و سکه سرکار و کلیه بجهاد و محل نام زد بود. برگنه
 نزل و بالکنده. و بمکمل و اندور و بون و لوه بگاون و کاسریلی و هوگیور و رام گیر این تمام
 ضلع داخل صوبه بڑاڑ بود این محلات مذکور را سرکار تلنگ میگفتند. در آن زمان و بیض
 را گیر بعضی حایل پیدا می شد. در نواح بالکنده و بمکمل کان عولاد و آهین واقع است و در
 سواد نزل برگا و بهر طرف تنگین میشدند و صول پنج محل نزل باین دستور تحصیل می شد
 نزل شصت و چهار لک ام نوری سی لک ام راجوره شانزده لک ام. اولاشن لک ام
 کسم میط بست لک شصت و چهار هزار دهم شایب دهم فی رویه اهل ام مقرر بود.
 در سیر محمد قاسم مرشته دیده شد هنگامیکه در انتظام سادات شاه محمود بهیستی تا نزد
 شاه کلیم الله بهیستی به سبب اختلاف و عداوت با من امرای بهیستی دولت سراع وقت
 پیدا شد و صوبه داران محالک مثل عماد الملک و نظام الملک بجزی و عداوت الله فط الملک
 و یوسف عادل خان و سپهران قاسم برید محالک را حاد اطاعت سلطنت بهیستی مخرف
 گشته و تهاجر چار طرف با یکدیگر نایره جلال و قتال اشتعال داشتند و رفته رفته
 هر یک صوبه بجای خود کوس لاناغیری نواخته در سال ۱۰۳۳ هجری و چهار بجزی سلطنت
 بهیستی شش طبعه گردید. برید شاهیه. نظام شاهیه. قطب شاهیه عادل شاهیه
 عماد شاهیه. باین دستور هر یک صوبه خود را خطاب شاهیه مخاطب گردانید. در آن
 هنگامه آرائی فیما بین تمام صوبه حاکم و کن بیامالی سم ستوران درآمد بنابه و تاراج
 از سرکار تلنگ و راگیر متصرف صوبه حیدر آباد و نزل و بالکنده و بمکمل غیره محالات
 مرقوم الصند داخل صوبه برید گشت.

ذکر عروج ایلیموران حکومت بن بدست ایشان

حموداران قدیم پادشاه مصلحت اندیشان دیرینه و کثیر قفل گنجینه این حکایت را بدستیار
 کلید سخن مفحوض ساخته لقا بطلب از کسبه مقال تبصر ف اظهار آورده اند - کشتی نیکینا نامی از قوم
 ایلیموراساکن فقهیه دور وانگری اندکی یائے لنگ داشت بطور هزار عان در کشنکار
 اوقات میگذاشت - در گله گاومیشان - نام برده جاموشی بود - روزی در حالت مستی
 بهر اجای توده خاک بود بستانهای سر خود بکندید و الله اعلم در عهد ماسلف دین کد ام
 شخص در آنجا مدفون بود ناگاه از اندرون توده رنجیز آهنی بسروش پیچیده از زمین
 برآمد - می گویند که دوازده عدد سبوه های مقفل بطور کدو جابجا آویخته بودند - از آنجا جابجا
 بقوت سر زوری کشان کشان بوقت نیم شب بدروازه نامبرده با ستاد ناگاه حرکت
 دروازه گموشش رسید بعبث تمام از لبت بر خاسته دید که جاموش خود آمده بمشاهده
 رنجیز و کدو متحیرت زوجه خود را طلبید - زوجه اش عاقله بود در اخفای آن تدبیر حبت
 اینکه اکثر در خانه مزارعان مفاک سرگین می باشد آن رنجیز و کدو باراداران مفاک
 پنهان ساخته هر دو بر لبتراست راحت آرام کردند - هرگاه یکم را می هر بدستگیری چوب
 شعل جاموش شب را از وثاق ظلمت بدر کرد و گله مانان روزگار بچرانیدن بهایم و نهار
 رو بهر آوردند - نامبرده بیدار شده کمار تلافی معاش مامور گشت - مدتی برین منوال
 گذشت که یاد آن دولت خدا داد مقننای ناتوان مینی انسانای زمان از صفی خاطر بطاعت
 نمایان گزاشته بود - روزی از روزهای فرصت ادا بخله یک کدو بر آورده قفلش
 و اگر دفضل الهی را بنصب العین معاینه نمود که تمام نه سرخ به قدر کف دست نبظر در آمد
 فی الحال قدر ضروری بیرون داشته باقی را بدستور مخفی ساخت - اذان روز روز بروز

برنامبرده اندک صورت جمعیت رو بسود در عرصه دوسه سال مافرونی زرو مال نصه انگری
که اقامتگاهش بود بر وصول سابق چیزے رقم مبلغ زیادہ کردہ از سرکار اجارہ گرفت -
از اسناد دولت و جمعیت رو بافرایست آورد چنانچہ زمینداران و نائبان تعلقات گردنوں
از اسمرده مبلغ ہزار ہا قرض گرفتہ احرارے کا خود با بھل می آوردند -

ذکر نواب این خان بہادر بن شیخ نظام منور کھنئی گیار لکنہ وغیرہ قرض

گرفتن از نزدیکی کو رفتن تعلقہ نزل در عوض قرضان قبضہ خانہ مستور

نواب این خان بن شیخ نظام منور کھنئی خانہ زمان بہادر فتح جنگ یکے از امرائے بلاد دکن است
برخے احوال در اینجا بمناسبت این مقام نگارش میرو و اینکه شیخ نظام از اہل پنجابے قصبہ
کھٹیرے پاکاف فارسی از مصافقات دارالملک بیجا پور کہ مافت دو منزل وارد تون
و چیزے اقطاع داشت و پدرش در عالم روزگار بکسب سپاہ گری کہ منفعتی ہل اعتباران
بسیروقات می نمود - چون بحسب طلب اعی اہل لبیک اجابت گفتہ باقطاع ابد شاذت
ماورشیخ نظام ہیوہ و عقیقہ تاب کشاکش تکالیف مانہ نیاوردہ بدارالملک المہ سکونت
یسرانی پروردید شیخ نظام اوقات در تعلیم شلنگ بہادومت شیلان و اکساب فلون
سپاہ گری میگذرانید - میگویند کہ در وقت گرسنگی بہ سبب کثرت شیلان و محاورہ
حبس و غیر اکثر اوقات گل لنگر تعلیم در آب مخلوط کردہ می نوشید - لنگر در زبان دکنی
گویند کہ گل سرخ از سنگریزہ با صاف کردہ در جائے شلنگ فرش می نمایند - بنا برینکہ
بوقت گشت و گیر کشی مزب بر بدن شلنگ بازان نرسد - خود و دیگر یکے از نجیبے اداگان
مشامیر ملک با نوجا نام نام مغلشاہ ہر دیہ لبر می بردند تا وقتیکہ ہر دوسہ شباب
و بمنصب گرفت و گیر براتھی رسیدند مشہو چنانست کہ در بلکہ مذکور پہلوان

بود سفید دیو نام که در حبت و خنرموازی سستی دست پیش و سستی دست پس می همید و
 بعضوت جسمی در تمام بلده بمقابلہ او آمدی بمهر سبده ارمیت صلات بنس رسم دستان
 دستمانے بود و گردان زمان را در پنجه کشی اشل غیر از زمین آگری فرصتی نمی نمود از باے
 به سا باطلی جستن از دیواری بکوسکی بریدن لبس رختی مشوق داشت که برق رشتان از
 شرمش می کاست و لبها اوقات بهر دو دست اسلحه و قضیه بیٹہ برهنه کشیده در وسط
 ره گذر درگاه باد سنای بھر دو جانب بهر دو دست و بهر دو پا کشاده می استاد که چنانچه
 خواص عوام هر که باشد از زیر دست و پا باے او بدیوان سلطان برود اگر سواره آید بنا
 راه داشت پهنای بالامی حبت که اسپ سوار خواه فیل سوار از تحت او راهی می شد
 و او همچنان راست از جانبیکه بالا شده بود همونجا فرود می آمد - علی از حرکات بیجا و تلوی
 ناسزا شیر بتنگ آره بود با اینهمه از صبیہ ساہوے نامی ملکہ مذکور که در حسن و جمال
 بے نظیر و همین یکے ختر ناز پرور پدر مادر بود اشفنگی داشت - یکے وز در میان از
 سا باط و حویلی باجهان و پران کحویلی او مالائے بام لوقت نیم شب می آمد و از اینجا
 آوازے میکرد که آن محبوبه چارناچار بادل زار و فکار بے اختیار مبرقت و حساب لوازم
 معاشرت و مباشرت هر چه مطلوب می شد از خانه اشل بر نور می طلبید و وارثان آن پرورش
 از غایت بیم آن دیو بر حیم میا میکردند و کمین می جستند - چندے همین طور گذشت و پدر
 شب روز در تشویش و تردد چیران میگشت - هیچ نوع صورت انتقام و انعدام آن بدلت
 در آئینه مرام ندیده آخر الامر صلائے در داد هر کسکه سلیمان وار بدفع العفریت نابکار
 پیش آید نیمے آئنا سامه دولت خود از آن او باشد - چون این آوازه ششبار نیت
 شیخ نظام بار دلیف خود پیش آن ساہورفته از اراده نظام این مہام لغوت مصفا
 آگاه ساخت - ساہوے ستم رسیده که خواہان این مہم بود قرین اعتبار بدانت که
 انین شمشے مایه چه نوازند شد - لاکن از اینجا که بهائے مردی وابسته مہنت است

عزیمت و جرات آن دلیران - بیدہ نظر سرمد افعال این معنی نمودہ چیزے بطور معقول
مساعده ہم برداخت - عرض آن دو سہر صحرائے دلاوری بمقتضائے قابوے وقت
شبے تاریک زیر کونک ساہو فرار گرفتہ منتظر آمدلسن بودہ - و خود ہامقرر نمودند کہ یکے
بالائے بام ہعام اش رفتہ کاہش تمام کردہ سراندا زدودگیہ زیر استادہ در ^{نثار}
زیر اقدان حیدر تیا کتس ارطعن چو رطہ شبک نماید - یکیا س شب گذشتہ کہ الغفر
ناکار از بالائے حویلی بارہ گذر جہان ویران عشر نگاہ خود در رسید و آواز کرد - ^{صبا}
سجود شنیدن صدائیں سبعت تمام باکل وکل و گزک و طعام حاضر گشتہ بدلداری
خدمتش مامور گردید - چون آن سرود از اکل و شرب فارغ و مخمور گشتہ بر سخت
خواب ماند سخت خود غلطان شد - شیخ نظام زیر استادہ ردیف خود را بالائے بام
فرستاد ردیفش چون بالاشد شمشیر یکہ بر بہنہ بدست داشت از دور درختانید
صبیہ ساہو کہ در کنارش خوابیدہ بود شعاع شمشیر معائنہ کردہ اورا آگاہ ساخت کہ
کسے بمقابلہ معلوم می شود - آن بدست مادہ اجل جواب داد کہ زہرہ بشری راجہ یا
شاید بہرام فلک ہم باشد - فہمیدہ پیش من قدم بردارد - بہچنان در نوشاوش
و پوسا بوس اشتغال داشت - کہ انہر دانہ اندکی بیشتر رفتہ استاد کہ آن حضرت
ہم دید و برخاست از فایت سخت و غرور و برآمدہ گفت کہ ای طفل بہر احوال تو
مرارحم می آید کہ سنو ز از باغ جوانی شمرنہ چیدہ از حلاوت زندگی متلد و لغائے
آرزو نگشتہ - مبادا تمنایت در دل بماند مناسب آنست کہ اول ضریب حمد و ثناء
بکار برمی بارے ازین آرزو محروم نزدی - چون این مردانکہ در فنون سپاہگری
مستعد و یگانہ بود کہ اگر روئین تن بمقابلہ اش استادی بہچو پر گاہ و شاخ گیاہ
بصفاے دستش جدا گشتی - بجا یکہ استادہ بود لغزش چا بکانہ بکار بردہ سہا بر صفا
زیر حلقش نوک شمشیر آچنان ند کہ طائر روح آن ماند قبض ہم ناپاکش مستعد

شد بر زمین غلطید و آواز تحسین آن فرس عالم بالا در رسید و کار ضرب و طعن زیاده
 نداشت بد - دختر ساہو بمحائنه لوالحی گردش سپهر که کاسه کوسه بر انداخت متحیر و شش
 منده در اطاعت آن رستم جگر مر و جہ جہانی نمودن گرفت - در ہمان کرے آن بہادر
 دیکوشخ است اورا بزیر اندازد متحل بارگرا نثارش شدہ آن مدہوش ساغر فنا را
 در یادے گره بستہ خود و دختر ساہو کشان و غلطان ہستی کہ قرار گاہ شیخ نظام لود
 بزیر انداخت - درین بگام از بالا بزیر آمدن آن کر کہ شیخ نظام لبرعت تمام تر در
 یک ضرب جہ ہر سہ طعن متواتر رسیدن بر گذر انید کہ داخل جہنم شد و صبحی آن
 شب تماشا نیان مسئلہ زخم کاری لستہ جاسوائے ضرب حلقوم محائنه نمودہ تعجب میکرد
 و ہر دلیری و پردلی آن دوشیریشہ جان بازی تحسین ہا مینمودند آوازہ این دست برد
 ماطر افزار الملک شایع گشتہ تا بیک گاہ سلطنت یناہی رسیدہ ساہو بادائے عہد
 پرداخت زمانہ بلائے عظیم را از بلکہ دفع ساخت و صبیہا ہونچو امہش خود و برضامنہ
 یدرو مادر و جہالہ نکاح کشندہ دیوسفید در آمد غرضکہ شیخ نظام در ہمان بلکہ بورق
 و تعلیم بغرافت تمام سکونت داشت چون شہرہ دلاوری و تہور آن اسد فلک
 جگر داری مانند آفتاب عالم تاب رس طنت بیجا پور منور گردید - رونے جناب تقدیر
 القاب قدوہ اولیائے دہر عظم مقتدائے عصر قطب وقت شہنشاہ روزالست خواجہ
 خواجگان سید امین الدین علی الاعلی شہتی وصلنا اللہ تعالیٰ بانوار فیوضاتہ بلفظ منور
 مخاطب کردہ یک رکوع سفید و یک رکوع سبز از پارچہ کندہ بر نوک چوب نیزہ تلبستہ
 بہرست خلاص کر امت بقصاص عنایت فرمودند -

کف دولت کہ طلبہات عجائب ارد
 دستہ مقصود کہ شاہان ید عالمی طلبند
 نسخ آن در نظر حضرت درویشا است
 منظر شش آئینہ طلعت درویشا است
 بہر آن ایام علی عادل شاہ بادشاہ بیجا پور بارز و طالب داشتہ باعزاز تمام بلا زخم

داخل منصب ساخت۔ از آنجا که کارنامه پادشاه از شیخ نظام منور بطور آمد ترقی
 مراتب رسید و بختاب مقرب خان سرفراز گردید روز بروز آثار تجماعت و شور سپاه گری
 او با فواید عالم خطه دکن ضرب المثل زمانه گشته تا سلطنت تلنگانه رسید پادشاه دارالملک
 تلنگ که در پاره حیدر آباد مسکن نشین بود نتوانست تمام طلب نمود چون در عالم روزگار
 سپاهی را تا لاش سوار قدردان و ترقی روز به سه روز تجماعت و مردانگی خویش در دست سوار
 دیار پیش نهاد می باشد۔ لهذا از سلطنت بجای آورده شده حیدر آباد رسید و در قلمر خطه
 تلنگ کارهای دست بسته صورت داد چون سلاطین اطمن بپند و ستان بنایستند
 ملوک دکن که از عهد عرش چاه جلال الدین محمد اکبر پادشاه غازی توجیه داشتند آخر الامر در
 دور پادشاه نامدار ابوالمظفر محمد الدین محمد اورنگ زیب عالمگیر پادشاه غازی از نظام
 این جمیع صورت بسته آثار جلالتش تا دار الخلافت شاه جهان آباد سمیع آراء سلطنت بپند
 بعد چند سالی نوعی بار خاطر و رنجیدگی از والی حیدر آباد بمیان آمد از دکن حسب الطلب
 پادشاه جهان بیاض بدلی روانه گشته مقبول و ملازم بارگاه جهان پناه گردیده بختاب
 مقرب خان ناموری داشت در سلطنت بپند هم کارهای نمایان از هنر ارکسان برآید
 تا مل داشت با جمیع نهصد سوار مقرر خود سهیل حجه بعرضه ظهور می آورد روز بروز قریب
 او حضرت پادشاه ظل سبحانی افزون شد محسود اعیان سلطنت گردید۔ از آنجا که جلالت
 و تهور بر فهم رسالت غالب بود هر یک از اعزّه خلافت بجهالت او محترز بود بلاحظه
 و سلوک می ورزید و متذکره پادشاه نامدار با قول و فعل بوجای و ستان متوجه تسخیر
 بلاد دکن شدند در جنگ و جدل استیصال ملوک جرات پادشاه نامدار در کارنامه پادشاه
 سترگ پاسبان توان گفت بطور آورده بمنصب بنجزاری رسید۔ بعد از آن
 شهنشاه انجم سپاه در تنبیه و تسخیر او سپه باده در پی قابو متوجه بودند که او بدست
 نمی آمد روزی نبود که گاهی از قلب و گاه از هر اول موکب اقبال کشان پیرو بختگاه

دست مینمود - خلیفه الهی ازین رهگذر در مامل و ندبیر می بودند شیخ نظام منور آداب
 زمین بوسن بجا آورده بحکمت علمی سوال برطرفی خود در میان آورده پیشگاه خلافت مصلحت
 شده با همان جمعیت قلیل خود در جمعیت غنیم که از لک سوار زیاده داشت داخل شده
 راست سحرگاهش رسید سبها در انحال سرشنش و یوچا مصروف بود از اسبان فرود آ
 او را دستگیر نمودند - هر چند که رفقاء آن مخدول گرد و پیش قرار هم آمده ندبیر با بکار
 مرد مدح بکار نیامد - آخرش بهادران ملو تنهایی دست بکمر و حمد هر بر جگر در بالکی هر دو سوار
 و برگردید بالکی مطاع شیرنکار بدرگاه جهان مدار آورده - چنانچه تایخ دستگیر شدن سبها
 ستا گرفته - مصرع -

بازن و فرزند سبها شد اسیر

در اثنای راه از راه سبها عید طمانیت بهم نمود که خاطر حمید را از پیشگاه خلافت باسین
 و مال باز مستقر شما خواهیم رسانید - عرض که بجز گرفت و گیر سبها منبها با دشا
 این شیخ منصور اقدس رسانیده بود حضرت ظل الهی لکال سرور و خور سندی با د
 دو گانه شکر سپاس آگاه مطلق و فتح برحق پر دست بر تخت خلافت جلوس فرمود
 که آن بزرگوار صحرای عدو کبیر از طوریکه دست کرده بهمان صورت با ریاب حضور شد
 بعد ملازمت آداب زمین بوسن عرض نمود که فدوی این کس را امان جان قرار نموده
 امیدوار امان بادشاهی است حضرت ظل الهی بر اے خاطر شیخ نظام اقبال این عرض
 فرموده سبهاشی بساط از غایت اشاط مخاطب شده بزبان الهام ترجمان آوردند که
 حضرت بخش لایزال مابعد دولت را چنانچه ظیم طا فرمود ، داعیان دولت بعرض
 که غار کار با فمال حضرت خداوندگار است شیخ نظام که بے علم و جاہل بود پیشه دست
 کرده از زبان دشمنی بخاطبان جواب : اونه یکو بودنه دو موما و فرزندان مایو دیم و نجا
 و دیگر کدام کم اصل بود - حضرت بادشاه و اعز و محترم تار و مائل بر سادہ لوحی او متعجب

و در خود بندهم شده آرس و بطی بر دانت محمد ش آفرین کرده حسن بکراست و در
 یورش بادشاه قدر دان بهنوز زمان زده عالم و ضرب المل روزگار است و در چوین
 شیخ نظام را منصب بهفت هزاری ذات و طوت و سلم و نوبت و حساب خاصه دان بهیا
 فتح جنگ و یسر کلاش خطاب خا عالم و یخه اری ذات و دیگر مردان و او را دشمن
 و خطاب های لایق سرور از فرموده تجویز نمودند که نظام است صیحات و کن مناسخ
 عنایت فرمایند روز ویم از روح الله جان بخشی الممالک تذکره این معنی بزبان اقدس
 گزشت که ماند دولت چنین اراده داریم بخشی الممالک تل نمود - حباب اقدس مکرر تفسیر
 شدند در آن حین بعرض رسانید که اسچ حضرت ظل سبحانی ار راه یورش قدر شفا
 ارشاد میفرماید عین صوابست لاکن در وی را تا مل گریبان گیر شد که اگر چه پسر متبوا
 بے ناک که سر ورق صحیفه جلا دستت حد اسخو ابد بعدت لط و انتظام امورات دکن اگر
 طریق بغاوت اختیار کند بر بندگان جناب چه قدر فکر و تردد این مهم بر و نسا شود -
 بادشاه را این سخن در نهایت پذیرائی و آگاهی آمد شیخ آن اراده نموده برگشته
 بالکند به بنی نریان خان بهادر فتح جنگ و برگشته لسمت بنجا عالم پسر کلان او منضافات
 سرکار ناندیڑ صوبه محمد آباد بیدر بعنوان التماغی ذات ابد و برگشته جات کو گنیر دیو لسا
 و تپنگل و بالا پور و کند یاری و خداوند پور و جلال پور و بیگل و نرمل و غیره از سرکار
 و صوبه مذکور و برگشته و یولو و یم پلی سرکار المکندل صوبه فرخنده بنیا دحیدر آباد در وجه چاک
 علی الدوام و سوائے این در صوبه بڑاڑ علامه استقرا را مقبره و سر فر از فرمودند و خلان
 زمانه پنهان بهاد که فرزندان کثیر داشت همواره با ولاد و رفعاے خود یکا سرکار بادشاهی
 اسپهان تزیات بظهور آورد که در توایح آثار عالمگیران کارنامه سر قوم و یادگار زمانه
 است چون بادشاه جهان پناه بجلد برین توجه فرمودند - چنانچه تا بیخ سال وفات
 و نعل الحجت واقع است - بهمدان ایام خان زمان بهم ازین سرایے فانی در گذشت و نشر اول

در سواد سیما پور فرستاده مدفون ساختند و خاندانم معه برادران و زمینان در لشکر فیروز
 اثر خاص و سرگرم اطاعت و توکری بود و بعد از آن شاهزاده جنت آرا مگاه محمد اعظم شاه
 مافواج بادشاهی و خدمت الملک اسدخان بهادر وزیر الممالک و الفقارخان بهادر نصرت
 و دیگر امرا را رکاب بادشاهی توجه به هندوستان شدند و انداختند تا بهزاده کلان شاه عالم
 بهادر با فرزندانش و اسرا را به هندوستان رسانیدند و نام فیما بین عزیمت بقایه نمودند که در قضا
 گویا بحار حماره روداد چون در مزاج شاهزاده محمد اعظم شاه شش بهر و خمار جهالت در سر بود بر
 وصیت حضرت مادر شاه غله تان محل نهد و دو تا تخت و تر و رومره و مشقت قطع راه که دو منزل
 را یک منزل میدانستند. لسا آن از امر او عزما بندگان مسافرت از رفافت به بلوچی
 و آنچه باقی ماندند بملک ابدست افتند. چنانچه تاریخ است هادت محمد اعظم شاه رضا
 در آن جنگ که یادگار زمانه نیزنگ است از فرزندان خانزمان بهادر مرحوم ترددات
 نمایان و تلاشتهای شایان روداد تا بسجریکه طعن و لنگ که بزبان و کفنی سینتی میکوت
 بر عمارتی و بهودج سلطنت بوقت محاربه ضرب با نموده اند بچنین داد جانفشانی دادند
 در آن میدان مینو نشان یا بیان مقهره متبرکه مقرب و مقبول بارگاه ملک الباری حضرت
 بابا لعل کپور مداری قدس سره در گویا مدفون شدند مگر یک امین خان بهادر که کوچکترین
 فرزندان خانزمان بهادر مرحوم پسین شاهزاده ساله بود باقی ماند چون بعد امان از جنگ
 و مشرف شدن ذوالفقارخان بهادر نصرت جنگ بحضور شاه عالم پناه حکم اقدس بفرمان
 پیوست سواریکه براسب نیله و لباس سیم نیلگون داشت و بر بهودج شاهزاده و لنگ
 او را حاضر سازد ذوالفقارخان بجان اینکه ازین جرات و گستاخی شاید نوع دیگر به
 شاه عالم پناه منظور باشد بسوار و لباس نیلگون بحضور اقدس گذرانیدند لکن از
 همبکه جلالت دلاوری آنکس نقش خاطر بادشاه شده بود فرمودند که آنکس می باید
 اجرا لاسر تاج را مین نشان را بحضور آورد. بادشاه قدر دان جهانیان بر بهور و بی باکی

خانه طور مزید تحسین بر جان پناهی قدالبان جمیل او بدینا تا سقف نخبه بر مودند که جنبش جلد
 جوهران که حضرت جلد منزل براسه کاه است عمده برورده بودند مفت خدای گشتند و غرض
 از کمال تفضل و جوهر ستاسی اسیر جان را در منصب جاگیردار ارشاد پاسدور فرزندان عالم و اولاد
 دیگر فرزندان را بمناصب جاگیرت مودتی برقرار مودند ایام احوال را در کباب سعادت
 پدید الحلافت شاه جهان آباد برودند و چند روز بعد در می او عین سفر فراری یافت
 از اینجا صویدار سرکار نادیر گشت و از آن پس سمرات خطه را بکجور و آن نواح و صوبه پداری
 سریرنگ پٹن علم دولت برافراخت در آن ناحیت محاربات عظیم ارمهاسدان ملک بعل
 آورده انتظام آندیا ر بوجه احسن پرداخت - از آنجمله سریریدین و نواسه سرکرده راجه سریر
 مسکو و زبان جمهور حاضر عام آن سرزمین است ساکنان آن مرربو ناما لودن محل خود
 آبخان از سلوک و رویه رستی و حق شناسی پرورش نمود که الی غایت در میدان تبارک
 شجاعت متهور آفاق و در معابد کفار آن خطه تصور بر امین خان سوار بر اسب و شمشیر
 دوش مسلح و موجود بر تنم خانه است و پرستش مینماید - غرضیکه نام نیک رویه ستوده او را
 در آن دیار زنده ابد گردانید - القصه آدم بر سر مطلب نواب امین خان که سولای ایبه سر
 پرگنه بالکنده و نرمل و پیگل و کوئیکرو و هون و توئنگل و جلال پور و خداوند پور و یلوله و پیمپلی
 و غیره در وجه التمغا و جاگیرت ذات و صفات عز و امتیاز داشت و همیشه در توکری سرکار
 صوبه جات و کن بهر و دلاوری خود را عظیم المثال می انگاشت - اتفاقاً بعد مدتی همانند
 را سفر هندوستان در پیش آمد براسه تیاری ساز و سامان سفر عرض از جاگیرت بره قمت
 نیامده با استعجاب نائب نرمل که از طرف خان کورنود از نزد کنی بیگنا ایلیدوار سابق
 مبلغ سی هزار روپیہ بطریق قرض حصد درخواست نمود - نامبرده اول در وادان مبلغ مذکور
 ابا و انکار بکار برده من بعد سجد و جمد بسیار راضی شده تمسک سودی درخواست نمود
 خان مذکور از بالکنده فی صدیخ روپیہ مقرر کرده با قرار سال نوبته فرستاد نامبرده تمسک

نذرانہ
 مبلغ مذکور نزد خان مذکور ارسال داشت - بعضے میگویند کہ خان مذکور برائے دادن
 سرکار گرفت بودند - غرض کہ خامنسطوی را غرض آن سفر طول کشیده مدت هشت سال
 اتفاق مراجعت دکن نگردید در سال سیم ہمراہ رکاب ناظم دکن کہ در آن ایام از حضور
 بادشاہی نواب سید عالم ملتان بہادر منصوب بود وارد دکن شدہ بمقام بالکنڈہ
 قائم گردید نامبرہ خبر آمدن خامنسطو رشنیدہ اتفاقاً بے مبلغ مقروضہ خود نمود حساً
 مدت ہشت سال کردند مبلغ مذکور معہ اصل سود قریب ۲۰ لکے و پنیہ واجب الادا برآمد -
 خان مذکور را بہ سبب زیرماری اخراجات سفر جائدادش بنظر نیامد - آخرش بمقام
 بعضہ مصلحان دولت برگزیدہ نرمل در ولست تا ادائے مبلغ قرض بعنوان رهن بنام
 تفویض کردہ نائب خود را بخواست نمود - میگویند کہ در آن ایام فقط یک محل نرمل در
 جاگیر خاندان مذکور بود و مصلو آن بچیدہ ہزار تا بست ہزار زیادہ نبود - زیرا کہ بعضے مواضع
 نرمل بتفصیل ذیل در جاگیر منصبیداران بادشاہی بودند چنانچہ موضع منجلا پور و سد پور
 و تاسی جاگیر سید منجلی صاحب و موضع ہما د پور و غبرہ پنج موضع در وجہ جاگیر کار
 طلب خان موضع محکی و ایلل جاگیر بہ صاحب دکنی و موضع لنگر پور مشروط منصب
 نرمل بقاضی بڈی و موضع جام و سارنگ پور بنام سید رفیع علی بڈ القیاس موضع
 کوٹل و غیو در جاگیر است بود - الحاصل بعد مدت آمدن نرمل نامبرہ برمایا قول و
 قرار معتبر دادہ و زکثیر زراعت و عمارت پرداختہ وصول نرمل تا مبلغ چہل ہزار روپیہ
 رسانید در مزہ امثال و اقربان ذخیرہ ناموری انداخت از آن پس بتقاضائے عالم
 بشری خرمن ہستی خود را باتش فدا بسوخت -

ذکر حکومت چکیت او برادر زادہ کنٹی بنکنا ایللیو و محاربہ نمون لوہن
 جاگیر و فرشتان او بکسول و بھونام کوٹ وغیرہ احوال کہ در ان ایام رو

من بعد برادرزاده ایلیموار مذکور حکمت را وین ہم چو دیری ساکن غصبہ لوست سخایت باقیم
 گردید و قفقہ حکومت بر جبین وراثت تمام خود کشد۔ میگوید کہ راؤ مذکور لیت و مد
 ذمی جرات بادر اک معاملات مالی و ملکی عقل رساقیم کاہ اسب بخصوص در آمدی مادی
 پرورش رعایا و کفایہ سرکار و مافزایش رستم اگلا و احداث سہارت مالاب ما و احیا
 و مرتب کردن گڑھی ہائے افتادہ و خوار و رامتار از مہتر ہائے خودی انکار سن راجہ
 مذکور خبر انتقال ایلچی و اڑ مذکور و سلطنت دین حکیت را و سہائے اوس سبدہ اہ طرف خود حفظ
 نوشتہ ہمراہ کار پر داز فرستاد۔ ہمینکہ مدت رہن شفق گشت و مبلغ قرض ادا شدنی با
 کہ مدین این رقمیہ عمل نرمل مصوب کار پر دازان اینجانب روانہ نمایند۔ راؤ مذکور
 بہ دریافت معنون خط جواب نوشت کہ ہنوز زرض وصول شدہ از روئے حساب
 مبلغ خطیر نہ کار پر دازان والا باقیست بعد وصول شدن تمامی مبلغ حساب ہمراہ
 خواہد شد بالفعل تمام تعلقہ مہو نہ تا اداے زر نباید گرفت اگر چیرے خیال بوسعہ دیگر طرح
 شریف مضمر باشد مستعد و حاضر ام۔ کار پر داز فرستادہ خامذکور را العنوان بے مروفی از
 نرمل بیرون کردہ ہاستعداد سامان حرب پرداختہ آمادہ جنگ گردید۔ خانہ کوریہ استماع
 بہ معاملگی او از غایت پیچ و تاب بہ تسخیر نرمل کر عزیمت بستہ با جمعیت شایستہ از
 بالکنڈہ کوچیدہ ہر موضع جعفر پور عرف کوتا پاٹلہ از نرمل دو کروزہ فاصلہ دارد رسید نتیجہ
 جنگ مستعد گشت۔ راؤ مذکور از آمدن خانہ کور و فوف یافتہ با جمعیت سوار و پیادہ
 پیش آمدہ طرح جنگ انداخت تا یک یاس روز فیما بین ہر دو فوج گرفت و گیر و اور
 توپ و تفنگ و تبر بماند۔ آخرش جماعت راؤ مذکور سرفوج خانہ مہو پور شس کردہ بہتر
 داد۔ میگویند کہ تاسہ کردہ تعاقب نمودند و غنیمت فراوان بدست آورد و بہ فتح فوج
 ہ نرمل مراجعت کردند۔ بعد چند روز بصوادید و صلح خیر خواہان دولت فرستادن
 وکیل خود کھنور تا ظم دکن کہ در ان ایام ہنگام نواب آصفیہ مغفرت منزل نوادہ

مقرر گردانیده و بدینکشت مغفول ماعرضداشت عجز آمیز بمنضم عفو و نصیحت روانه
 مسعود خامس طور که امرای متبیین تاظم دکن بود بر فاقه نواب سید عالم علیخان شرکت
 داشت و نواب مرحوم مسطور بلفظ عموم مخاطب میگردد بعد شهادت نواب مرحوم مستقر
 نظامت نواب آصفیاه که فانی ز کوراران جنگ سالماً مسکن خود داخل شده متوقف گشته
 بودند۔ **مصرع** شهادت سید عالم علی خان۔ ماده تایخ است۔ بنابراین خاطر
 عاطر نواب آصفیاه پس سبب تسکین بودن تا تاظم معزول و نرسیدن بکرامت و تصفیه
 ظاهری بسبب غبار ملال بردامن خاطر خطر حائز گیر شده بود۔ میگویند که بیست و سه سال
 حاکم بنج محل نرمل مشروط نوکری بانفسد سه اردو و هزار پیاده بانصب و خطاب راجگی
 سرفراز گردید۔ بعد سرفرازی جاگیر و خطاب و حصول سند در آبادی تعلقه پسین
 از پیشین کمتر ددوسی برست تعمیر تالاب ها و نهرا و دیوار خشتی گرد آبادی نرمل و
 تیار می گزیده بای دیهات بنجمل و ماغستان با و درختان انبه و غیره عمارات که جابجا
 سوله عمارات بنا کرده نواب با مراندوله بها در دهون موجود و تیار بنظری آید بنا و
 تعمیر ساخته اوست از آنجمله دیوای که از کوستان اپارا و پیله برآمده از سواد
 موضع جلی و چٹیل روان شده در گنگ گود ها و ری ملحق می شود۔ و آبش صرف رایگا
 و بیگار میرفت۔ راوند کوران را متصل موضع جلی کتوه بسته نهری عظیم بر آورد که
 آنان آب قریب بستم تالاب خورد کلان لبریز و سیراب می شوند و در تحت هر یک
 تالاب از زراعت مثالی و فصلی محصول مبلغ هزار ها حاصل می شود۔ چنانچه نهری زکوره
 از اندرون آبادی نرمل از بامین قلعه کهنه میرود ششاه جاری و ششاه خشک می
 باشد تیار کنایه موسوم به بنیاد را و کتوه بنام یکی از برادر خواجه نام نهاد۔ اینهم از
 اختراع رسای خداداد اوست و معبر بای دریا گنگ که از موضع پنج کوڈی
 تا موضع بیکٹا پور پشت کدز آب یگانه نرمل واقعست قرار داده سوله این چوکیات

موصول سائر حایکین داری طرف منو اربع بهفتن سائے کدر آید و در فیت مردم
متروپن و تجار حسن زبیر مقرر کرده ادست همچنان روز بروز به آواز کوکب فبال
در آبادانی تعلقه متعلقه و تقدیم کوکری سرکار و حصول سرچرخی ازلی نعمت قدر
نجبا و شرفا ویر و در شایعایا و کامرانی زبانه و مرتبه حرم و به پیشیای ای الله ربیبه
حاصل می نمود -

ذکر مشورت بنی اعوض خان بنی تبت و ملازمت و کور گار

مقبول خدمت حضرت شهباز سر

چون گردش و در دوار بر یک روش نی ماسر و میرنگی روزگار هر آن رنگی تازه سحران
می آرد از اینجمله بهنگامیکه که نواب آهوها حسب مطلب حضرت طل سبجانی عازم دارالخلافه
شاهجهان آباد شدند خدمت فوجدارای و مصلحتی سرکار نادیده خبر به امیرگیر نواب
عوض خان بهادر مقرر و مفوض ساختند - بهادر دستور است بهر آبادی و در ریزی برگشته
نرمل ستیده - بعضی میگویند که راو مذکور یک سال در کوکری سرکار حاضر شده بود
از راه نادیب و بدست آوردن نذرانه سرکار و وارد نرمل شده در سواد موضع کوهستان
مضرب خیم فرمود باستماع راو مذکور دستور جنگ شده از بالای قلعه توپ
تفنگ آغاز نمود - بهادر مذکور بعرضه دوشه روز مورجال متصل دیار شهر بنیاه
نرمل سمت بالکنده دروازه رسانید حالت محصوران تنگ ساخت - اخرا لامر
راو مذکور از مصلحان دولت و مصلحت کشود هر کس بقدر شعور جاده صلح پیچید -
لاکن در بیناب صلح کسی پسند خاطرش نیامد - دران ایام بدرگاه یزدان مقرب
و مصاحب حضرت شیخ صاحب قدس سره یکے از مقبولان و اهل الله بهادران آبادی

نقد حیات بود و روز نسب او فات بیا و حضور قادر مطلق مصروف میباشند
 ناگاه زهد است آفت نس راوند کور بوقت دو یاس شب مایک خدمت گارنج موت
 حضرت موصوف حاضر شده عرض ما مالکال عجز و الحاح نموده حضرت موصوف شنیده
 از شاد و فرمودند که همین وقت سردیو ژپی بهباد در مذکور بروی بعد ملاقات الله تر افسر
 خواهد کرد - بجز این صلاح صلاح دیگر ماصلاح نمی آید - راوند مذکور موجب ارشاد آن
 منبع منبض ارشاد عجاالتا سپرد گاری سخت بلند و طالع ارچند سردیو ژپی بهباد در مسطور
 حاضر شد - خبر داران خمر سانی - ندکه جنگیت را و تنها سردیو ژپی حاضر شده - بهباد ^{مسطور}
 خلاف قیاس سینه است مگر ز خبر طلبانید به صحت پیوست که بالیفین راوند مذکور است
 طلسمی ند سلازمست مشرف گردید و فرد مبلغ یک لک بست بیخ هزار روپیه که همراه داشت
 بطریق پیشکش بنظر گزارشت - بهباد در مسطور خوشنود گشته سنجعت دو ساله سرفراز نموده
 همون وقت حضرت داد - روز دیگر بهباد در مسطور مالشکر ظفر یک کج کرده بسمت عالم
 گردید - راوند کور چند منزل همراه رفته مرخص گشته ماز به نرمل معاودت نموده تا زندگی
 از شیخ صاحب بجان رجوع و معتقد بود بعد قبول شربت جام بقا در تجهیز و تکفین ^{صلا}
 انقاض نکرده در همان آبادی مدفون ساخته بالا لای مزار مبارکش عمارت و در محن
 مسجد نیار کنایه شده و درینش دروازه مقبره باراری آباد ساخت حال در نرمل به
 شیخ صاحب پیته مشهور است - مزار مبارک زیادت گاه عالم و حاجت روا لای
 به کی بنی آدم است آری -

منظوم

مردان خدا خدا نباشد لیکن ز خدا احب انباشد
 غرض که راوند کور با طوارستوده و حصایل نیک و پسندیده مدت بست ^{۲۲} دو
 سال سجد موت نرمل به دخت سخوشی و کامرانی و کامروانی کسیر برده آخرش
 بمقتضای عالم شری بیما گشته حان بجان آفرین سپرد چنانچه نشان سفتش

برپشته خزانة تالاب یا بنین یوچیم تیری واقع است و برادران همقوم را و مذکور بسیار بودند که در پرگنه نونت و چکی و دو ژاید لایاد و تهادی و آنطور بطور مزایان و زمینداران رقم سرکار رسانیده سخوشی و فراغت می بودند و در تمام قومیت خود را و مذکور خوش نصیب دروشناس حضور ناظم دکن بود. لهذا همه اهلقوم خویشترا و بدان افتخار خیل خود دانسته اطاعت او بجای آوردند.

ذکر حکومت ایاکنده او و بعضی کیفیت بالکنده و رونق فزایش آن

اصناف به تسخیر قلعه کور

بعد از حکمت او متوفی ایاکنده را و ساحت سرسنة حکومت میهن گشته را منظم معاملاتش پرورش عایا و آبادی تعلقیه مستورا سلف مشغول بود مکنه آن خطه در عهد امنیت قارع الیاء داشت که دین انشا تنخواه داران حضور بجلت بایداد و مبلغ رسیده به منزل رسیده بسختی و سزا ولی نهایت تنگ ساختند و را و مذکور را عنوان سبیل زر منتظر نمی آمد درین ایام برادر و فرزند میگذرانند - چون نواب مقرب خان فرزند امین مغفور که یگانه بالکنده و بهیگل و بکوله و نیم پل و غیره ارثا و مستقلا لا جاگیر داشت و تخم عمل نیک نیتی و ذرست ناسی سپا و رعیت پروری و در مزرعه لهاسی خلایق می کاشت که بعضی رسم سلوک و رویه او در مملکت فهم بنور دین اطراف دستور العمل عاملان و حاکمان در سال ۵۹۰ یکزار و یکصد و پنجاه و نه بهیجری جهان گذران را گذاشته لشهرستان ابدشتانت - چنانچه تاریخ رحلت نواب حیرت شیر است - بنی متور خان برادر اعیانی نواب مرحوم که جاگیر دار یگانه خوش خلق بود با صفا و این خبر از مقبره و بنا لکنده آمد اعیان و رفقا و سپاه و اهلکار نواب مرحوم گبرنی و ترمی از خود ساخته خود را سزاوار حکومت و وراثت دانستند و مستقلال

زو اب مرحوم که دو محل خاصه و دو مرز مذکیه صغیر و کی شیرخوار داشت همه آنها را
 ننگ و عاجز گردانیده محتاج ساخت. آخر درجه لاچار شده زوجه کلان زو اب مرحوم
 باستصواب برادران خود که از سادات عالی نسب از صف مشایخ متاخر و کن
 بودند از زو اب آصفجاه ینیهانی سزاوار و ارسال مکاتبات نموده باراده تسخیر بالکنده طلبیده
 سدگان حضور با قوای طهر موج پدران سال رونق افروز سواد بالکنده شده اول صفا
 و آگهی منهنون گشتند که شمارا ازین خطه کار میست در جاگیر خود بفرغنت با مشند که
 وارث این تعلقه حاضر اند. چون خامغضوب گوش شنوا داشت و ظاهر اہم از عمت
 معدور بود در گوش نگرفت به داشتن قبول نیامده ناشنیده ماند آخرش بوزیت بجز
 و ضرب رسید و تا بڑه جنگ مستعمل شده مدت شش ماه طول کشید اگر چه رفقائے
 محاربان محصور قراریم آورده زو اب مرحوم که یک یک اسامی منتخب متہوران بے باک
 بودند از اسبجا کہ نسور از خانه مثل اب زبر کاہ برد قائمہ مرتب نشد و کار محصوران تنگ شد
 کار باستخوان رسید خامغضوب از اجبان آصفی مقرر سلسلہ صلح شده باحال و انتقال
 و ناموس خود با حرمت و ناموس برآمده سیون رفت و جاگیر جلال پور ہم بضبط خالص
 سرکار درآمد. بندگا لغالی ہم معنائی حیرت نصرت داخل بالکنده شد بہ قلعہ و حیاتی
 زو اب مرحوم کہ عمارت زو اب و سیر و تماشائے فرمودہ از نقد و حبس و اقبال و آسپاں
 و شتران و اضراب و خرابی و بنا دلیق و بان با و غیرہ ہر چه منظور بالیست سرکار شد
 ہمراہ برداشتند قصبہ و قلعہ بالکنده باہفت موضع یرکشل بجاگیر فقیر منو خان المظاہب
 بہ مقرب خان کہ شیرخوار بود و موضع مگدھی و غیرہ سبت و سبب موضع از پرگنہ مذکور بجاگیر
 ابراہیم منور خان المظاہب بجان زمان خان بہادر فرزند زو اب مرحوم سرفراز و مقرر
 فرمودہ معاودت نمودند. نقلی مشہور بر زبان گزشتگان تا آئندگان یادگار است
 و قسب کہ قلعہ بالکنده مفتوح شد بندگا لغالی اندرون آبادی رونق انور شد

در دیوانخانه نواب مرحوم که عمارت لایق و باشان موسوم بحیدر منزه بود زیب
جلوس افروز و دند اهلکار نواب مرحوم فرزندان صغیرش اهل ازمت حضور سعادت
اند و زگره و انیدند از اینجا خود بدولت برخاست فرموده به سواری فیل متوجه سیل
شدند و حاجه حامد خان المشهور به جنگلی شاهزاده که برادر عموی بندگانی بود در حضور
لشوق تمام مکرر سایل شدند که قلعه و قصبه بخود عنایت فرمایند بندگان حضور تامل
فرمودند - در اثنائے شارع قلعه پیش چپوتره کو توالی درخت بزرگ کلان ترواق بود بالا
آن درخت غلیو از سه باسجه یا آستیه داشت بسبب اژدهام مردم و کثرت سواری ^{واده}
غلیو از هر دو از درخت بو حشت اینکه برائے گرفتن سچگان خود فراهم اند طیران و آواز
برگرد آشیان خود میگشتند - اتفاقاً نظر بندگان حضور بر آشیان و لیسریگی پرواز آنها
انتها ملاحظه فرموده جنگلی شاهزاده که سوار از راه ادب اندکی بیشتر بودند مخاطب شدند
و فرمودند که حرکت واضطرار این طائران بران و بندش آشیان بر اوج آسمان چه وجه
خواهد بود - شاهزاده مذکور و دیگر اعزّه حضور بعض رسانیدند که بلند آشیان ازین
دست تعدی احدی رسائی مستقیم و بیدادی نشود و پرواز اضطرار آنها باین سبب
فراوانی مروجان بر سچگان دست آزار نه کشایند و خود بدولت با تجاہل عار فانه بتکرار
پیشش آمدند بمبالغه تمام همین قال از مقال همه با برآمد باز دران حال از شاهزاده
مذکور فرمودند - هر کس از جانداران چه انسان و چه حیوان استحکام خانه و مکان برای
همین می نمایند که آئینده اولادش ماندگان محفوظ در امان باشند پس مقرنجان هم
تعمیر و استحکام این آبادی برائے همین ساخته که اولاد خود بحفظ و حراست باشند تا
زندگی خود با بفرمانت و سلامت بگذرانند آن صاحب که سائل این مکان گشتند خانه
یکه که حق باشد بدیگری داده پیش عادل برحق چه جواب توان کرد و چه حید
باید نموداری -

نظم

بزرگے کرد و نام نیکیو بساند توان گفت ما اہل دل کو بہانہ
 الا تا درخت کرم بر در سے گر امید داری کزو ہر خورے
 کرم کن کہ فردا تو میزان نہند منارل بمغدار احسان نہند
 اندیم بر ماجرائے سابقہ اپا مکند راو کہ یہ سبب مشدت تنخواہ داران سرکار شاہ
 کمال داشت در عین وقت جنگ بالکنڈہ با بھیت حاضر خود را در شکر فیروزی اثر
 رسانیدہ بجلال امت حضور شرف گشت و حسن مجرایے خود بظہور آورد و احوال
 ناداری و عنوان پابجائے زر تنخواہ سرکار لشیر طہلت بعرض رسانید بندگانعالی
 نظر بر کار و تفاضائے وقت معروضہ اور مصلحت پذیرا فرمودہ از سمت نزل دروا
 تا حد تارا گڈہ حراست برو سپرد مورچال اوقایم کنا نیدند۔ تا مارا گڈہ تام کو ہیست کہ
 اندرون متصل بلخی دیوار شہر پناہ بالکنڈہ واقعست۔ مقرر بخان مرحوم کوہ مذکور
 محل کوہ قلعہ دانستہ بران کوہ کہ شمال رود ہیست و آبادی قصبہ در وسط ہر دو کوہ
 مذکور مقرر کردہ ہر کوہ تارا گڈہ عمارت جنگی مثل بروج و بارہ تیار کنا نیدہ مستعد
 بود حسب الحکم حضور را و مذکور با جمعیت خود در انجا بند و بست سوچال کردہ از مزا
 ترددات و جانفشانی قاصر نشد و تلاشہائے دست بستہ بتقدیر رسانیدہ۔ بعد فتح
 قلعہ مور و عنایات تحسین گشتہ شرف ارتخاص یافتہ بہ نزل رسید۔ بعد چند سے
 زوار داران اہلکار و لوتش بر فہم و فراست او کہ مطلقاً و عہد حکومتش خورد ہر دو
 ایک جہر را گنجایش نمی یافتند از راہ عناد و کوسینہ دہونی ہر وقت قابو نہ ہر دو طعن
 کردہ ہلاک ساختند بہرمان ایام سوہریا را و بطرف چکی چند دیہات بہ با جا رہ و
 تعہد گرفتہ بسر و قلمت می نمود و بعضی میگویند کہ نزد زمینداران بہان ضلع کسے جا
 نو کردہ و بچہ دستماع خبر انتقال اپا مکند را و شب شب تاختہ فائز نزل کرد و بدینجا
 کارخانہ جات قابض و متصرف شدہ بالک جگہ موت گردید من بعد کہ نکہ را و و

واننت نیکوٹ راو گوپال راو زمیندار پر گنہ دی کٹڈہ دیونا سر سرہ را یکمدا ہونہ خندہ
 بیتوسید را با دیکھ لعد دیگر خیز چند مدت بسر انجام بہام معاملت در ساحتہ منتظام کا مارچ
 وحیدین ہم ستند شد کہ نامبرده با بانفاق یک دیگر عنان حکومت بدست سوریا را و سید
 خود با بعیت و کامرانی میگزرا نیند -

ذکر حکومت یار او تنجا و شعا و می از نمودن با فتح سر زمین می شدن نامبر و قلند

گو کٹڈہ پادشاه اعمال و اثرات نمودن قلند کا اپنا وغیرہ احوال کہ در ان ایام را و

ہر گاہیکہ خورست بد طالع سوریا را و ماح حکومت نرمل سرکش میند ریاست بحلوہ افزوی
 شان امارت بنظر آفاق شایع و ہویدا گردید میگویند کہ راوند کورمانہ فرسیاہ قام زود بخ
 و نافذ الاموج و شجاع بود ہمیتہ از صحبت سخا و ترنس اہل دکن اختلاط و محبت بتیسر داشت
 و خود را در منون سپاہگیری ممتاز و بے نظیری انگاشت - ہر وقت در مجلس گھگوس سیر
 شمشیر زبان می آورد و مرد شجاع و دلاور را قدر دانی و شناسائی خوب میکرد و بخانہ ملازمت
 خود کسے حار شہمی و تقریب کنڈالی بظہور رسد خود مانی اہتمام آن کار شدہ با نظر
 میر سائند - از تعمیر تالاب ہنما و غیرہ لوازمات غور برداخت رعایای میرد اخت بلکہ بنا
 خود بر تالاب رفتہ بیلچہ ہا بدست گرفتہ ہمراہ فردوران سد ہاے سنگ و گل بر سر می
 تالودن برمل علوہ و شکوہ سواری زیادہ تجل نمی آراست بطور سادہ مزاجان بخانہ رفیقان
 و جماعت را ان گاہ گاہ رفتہ خبر گیری احوال می نمود - اگر در خانہ کسے رفیق فرزند تولد شود
 بخانہ اش مبارکباد میرفت از ہاں روز مواحب شیر خواری آن طفل مقرر میکرد و بطور
 سنجیدہ و عموں ہاے گزیدہ تالیف و لوب یگانہ بیگانہ میستری نمود و دقیقہ از
 دقایق یکیک و مال بملاحظہ و دریافت خود فرستگزار داشت و ہموارہ بتقدیم نوکری سرکا

جمع و حاضر لوگوں درانائل و اقران معزز و مورخین می بود۔

ذکر تیاری قلعہ کالاپہار

دران ایام را و مذکورہ تیاری قلعہ کالاپہار بہت گماستہ تیاری نمود برخی
 احوال تیاری قلعہ مذکور و شکست نجات آن زمانے بعضے مردم دیرینہ بساعت
 رسیدہ بقلم محرز قسم می نگار د۔ ویکٹ را و نامی ایلہوار زمیندار سرکار نئی نگر عر
 اشوریکے از برادران حکمت را و سابق الذکر بود۔ بہر حال از نایبان سرکار ما و موافق
 می شد از و رجوع بودہ رفہ سرکار بلا دقت یا بجای ساخت و ہر تائب کہ از و نا
 داشت معاملہ اورا بلطائف الخیل گذاشت تھیزے مبلغ دست برداشتہ میداد کہ در
 ایام تحصیل برگنہ ماٹرہ داخل جمع بندی کلہ مذکور میکرد و در و زے در مجلس زمیندار مذکور
 شخصہ بر سیل ذکر بر زمان آورد کہ دین نزدیکی کوہیت موسوم بہ کالاپہار بلتقی سپہوار
 برگنہ بلتقی و متصل بامٹرہ جلے استوار و محکوم کہ بہر موسم بالائے کوہ چشمہ آب زندہ
 لبریز است و از نزل سمت مشرق بفاصلہ دو آدھ کرہ واقعت اگر کسی صاحب غم
 در انجا تعمیر و ترتیب قلعہ بردارد موجب ثامن و ملجا از معاندان و سبب ناموری و یادگاری
 دوران خواهد بود۔ زمیندار مذکور را باستماع ابن حقیقت شوق دیدن آن کوہ زیادہ شدہ
 روز دیگر معہ اعیان خود در انجا رفتہ گردنواح آنحضرت مذکور سیرکنان بالائے کوہ چنانکہ
 شنیدہ بود ہر اسے العین معائنہ نمود و میل خاطرش بپسستن حصار از یک بد کشید
 و ہمانجا از کار پردازان خود صلاح اندیشیدہ نقشہ صورت حصار بر ساخت خیال کشید
 معماران و کال کاران از انظر و جوانب فراہم آورد و در محدودہ ایام حصار با بروج و
 مارہ و در و دیوار مرتب ساخت و زیر دامن کوہ موضع آباد گردانید۔ چون دران ایام
 بحکم بادشاہ وقت عمارت قلعہ یا گنڈہے زمیندار با جاگیر تیار نماید جرات نبود۔ اگر بحکم بنا

مگر دمو و محتاب بادشاهی میگست - چنانچه فایع نگاران حضور از واده ساری
 حصار مذکور معروض داشتند از دار السلطنت تمام میرنهی خان یک دست ضلع دار سرکار
 الیگندل که با جمعی بنیزار سوار و بیاده بکار سرکار مامور بود حکم در توفیق شرف لغایت
 که زمیندار مذکور بے پروائی حضور از راه خود بسن می خال اغاوت و حیره سری سنج
 خود قرار داده حصار نواحیات نموده ای که بر سران حیره سر تاخته مالان سمایه و اورا
 کرده روانه حضور سازد و حصار نو تیار منهدم گرداند - خان مذکور حسب الحکم حضور الیغار
 ساخته بمقام موقع انکم پٹی پر گنہ یلغریپ که متصل کوه صدار و احصا مصرب جیام نموده
 بحسن و تدبیر حصار مذکور تسخیر کرده و زمیندار مذکور را دسنگبر ساخته بحضور روانه نمود
 بعضی میگویند که باستصواب ابامسکندر از زمیندار نرمل بصلح به دست گردید - هر
 خان مذکور چندے دران نواح اقامت و رزیده حصار را کمریده بانه دام رسانید و
 را و مقهور بعد رسیدن حضور در بهمان قید قوت شد و خان مذکور بعد تقدیم امر حضور
 سرکار الیگندل مراجعت نمود در اثنای راه سیار گشته بدار البقار حلت کرد و قبرش
 در قصبه کوڈ میل منمضافات سرکار مذکور واقعست اکثر مردمان بهران قبر فاش میخوانند
 چونکه سوریار او بحکومت نرمل دست یافت از سرنو به تیاری آن حصار بپرداخت و پان
 موقعی ترتیب داده اهل تحار و حرفت پیشه گان اطراف و جوانب بمغای محمول بحباله
 قول داده آباد ساخت - پس اهل بے یار مکار نهالے عمده و معتبر و دکانین بنجته و
 خوشتر تیار کرده بفرخت تمام اموال و اجناس خرید و فروخت میکردند و در بازار
 آنجا اتم عمده از جنس نبات و ابریشم و کرباس اعلی و مر و ارد و اسپان و شتر
 می فرختند - در مدت هفت و نیم سال آبادی آنجا خاطر خواه گردید و حصار مذکور هم تعمیر
 و در و دیوار و به تیاری آورد چون رلو مذکور در قلعه کوگندھ مقید شد - و احوال قید
 شدن را و مسطور آئنده تحریر خواهد آید - بعد مقید شدن را و مسطور تعلقه نرمل به

تا بیان سرکار لغو ہوں یافت دران ایام راحہ محمد مراد خان زمیندار بلیغ تریب سازش
 تا بیان سرکار آن حصار بدست آورده دوبارہ از بیچ و بنیاد سر کنند۔ چنانچہ تاحال
 نشان در و دیوار با سے حصار نما مانند و اطراف آن کوہ تراکم اشجار و مضائق احاطہ
 حیالست کہ مردمان سکنہ دور دور از چوبہ آن صحرائے لق و دق حویلی ہا و اماکن
 سیار می کنند و بعضی مردمان کہ برائے آوردن چوبہ میر و ندر حصار مذکور کج بیچ خود
 و بارہ می آیند۔ الفصہ آدم بر بہر مطلب ہنگامے کہ فیما بین نواب آصف جاہ و نواب صاحب
 شہید ناخواستے مفرمان بر بہرین دولت صورت جنگ و پرخاش نشی نظرور رسید
 نواب شہید بدست یار بزرگوار اسیر گردید میگویند کہ بہمان سال را و مذکور از حاکم
 طاعت سرکار منحرف گشتہ در نوکری سرکار حاضر نگردید و بکثرت رعونت و ہندار
 و افزونی زر و مال دست قطا و ل ہمال مردم در از کردہ طریق لغاوت گزید۔ و
 تعلقداران گرد و نواح بدست تظلمش بجان آمدہ از ہر اطراف و جوانب دو دفری
 و الغیاث لفلک رسانید۔

ذکر محاربت نمودن سورپارا و از شیخ لطف اللہ مخاطب بہ فتم نصیب خان

نواب معصرت آباد آصف جاہ بجز شہر قلعہ بالکنڈہ خان مذکور را سجدت ضلع داری نواح
 سرکار نادیر و کاکڑ الیگندل و سرکار آراگیر باجمیعت دواڑہ ہزار سوار و پیادہ فراز
 و مامور فرمودند۔ چنانچہ خانماز کور در تاجیہ سرکار الیگندل بہ تنہی زمینداران منصفہ
 شدہ بود کہ ہمانجا نوشجات تعلقداران گرد و نواح نرمل متواتر رسید کہ را و مذکور
 قلعہ نرمل مستحکم ساختہ از قلعہ و خالصہ کاکڑ پرگنات قرب و جوار تباہ و تاراج می کنند
 خان بسطور با سماع این خبر سوائے جمیعت ہمراہی خود جمیعت زمینداران اطراف
 آن چنانچہ و پیادہ با سے مذکور می و حشام فراہم کردہ باجمیعت قلمی یکے بچنانچہ استعجال

بموضع موطن طائر برگنه بالکنده مضرب خنیا متمدده از راوند کور سیام کرد که مرودی حاضر
 ملاقات نماید چون راوند کور از مرکز خاند کور آگهی داشت ملاقات مقبول نکرد ماسا
 سامان حرب فراهم آورده با جمعی تیغ هزار سوار و پیاده و جزایر بان سینه مار سحر کار
 شده بموضع یاریلی که ای طرف ساحل دریای گنگ گوداوری پیچ کرده از نرمل فاصل
 دارد ماراده جنگ مقابل فرود آمد. روز دوم خانزور از موطن طائر کوچ کرده بمقابل کار
 هرم تهور فاطمه نمود اول شروع معرکه بخار و مان گردید من بعد سواران اهل دکن از هر دو
 طرف پیاده پاسته بایکدی بگردش جاعت دادند. تا تک یاس ناکره جبال و قنار
 استعمال داشت آخرش هر دو قیل سواری بهر دو سردار فریب رو بر و ستند - خانم
 در قن تیر اندازی مهارت کمال داشت نیر به راوند کور زد که دستارش از سر جدا
 گشت خواصی نشین خاند کور گفت که مرا حکم شود بضر تفنگ کارش به انجام میرسانم
 خاند کور گفت که این محاسن را سرکار است میخواهم که از گوشه کمان اسیرش
 نمایم درین اثنا از طرف لشکریان راوند کور تیر اجل به پستیانی خاند مستور رسید اندرون
 کار کرده سر سبز و معبود گز داشت و فوج خانم حرم که منبرم و جاده بهیای کوه و صحرا شده
 همه آنها را تاخت و تاراج کرده مال و اسباب فراوان بدست آورده با فسخ قیروزی
 مراجعت به نرمل نمود و زمینداران سرکار ایگندل و غیره که بکمک بهراه خانم حرم آمده
 بودند همه آنها را بنرمل آورده در گلوئے شتران آویخته بهر کوچه و بازار با انواع عقوبت و
 رسوائی تشهیر ساخته مقید داشت بعد چند روز از هر یک زمیندار جرمانه گرفته و گذاشت
 و نقش خانم حرم را در موضع موطن طائر برگنه بالکنده مدفون گردانید - چنانچه مزارش از جانب
 روالی مراد طلبان بهر یوم خجسته از قاتحه و طیب گل جبار است -

رو داده

ذکر محابنه و من سوریالو بانواع الهادی خان و بعضی احوال که در این باب

بعد از وقوع این واقعه، او مذکور مدتی تا رحلت و کسری یاد عملی دعوی بهیچ من
 و مگر غیبت لغزور مالا کلام گذرانیده بفراموشی و گنگداتن سوار و بیاده ما منفذ
 حرم و ستیاری پرداخته اوقات میگذاشت اتفاقاً میر آقا نام تعداد نامدار حلاوت شعا
 بر جاده اسلام استوار از اهل دکن با جمعیت یکصد سوار توکرسش بود و در کارزار شخ
 لطف الله که بهر دو طرف پنجای دکن بودند محبت و حالتی از هم بیشتر نمود بود
 چنانچه بزم و رزم جو اندران هر دو طرف که از قومیت و نژاد دکن بدکه اکثری
 ما هم فراتر قریبه داشتند درین نواح ضرب المثل گزشتگان و یادگار آنگاه اس
 اس حاصل روزی شخصی از برادری جمعدار مذکور خانه جنگی نموده یکس را سجان کشت
 را و مذکور معاتب گشته شخصی خانه جنگ را طلب نمود چون آن شخص از متوسلان ^{جمعدار}
 غیرت و حمیت جمعدار بفرستادنش راضی نگردید را و مذکور جمعیت خود تیار کناسیده
 جمعدار نیز با خود مسعود و سلاح گشته منتظر نشست دین رد و بدل کد و کاشش بعضی
 مردم ثقه و معتبر در میان آمده طرفین را ازان فاد بازداشتند رفع ستر کردند بهیچوقت
 حساب بر طرفی کنانیده و هانیدند جمعدار مذکور از نرمل کوچ کرده بطرف مایور
 غازم گشت - در اینجا نواب عبدالهادی خان یکے از امرای خاندان آصفی که ازان
 دو دمان فیض نشان سر رشته قرابت مریبه داشت و علم استهوار است فوحداری
 قلعه مایور و غیره تعلقات بنام خودی افراشت جمعدار مذکور بتلاش اسنور خود را
 بهما هم برسانیده با مستصواب اعبان دولت شرف ملازمت حاصل ساخته با
 یکصد سوار بموجب پیش قرار توکر گشته در ملک باریا بان محفل خان موصوف عزت
 یافت - بعد چند روز طریق مصاحبت و مکالمت پیدا کرده بر سبیل تذکره احوال
 برگزیده نرمل و خیر سرتی را و مذکور مفصل گوشتگزار ساخته مزاج خان موصوف بران آورد
 که قبلاً نرمل ضبط اولیا سرتی دولت مایور با یاد آوردن آن مفسد بیباک را تبیین می

نموده انحراف باید کرد ازین قبیل سخنان ترغیب و تحریص ملک و مال که خارج از
 دائره و هم خیال می باشد عرص کرده بذات خود بانی اینهم شده که بهرست برآست
 و روز و شب در فکر و تدبیر سنبهال قلعه نرمل در پیوست. روزی خانم سطره رسید ^{مذکور}
 خط نوشته فرستاد که از پیشگاه حضور قلعه داری نرمل باینجانب تعویض شده باید که زود
 بهرجه تمامتر با مقابله قلعه خود را بهلازمیت ما برساند اگر خیال تو عذر دیگر خاطر داشته
 ما شد نتیجه نیک نخواهد یافت چون نوشته مرسله به نرمل رسید را و مذکور بعد دریا
 مدعا دیو آب مرقوم نمود که قلعه نرمل بدون مقدم والا خالی شدن متعذر است
 در نیصورت دیرتانی جائز ندانسته بجلت بحمل لشکر رزانی فرمائید. قاصد عوا
 گرفته سماه و رسید خانم صوفی مضمون جواب نامه و ابشر دیافته بکمال خضه
 برنگ مار در خود پیچ و ناب خورده ازان روز روز بروز بهنگاه داشت سوار و پیاده
 پر دافه در عرصه قبل با جمیعت پنجهزار سوار و پیاده از ماهور کوچیده متوجه نرمل گردید
 را و مذکور نیز خبر بهشت خانم زور شنیده با جمیعت سه هزار پیاده و سوار بر موضع
 نرسا پور که از نرمل بهشت کرده سمت مغرب واقع است مقام نمود. هرگاه همیکه
 خانم صوفی طے منازل نموده بر مقام موضع کا مول برگشته بهینیه رسید. را و مذکور
 از نرسا پور را ملغایار تاخته طرح جنگ انداخت از صبح تا دو پاس و زیبا هم معرکه توپ
 تفنگ و بان و جزائر بود که از صدقات دود غمار اشخانه قدام استقامت فوج خانم
 به تزلزل گراید هر یک بهرستته رو بگریز نهاد. در انحال بر آشوب اختلاف خانم زور
 از اسب فرو آمده با ترکش و کمان استاده گفت که من انبیش این کا فر نخواهم
 گر سخت بلکه خود را در زمره شهدا خواهم انگیزخت. مجدد مذکور عرض نمود که من
 ملازمان خاص هیچ جایجانا مورعی ندار و جناب عالی سوار شوید من این جنگ را
 تمام خواهم کرد. چون خانم زور نقشه جنگ ابتدید با کسان معذور راه ماهور پیش رفت

میگویند که همراه جمعی از مذکور نسبت و پنج کس از برادران و حیث و ندان همه
 بزرگ لباس شویانه سرخ پوشیده بودند. فوج مخالفان، اسبان تاخته ضرب شمشیر
 تیر و نیزه دلیرانه و بی ماکانه بسا کس اعلاف ارتعج بیدار و بیع ساخته آخر الامر خود با هم
 ملبوس با رنگین از خون خود رنگین تر و رنگ مکر ساخته سرخ روی حاوید ماکو
 مشاهدات هم آغوش گشتند. و ازان گروه یا شکوه یک کس هم بسلاست نه گشت
 را و سطور تمام فوج هنریمت یافته را به قتل و عارت یرداخته بی غیمت و فیروزی
 قاتل بر مل گردید. این همان ایامیست که نواب ناصر جنگ شهید سفر کرناٹ مسلم
 نبضت برافراشته دست اقاخان کثریه حام شهادت نوش شدند. جانشین
 آفتاب رفت سال نایب شهادت است. بر خه احوال سفر کرناٹ حسین
 کرمانی در تذکره السلا د نوشته است. الفقه بعد شهادت نواب ناصر جنگ شهید
 و تردد در ریاست خاندان قاضی روداد مدتی نظم و نسق مهمات ملک مال به تفهیم
 انجامید از هر جهت معامله خانگی تدارک اعمال را و مذکور فی القور بظهور نه پیوست
 لهذا بفرط غرور و تکبر سر ریخت و بنده را و ج والا تا غیره رسانیده در حالت
 بعضی قوانین اسلام و عدم ذبح ماده گا و جابجا منادی گردانید. دران ایام قاضی پدی
 قاضی پرگنه نزل بمشروط قضا و مدد معاش و غیره لوازمات خدمت محال مذکور
 بے منت و تکرار می یافتند و در خانه قاضی مذکور همیشه مبلغ یک لک و پیم موجودی بود
 دران مقام نزل با عزاز و اکرام لبه ایقات می نمود. اتفاقاً دران روزها سخانه
 قاضی مذکور شادی بود و مردمان طرف ثانی از نصیب قن بار آمده بودند متاهی تزیین ماه
 گا و شنیده با هم رنجیدند اگر چه را و مذکور معاوضه گا و نیزه ها و گوسفندان با و غیره است
 و سرانجام لوازم شادی از جانب خود قاضی تواضع نموده بود. لکن کان طرف ثانی
 خورنده گوشت گا و بودند. بقاعده اسلام ماده گا و ذبح کرده بکار پخت در آورده

با سماع ابن خبیر را و مذکور قاضی را طلبیده بجز و نایب از کجری رفتی است گمانیده مقید
 بهر چند که اعزّه و همراهمیانش سفارش قاضی سخن با کردند زیر آنه نمود چون قاضی را
 با قاضی محمد محسن قاضی برگزیده اند و قرائت و بهم حبسیت منصب بود و قاضی را و بهم مقید
 به دو ملک رویه بود - در باب رهایی قاضی نرمل بذریعہ شاهی و از خان بهادر صمصام
 حضور حضرت نمود - در جواب و در یافت که بعد مراجعت از سفر و طبعیه ان بند
 بطور خواهد آمد - چنانچه در ۶۱۱۱ یکبار و یکصد و شصت و هجری عکری فروزی مایه
 لواب امیر الملک صلابت جنگ بهادر با شاه نواز خان بهادر صمصام الملک به تنبیه سر
 صوبه طرازلوای نهضت برافراشته از رکوبی بکوشه مبلغ پنج لک رویه پیش کش گرفته
 از اسبجاسراه مایه و چکی بر قصبه لونت که از نرمل بهست که و سمت شمال فاصله دارد و
 افروز و نهیب افکن نرمل معاندان دین و دولت گردید - را و مذکور چار و ناچار
 با نذر و پیشکش بسیار حاضر گشته شرف ملازمت حاصل ساخت - کاریر دازان حضور
 را و مذکور را بحکمت عملی مقید کرده در فلو گو لکنده محوس گرداید - چنانچه برخی احوال
 را و مذکور میر علی آباد در شروع دیباچه مایه الامر مرقوم نموده اند -

ذکر حکومت اجه شنکر را و ۲

بعد مقید شدن را و مذکور حکومت نرمل بنام راجه مذکور لغویض یافت مدت سی سال
 دیانت و امانت عمل کرده حسب الحکم حضور به نیابت تعلقات اورنگ آباد مایه سر فرزند

ذکر حکومت شکنخان بهادر جنگ و مقید شدن بهامسطو لعتبا

حضور سبب نایب شکن شناساد اجزای از ان ۲

هرگاه هيکه نيابت نرمل سنام صف شکنان بهادر مجاهد جنگ قرار يافت بهادر مسطور که
 سيدادش ولايت ايران از فوم متعلقاتش و اهل شنيع بود از خدمت شياهماني
 بنندگان معفرت منزلت بهم ترسيت و سرفرازي يافته مزاجدان سرکار عالی بود و پنج سالي
 رعایا و آبادی تعلقه پدرانند و تحصیل مبالغ و کفایت سرکار سعی موفوره لکارجی برد چين
 به تيرين رسیده بود همه معامله لغیر مدکلان علی نفی خان الست تهر سخان بهادر سپرده
 مختار کارگردانیده بود بعد از نقصان مدت دو سال سيد صالح خان نام از فوم سادات
 صحيح النسب صاحب رویه با علم و عمل در آئين دين داری لاثانی عهد خود بود سکن
 ملده ايلچور رساله دار جزائر اندازان حضور يابست و پنج سوار فرزندان و رفیقان و چند
 کس از جزائر اندازان با تنخواه رساله مذکور از حضور به نرمل رسیده بهادر مسطور با عتيد
 شدت تقاضا اندرون نرمل آمدن نداده در موضع کاجل بيٚه که از نرمل متصل است
 فرودگاه مقرر ساخت روز دويم سيد مسطور با لکی سوار باد و فرزند و پنج سوار و چند
 نفر جزائر انداز در کچه نرمل آمده بهادر مسطور و فرزندش خان بهادر ملاقات کرده
 نقول تنخواه ملاحظه رسانيد - پدر و پسر برده و معه کارير دازان خود ظاهر ابدلجونی و
 خاطر داری سيد منور بهاری دلی پرد خسته رخصت نمودند - از اینجا توقف و تعلق
 حید و حواله در اداسه نرمل سرکار از قدیم شعار عالاست - خصوص برسانيدن نرمل
 تنخواه نهايت عذر باطله لکارجی بردند - خان بهادر که مدار معامله پیر و پسر
 بود اعهده امر و زخم را گداسیده مبلغ تنخواه را در لیت و لعل انداخت - سيد منور که
 شحيح و جویبار بود بعد از سال نرمل تنخواه و وعده خلافی مدتها تهنگ آمده جویبار
 وقت بود که سوار بی بهادر مسطور سمت کاجل بیٚه وارد شد سيد منور
 میدان بعنوان خود را فرو بخش رسانیده متقاضی نرمل تنخواه گشته متعزز و مزاحم گردید
 بوقت جویبار سال نکلمات در پشت بے باکانه بر زبان آورد - بهادر مسطور که معمر و

تجربه کار و دین می و ملائمت پیش آمده به سوگند پاسی موکده و عده نسر و اقرا
 نمود - صبحی تشریف آورده و رور و رور و خود معامله تنخواه تمام کمال الفضال دهند -
 سید مزبور را نظر بر آمد کار مدعا بود و بفرودگاه خود آمد - و بهادر مسطور اندرون
 داخل شد - خان بهادر که جوان بود و کار معامله هم جوانی داشت کینه در دل هم
 نکر دیگر مرکز خاطر نمود - سید مسطور یا یکی سوار به دو نفر زنداسی سوار و چند نفر
 حرا نیز در بطور ساده راهی کچری بودند که بر پشته نالاب کسان را که خان بهادر
 بر قاپو با سور کرده بود از کین گاه بدرجسته بمنزله آمد در پیش آمدند - سید مسطور لعنوا
 اقرینه بهادران صاحب جرات با شد پیش آمده داد سیاه گری باین بهین داده
 یا یک فرزند دل بند حامی شهادت نویسنده زنده ابد گشتند و یک یسر خورد که
 بست و دو ساله بود - نوزده زخم بند و ق و شمشیر و نیزه برداشته هم در اینجا
 میگویند که بعد شش و کوشش کسان ظالم متفرق شدند - یسر مذکور برخاسته
 با نفس پاره پدر و برادر خویش پیاده پاتا دفن گاه آمده مدفون کرده باز بفرودگاه
 آمد به تیمار زخم ها و بر آوردن گلوله پرداخت - هر چند که همراهمان بان سید
 بهادر مجوز سوار می شدند تا تدفین پدر و برادر خود اقبال نکرد - چنانچه هنوز
 مزار آن دو سید مظلوم در کاجل پیته و اقصیت بعد وقوعه این واقعه شهادت
 کیفیت به بهادر مسطور ظاهر شد - از اینجا مذبح شیعه داشت جزیع و قریع بسبب
 مظلوم خویش خود بر کشت که مادر و ستار و شیعه اهل بیت اطهار بودندیم همچو ادای حاج
 از دین داری تمام شدنی شد که تا قیامت گرفتار خون سادات گشتیم و به شب آن روز
 خان بهادر خواست به عیب مشا به کرد که بر پشته همان تالاب اذان بجانب
 دور سوار می باطله و شکوه تمام می آید - بزرگه نورانی بلباس غریب بر تخت
 می نشست - خان بهادر زیر شسته تنها استاده از آیندگان پرسید که این سوار

کیست شخصی از بلوچیان میگوید که بنیدانی این سوارے مبارک ماه عرب و هجره
 خلف الصدوق فخر آدم امام الثقلین نور العین حضرت امام ابی عبداللہ الحسین علیہ السلام
 و اسلام بمحروشدین نام مقدس خان بہادر را اشتیاق دیدن آن نور و الجلال
 زیادہ شد با دہ و ہوشیاری استاد در ہمین حالت تحت مبارک محاذی اور رسید
 و برگشتہ تحت دست سید مرحوم و مظلوم است برابر نظر خان بہادر تحت روہر و
 متوقف شد جناب اندس از سید مظلوم استفسار میفرماید کہ ای سید صالح
 قاتل تہمین کس است و از چہمان تورافروز بجانب خان بہادر اشارہ می فرماید
 سید مزبور از کمال اہول و شرف سیاہ و نظریہ زمین و وختہ بیخ نمی گویند ہا تحت
 مبارک روان شد و نظر مقدس تا حرکت تحت بر خان بہادر بود و ہمین حالت پیدا
 گردیدہ با تر خواب نہ نمود صحیح و محبس خود پیش علم و عقلا معاملہ خواب شبانہ بیان کرد
 اگرچہ حاضران شیعہ تعبیر خواب برخلاف اصل شرح آوردند کہ اطمینان ادا شود
 لکن خان بہادر ہم مرد قابل بود علانیہ پیش ہمہ کان با و از بلند گریان ظاہر نمود
 کہ درین عتاب تا روز حشر و نشر اینکس اولاد اینکس افتاد و شما ہمہ با اطمینان خاطر
 می نمایند لکن دولت ظاہر خاندان اینکس ہم سر بیع الزوال است و اندوختہ
 یک عمر پائمال خوابد شد آری چگونه نشود۔

فصل

سادات افضل اند و ذکر و صفاتان حلی اولاد مصطفیٰ و مگر گوشہ علی
 بر فعل شان نظر کن ایے حرز جاہل الصالحات لله والطایحون
 بعد روان عواقب مور میدانند و فتنیکہ جناب رسالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم
 فتن سادات را از ہیچ حدیث نوازش نسرمودند کہ اگر نکو کار ہستند بر خدا
 و اگر بدکار ہاشند نظر بر ذات من دہشتہ بلطف مدارا پیش آید پس سید صالح
 اسم با سبے داشت در سیادت و شرافت و شجاعت و صلاحیت و حفظ ادب

شرعیّت عدیم المثال و قد وہ روزگار بود از مرغان تعلقات احوال آن سہر اشمان شہادت
 شہادت انچہ شنیدہ اگر مفصل لکھا رد و کتابے دیگر می شود چه عجب کہ آن مظهر قدرت عظمیٰ
 بنظر رحمت و عنایت سرفراز فرماید۔ آہم سرسرد عالمی سواران و چراگران ازان بایسہر
 سیر مظلوم بے نیل مقصود روانہ حضور گشتہ از ظلم و بیدادی خاندن ذکر استغاثی ستند
 سدگانی اسبوح این خبر سر اسر ظلم و کدر غایت غتاب آموشد بدصد سوار سزاوی مامور
 فرمودند کہ صف شکنان را بایسہر ان و متعلقانش حضور آوند اسباب اموال اورا بجا
 در ضبط سرکار نگہ دارند۔ چنانچہ حویلی با و باغہا بے بہادر مسطور و اسباب متعلقانش مثل در انور
 و حیدر آباد وغیرہ کہ بودیہر جا احکام ضبطی تمام صوبہ با و ناسان سرکار شرف صد دریا
 و چند متعلقانش کہ در نزل حاضر بودند بہر ان ہنگامہ دار و گبر معہ طفلان خورد سال از نزل
 بیاکنڈہ رفتہ درینا ہنر زندان مفریحان مرغوم اقامت گزیدند و اساسہ و اموال انچہ
 در حویلی بود۔ بدریافت اہل ضبط آمدہ داخل سرکار شہ چون مختار و مدار دولت بود
 پدر خان بہادر بود اموال و جاہر بسیار کہ نزد ساہوان نگہداشتہ خان بہادر بود و جاہا
 کم شد۔ اشکے ازان بدست نیامد۔ تار سیدن و بردن سزاوان احوال غتاب
 حضور ستیندہ صف شکنان از ندامت و خجالت الماس خوردہ در اثناے راہ خود را
 جوہر ساختہ را ہی وطن پہلی گردید کرم خان بہادر را در قلعہ الیگندل مقید و مجبوس
 بودند و از اسبابہ قلعہ گوکنڈہ داخل کردند و در ہون جس فخت شد و ازان وقت اولاً
 صف شکنان حلب خطاب و جاگیر ات گردید۔

ذکر حکومت سنہ ۱۱۷۱ھ

بعد ازان سنہ ۱۱۷۱ھ بہ نیابت نزل بین الاقراں معزز گشتہ و سال حکومت کردہ
 حسب الطلب حضور روانہ حیدر آباد گردید۔

ذکر حکومت گھنٹا تھپیڈ از نام بہادر

بعد عزل سبب رائے کہ انتظام معاملہ نرمل سنجہ در ہنگام کار فرمائی صف شکنان
 بود در وقت رائے مسطور صورت کبرائے بباقت - در دو سال عمل او بہ نسبت
 معاملت خانمز نور نقضان سرکار بوضوح انجامید - لہذا رگھنا تھپیڈری کہ در حکومت
 خانمز نور ممبر ترتیب و انتخابی خان بہادر خدیوے مامور بودہ و عنوان ہنج و معاملہ آنہا در نظر
 داشت - بعد مدت دو سال از کار سیر دازان حضور سرور اکردہ دخل در معاملہ نرمل
 نمود اینکہ امانت محفوظہ خان بہادر کہ جابجا بانزد ساہوان دہشتہ سراعش نرسد
 و خان بہادر کہ در قید است تا لودن اندکے ہرگز ظاہر نہ کچا پد کرد - و مرا اگر بکار نرمل
 منصوب فرمایند بکفایت تمام مامور معاملہ خواہم لود و ہم در ضمن حکومت نرمل
 از امانات خان بہادر کہ از ساہوان و زنار داران ذمی اعتبار لبازش ہا محشی دا
 اشرا تہم برآرم - کار سیر دازان حضور ازین نوع کلمات اور اصلاح کار و کفایت سرکار
 اندیشیدہ عرض حضور رسانیدند -

مصرع

چہ خوش بود کہ بر آید بیک کرشمہ دو کار

اہم معنی در حضور مناسب وقت و صلاح کار بنظر در آمد - چنانچہ نام بردہ را بہ نیابت
 نرمل سرفراز فرمودہ خصت داوند - بعد داخل شدن مصلحت خود را از نائبان خان بہادر
 ظاہر نمودہ ما انتظام معاملت بوجہ حسن پرداخت و تار سائے خروا و تحسین تالاش
 محفوظ دہشتہ خان بہادر ہم داخل سرکار نمود و ما بواجبی سرکار بر وقت تحصیل وصول کرد
 بحضور می نشستہ -

ذکر مخلصی یافتن سوریار و از قید رگو لکندہ باستصواب
 باگن مینداری نہ کار میدک و ہانیدن سرکار آراگیر و عوض نرمل

سوریار اوسابق الذکر کہ دستلحه گو کنندہ مجبوس بود۔ مدت ہفت سال گذشت
 کہ کسی سوال جواب رہائی اودر حضور نمیکرد و در ان ایام باگن عرف ششکدای
 نام زمیندارنی سرکار میدک باجمیعت سہ ہزار سوار و پیادہ در نوکری سرکار
 حاضر می بود و از دیگر زمینداران عنایات حضور بر احوال شش بیشتر مبذول بود^{حقیقہ}
 بعضی اوقات در مجلس سلاسل دولت و اقبال باریاب شدہ عرض معاملات فراد
 مطالبات بنظر حضور می گذرانید۔ باستمع شہرہ مصاحبت زمیندارنی کارکنان
 را و مذکور عج و الخاح رجوع آورده در باب خلصی آقائے خود تدبیرے جستند و
 سخنان نرم و تعلق مزاج زمیندارنی بنمینی آوردند کہ راو مذکور نذرانہ حضور اگر
 قبول کند البتہ کفیل خلصی او شدہ عرض نمود آید کارکنان از نوید اسمعیلی را و
 را خبر دادند بجائے خود بر ہم شدہ گفت کہ من سوریار و اوام بوساطت زنکہ^{ضعیفہ}
 سوال و جواب رہائی خود ہرگز نخواہم کرد اگر مرد باشد مضائقہ ندارد آخر الامر بگفتہ
 بعضی اعیان در بار بذر لیجہ زمیندارنی مذکور مبلغ یک لک روپیہ نذرانہ قبول
 از قید رہائی یافت و معاوضہ تعلقہ نرمل سند جاگیر سرکار و رام گیر حاصل نمود
 از طرف خود ہارا و نام کویل در حضور گذاشتہ منخص گردید از اسباب جمیعت سوار
 پیادہ نگاہداشت کنان بہمت رام گیر عازم گشت و جمعدار ان قدیم و رفقائے مصمیم
 ساکنین نرمل کہ بعد مقید شدن را و مذکور جایجا بتلاش معاش متفرق شدہ
 بودند۔ ہمہ آنہا را مژدہ رہائی خود قبول معتبر نوشتہ فرستاد۔ بعد آذن آنہا
 بموجب شش قرار موافق معمول انو کرداشت۔ غرض مکہ تار سیدن رام گیر جمیعت
 یکینیم ہزار سوار و پیادہ فراہم کردہ بمحاصرہ قلعہ پرداختہ مورچال قائم ساخت
 میگویند کہ قلعہ مذکور را پنج حصار دائرہ است از انجملہ در اندک فرصت بیاوردی
 بہمت دو حصار بدست آورده از حصار سیوم آویز سن داشت کہ حسین اشان غلبہ

حیرہ دستی راؤ مذکور نظر در آورده بعضی تعلق داران و مقدمات و رعایائے آن لوائح
رجوع آورده سخنان اطاعت و آمیزش مسلک آمد و رفت جاری داشتند۔
روزے قاضی رام گہر نیز برائے ملاقات راؤ مذکور آمده بود۔ بعدیر کشش خیریت
طرفین و سخنان آمیزش فیما بین کلمات کفر و اسلام در میان آہرہ۔ چون راؤ مذکور
از سابق سوخت و کوفت آذائیں مقالات اسلام در دواغ است فاعنی از بکہ
بزرگ و از اہل شریعت و طریقت بود۔ آنظمت سرشت حجت لایعنے و تکرار غیر و
سر زبان آورده قاضی راہہ سیرتی از مجلس بدین نمود۔ قاضی موصوف زبہا بنجا بادل
صدر لغت داد بیدار کنان یہ مادہ حیدر آباد رفتہ کفن و بوریادیرانہ اختہ بہتر
و ادخوابان شیش دروازہ کہ سہی با فریاد و الغیث مقیم شد۔

و کہ تعیین ان فوج کا ترتیب سوار یا اوید و اگر کچھ بنام و کو اور اگر بکرم وضع

کیڑا بگنے بالکنڈہ

ہنگام عالی برائے اداسے نماز جمعہ تہنیت آورده بودند بمقامتہ احوال قاضی مستفسر حقیقت
را و مخدول شدہ ہمہ تقصیر برائے ماضی آن مفسد خیرہ سر بہ تجدید یاد آورده ہوں و
حکم یا نقد سوارو یا نقد بار بنام سیر کردن آن بدکردار شرف نفاذ یافت۔ ہمارا
وکیل کہ حاضر بود ما قاصد تیز رو بہ راؤ مذکور نوشتہ فرستاد کہ باوجود ولایت سابقہ و
معافی آن دین روز با قصورے لاحقہ و تقصیرات پیشین بلکہ ازان زیادہ تر اسما
بوقوع آمدہ کہ قاضی راجعت دادند۔ فی الواقع کہ بجمع کافہ اہل اسلام خلش خاطر
لریدہ و غائب بندہ ان حضور از لگشہ جمیعت یکہزار سوار و بیادہ برائے تہنیت و
جوشگیہ ساختن شہا مامور و متعین شد۔ اگر این بار بدست کسان مامورہ نخواہند

تیمت رحان خود اندر لیس مناسب وقت بهین می نمایا که جان نزد دست خود بایند
یا بطرف کسی رخت نداشت باید کشید - قاصد مرسله روز از شب و شب از روز
جدانان به سرعت تمام نره را گیر و جمعیت را و جمعیت داخل شده نوشته و کسب
رساند و هم زیبایی ظاهر نمود - را و مذکور در یافت مضمون خرابی بهوش و اسباب
صد و غش و لیش و منرد و همه رفقای قدم مساکنین نزل را فراهم کرده در عسله خط آگاه
ساخته از هر یک جویای مصلحت گردید - همه کسان بقدر حوصله خود با مصلحت و
نمودند - لکن مطابق رستاهو ابش تدبیر کسان سیند خاطرش نیامد از خود مصلحت بهینه
گفت که شما با از آبا و اجداد و رده این خاندان هستند تدبیر مقرر کرده ام میگویم همینکه من
اسب را اینجا گذاره میگیرم شما همه با سواقی معمول بر مورچال رفته تمام جمعیت را اینجا
که مردان وقت صبح بر قاعه یورش مقرر شده بر آوازه نوب بجای خود خمر دار باشند
توپ سروهند یکبارگی از هر سو شتافته حمله کنند - بعد از فرار شدن من که صبح
میتواند از گریز من همه مردم آگاه گشته جابجا منتشر خواهند شد - شما با همراه منتشران بطرف
نزل رفته در عیال و اطفال خود بایه بهانه اقامت خانه و اظهار عالم بے کاری بتدریج و
تخویر قلمه نزل بدست باید آورد - در جلد و بے این کار شما با را پیش از پیش رعایت
و سر فرازی خواهند کرد - بهین عنوان همه مراتب بند و لبست کار خویش بے قلمه معتد
الهی ساخته وقت نیم شب از اینجا گریخته بموضع یرکشل برگشته بالکنده خود را رسانیده مخفی
ساخت و بر قلعه رام گیر جمعیت مورچال همه کسان بوجوب اشارت خود یورش و منتظر
آواز نوب بودند صبح برآمد از هیچ جا آوازه نیامد تا لبس دادن لوب چه رسد آخر کار شتهای
یافت که را و مذکور شباشب گریخت و باد تند انتشار غبار مذلت و نداشت برف
سپاه و امانده پیچخت ناچار تمام جمعیت سر اسب متفرق شده بهر سو جاده
آوارگی میبوده از آن جله مردمان ساکن نزل از سوار و پیاده قریب چهار صد

به نرمل آمدند و بر سلامتی حالت خویش ابواب الطینان بر روکشودند.

ذکر تسخیر نرمل و نرمل رفقا سواران و زقو و غایب و افتادان یام

صورت نمون برمل

دران ایام به نرمل بهون رگهنا تمهید بهری بود که بالا مذکور شده نامبرده کسان مفور
را اندرون آبادی آمدن نداده نامدت یکماه بیرون داشت آخرش کیفیت بعضی
مردم ثقه و معتد نظر بر خانه داری و سکونت آنها داشته از مسلمان قسم قرآن و از
بهند و سوگند بید و پیران گرفت به آمدن نرمل پروا نگلی داد. غرض که همه کسان تنهایی
زده را نگیرد سوار پیاده در نرمل سجنانه ها خود آمده اقامت فرزیدند و در باطن به تسخیر
نرمل قایم می جستند. بعد دو ماه ایام محرم پیشه رسید. بتاریخ پنجم ماه مذکور کسان قایم
با یکدیگر آئین خان جنگی فیما بین خود با بظایر قرار داده باستعداد سامان حرب در میدان
قصبه متصل بنجبه شاه که جلای سبک است با هم صف آرا شدند و قریب دو که کارش مشیر
رسید بر نرمل قایل مردمان معتد در ساهی محل معتبر بمیان آمده بغمایش طرفین
پرداختند. چون هنگامه موقوف و فساد بر طرف گشت تمام جوق جوق خانه جنگ پس و
پیش از پیش دروازه سجنانه خود می رفت و حارسان قلعه از خبث باطن انجاعت عالی
و قافل بودند یک بیک اندر راسته شایع عام انحراف کجروی اختیار کرده بدر وازه
قلعه رسید مفتوح ساختند اندرون خریدند. فی القوریه بند و لبست بروج و باره
پرداختند آوازهای توپ فتح سردادند. باستماع این کیفیت عامل مذکور قرار
نمود و تمامی اسباب اساسه و از نقد و جنس خانه اش بتاراج و غنیمت آنجاعت رسید
را و مذکور که در موضع یک گنل مخفی بود بمقاصد دلی کامیاب گشته شادان و فرحان

داخل نرمل گردید و جمعداران و رفیقان قدیم که باین کار نامه سترگ داد جانبازی داده بودند بالغام پائے شایان و رعایت نمایان سر فراز و ممتاز گردانید۔ بعد نسیج قلعه نرمل روز و شب در فکر و تدبیر خانه بر اندازی خلایق کمر جہد پر بسته از ہر پرگنہ و تعلقہ گرد و لواح دست تطاول و تعدی در از کردہ ہزار ہا مبالغہ معرض وصول می آورد اگر احياناً کسی از تعلقہ دار یا زمیندار در ارسال زر و مال یا فرمایش بقدر ضرورت حال بتعافل و تعذر پرداخت اورا قابو سے وقت بدست آوردہ بخاک برابر می ساخت۔ ازان جملہ پرگنہ بلیغ ترپ کہ از نرمل سمت مشرق بقاصدہ شانڈہ گروہ واقعست زمینداران آنجا از اہل اسلام و از عنایات صاحب قران شاہ جہان بادشاہ غازی بر حکومت و زمینداری پرگنہ مذکور مامور و متصرف بودند۔ انشا اللہ احوال اینہا پیشتر بقیت سلم خواهد آمد را و مذکور از آتہا عناد جانی داشت۔ بمقتضائے فرصت وقت کہ مضمحل و غمیر او بود از نرمل ایلغار تاختہ در اندک فرصت گدہی قصبہ مذکور کندیدہ بزمین برابر ساخت۔ تا مدت سہ سال را نخطہ عمل خود داشت و زمینداران آنجا بیاسر جان و حرمت ناموس از کربت وطن راہ عزبت پیش گرفتند و بطرف دباک و لچہا پیڈیہ جادہ آوارگی پیوئند۔ و سوائے اینہمہ خیرہ سری از خانہ دیپانڈیہ پرگنہ اندور کہ مشحف متمول بود مردمان بطور ڈاکہ فرستادہ مبالغہ ایک لک روپیہ سبج و تعدی وصول نمودہ۔ غرضیکہ تعلقہ داران اطراف بناگ آن کیش ہیچو بید لرزان و از حرکات سفاکی او ترسان بودند۔

ذکر محلو متعین شدن افواج سکا علی کیوگی غلام خاندان سہرا جنگ بنابر
سویا رومر اجبت نمودن ہا و موصوہ نیل مقصود بجایا

در سنه یک هزار یکصد و هفتاد و پنج هجری مکه سید خان بهادر سید بهاریه در آنجا
 با جمعی از اوزده هزار سوار و پیاده حسب الحکم حضور مبارکعالی شاه تبار راه مدین
 مامور گشته بکوچه های متواتر طے مراحل نموده بموضع نرسا پور مضرب تمام نموده
 با جمیع این خبر را و مذکور از زمین جمعیت نمایان بمقابل بهادر مسطوره فرستادند
 دیگر در میدان موضع مذکور کارزار نمایان بنظر بهادر سید چنانچه جانمندان و خیمه ها
 از معتبرین قلع بهادر مسطور در آن جنگ بجا آمدند که مزارات آنها پیش دروازه و
 آبادی موضع مذکور سمت مغرب واقع است بعد از آن بهادر مسطور سلسله حندان، مات
 شدند لکن از راه مذکور بدون گفتگو سپه شمشیر سخن دیگر نشنیدند به مثل غنیمت
 بسجده آباد مراجعت فرمودند

ذکر مامورین قاصد قادیان و هم نزل و فتن او کور بهار و الیه

بلا از حضرت

در سنه یک هزار یکصد و هفتاد و پنج هجری فیروز علی سبکداری سبکداری سبکداری
 بطریق شده از اشرار راه قادیان صاحب با جمعی از پنج هزار سوار و ده هزار پیاده
 به تنبیه او مذکور به هم نزل مامور فرمودند بهرگاه که مشارالیه شرف غنیمت حاصل
 ساخته بموضع پیگیری مشارالیه که از نزل دوازده کیلومتر مغرب فاصله
 و برکنار دریای گنگ واقعست مقام کرده به او مذکور بهار فرستاد که اگر بخت یاری
 شما یابد رنج استعوا با این جانب بلا از دست حضور مستقر و مشرف گردد و انشاء الله تعالی
 بعد حصول سعادت ملازمت تمام قصورات و ذلات تو معاف کنانیده از سجای
 قلعه و برگزیده نزل بین الاقران سرسرا زو سر بلند خواهم کتائید درین قول و عهد

هیچ نوع شبه و توهم بر دل نیاورده حاضر گردد - راوند کور سیام مستار الیه ابال
 نموده تمثیه سامان جنگ مسدود گشت - دریں اثنا تیر رسیده که محسوس و روزی هانزارا
 شمر قلعه نرمل متصل لوه گانون نزول اجلال فرموده غنفر سیب رونق افروز سواد نرمل
 مبتود - را وسطو بر مجر دستمل اینجبر عجرت انرا از اعیان دولت توانان مافر است جویا
 مصلحت گردیده متفق اللفظ والمعنی مکافات مستار الیه صراح دادند - آذالامیر کلافه
 راضی گشت در جواب گفته فرستاد که ملاقات طرفین رایزه از دوازده کس نشا بریا
 جمعیت و کثرت هرگز موافقت نمیکند - مستار الیه بعد استماع این پیام با کسان معروض
 از موضع میپری برآمده به چیل که دو گروه از نرائسمت مغرب واقعت خود را رسانید
 راوند کور نیز از نرمل با حجامه فلیل عازم شده بر کنار تهر چیل با یکدیگر ملاقات نظر پور
 انجامید - بعد دریافت خیریت طرفین سخن چینه در میان آمده معامله برین تخط و قرار یافت
 که بالفعل یک بیرق سرکار عالی بلبستی پنج جوانان بار بر قلعه نرمل بطور تخانه سرکار
 بدارند - بر بکنان ظاهر شود که تخانه سرکار عالی بر قلعه نرمل نیست - من بعد با
 جمعیت خود همراه اینجانب را بهی سعادت و ملازمت بندگان مختور مشرف باید
 گشت راوند کور از اینجا که با تخراف در باطن خود مقرونادم و متوحش بود اول
 عهد ویمان استوار و سخنان قول و قرار از مشار الیه گرفته منبیل کرد - همدراں
 بنقدیم و ترسبل لوازمات ضیافت پرداخته بر طبق اقرار سرق و جوان سرکار بر
 قلمروان ساخت - روز دوم بادل دو نیم و تصور خیالات امید و بیم همراه صفا
 مشار الیه عازم گشته بمقام موضع کاسریلی بموجب قرار معهود بملازمت حضور
 مشرف و سر بلند گردید - بندگان عالی از جرات ماضی او اتحاشس نموده بدستور
 سابق در توکرمی سرکار عز و ابتداء بخشیدند -

ذکر توجیه ایات بنده گان بگویم و محرابه نمودن از فوج غنیم در نواح

اوسه او گیتامقا تاندولچه

سیرگاه به شکر طغی بیکر سیمت بید، علم نهضت برافراشتن او مذکور همراه رکاب فیض
انساب تم انقاد بر صغیر اعتقاد می گذاشت - چون عا کر فیروزی حوالی تسلیم بید
سید رسید جاسوسان خبردار خبر آوردند که افواج مرسته در ضلع اوسه وادگیر آورده
منه در قلم و سرکار عالی بهنگامه آرا گشته دست بتاراج کشاده اند - با سماع این
خبر بنده گان عالی عنان غریمت سمت او گبر معطوف نموده متوجه کارزار شدند اتفاقاً
بهردوشکر صف آرا شده جنگ وجدل آغاز نمودند - آن روز را و مذکور با جماعت
کارزار نمایان و جانفشانی فراوان بظهور رسانیده گردن دست و ذلات سابقه را
از چهره حال مرتفع ساخته بین الاقران بعد از آفرین تحسین سر بلند می یافته
از پیشگاه حضور بانعام مبلغ پنجاه هزار روپیه بعنوان مرهم بها و خطاب راجه بهنوبت جنگی
سرتدار و ممتاز گردید - از اسباب لشکر فیروزی در محاصره افواج غنیم با کشتش و کوشش
هر روز و کوی بکوی بمقام موضع تاندولچه ورود یافت بهمدان روز تمام سرگروه ها
غنیمت فیما بین خود با هم عهد بیل به بندار سوک کرده با فوج سرکار عالی آنچنان جنگید
که در دست فوج طلب لشکر سلام پایمال سم ستوران گشته بنزاع عالم گشته و
مخبر گردید - چنانچه در آن معرکه نواب جعفر علیخان و قادر صاحب کاظمی و راجه
نشینان زمیندار پرگنه بلخ پیر غیره سرداران معتبر و امداد انگلی داده بر تنک سکا
مصدق و جان نثار گردیدند - و را و مذکور با زعمای خود در میدان معرکه مجروح افتاده
بن فیما بین بنده گان عالی و غنیم جواب سوال صلح در پیش آمد و راجه راسه رایان با

وفا تر مالک و کن نزد کھوپنڈت یرد بان فرستادند بعد واکذاشت چندے قلعہ
واکنہ والک خود بدولت و اقبال مراجعت بجید را باد فرمودند۔ چنانچہ احوال جنگ
تا ندولچہ در سیر تو زک آصفی مرقوم است ۔

ذکر فوت شدن سوریار او بجارضہ سرطان در ضلع ناندری

در سنہ یکہزار و یکصد و ہفتاد و پنج ہجری ہند گانعالی بعد انتظام سفر برار از نولج
اورنگ آباد نہضت فرمود و راوند کور نیز ہمراہ رکاب دولت انتساب رہ نور دجا
اطاعت بود ہر گاہکہ الویہ طفر از بر ساحل دریائے گنگ گود ہاوری غل
اقبال افگند۔ بربل دریائے شاے آن سواد بھجت افزا چندے مقامات
فرمودہ خود بدولت و اقبال فضائے آن خطہ را بقدم دولت لزوم زیب و زینت
بخشیدن ناگاہ راوند کور را بمقتضائے عالم لشبری صورت بیماری رو نمود
بعد چند روز عارضہ سرطان از سوراخ اجل بر پشت نمایان شدہ بکاوش
نیش اذیت ابواب شداید کشود۔ ہر چند تا بیر و معالج یرد ختم سودمند
نیامد۔ آخر مش بمصابت مرض از دار الملک دنیاے فانی رخت ہستی بر بستہ
بدود خبار تش فنا پیوست ۔ بعد فوت شدن راوند کور کار یرد اناں حضور بر
اسباب و اساسہ و خیام و نقد جنس اورا بقبط سرکار در آورده خواستہ بودند
کہ داخل سرکار نمایند و یرن اثنا یکاجی پنڈت دیوان و سیلوم پنڈت بخشی کہ ہر دو
کارکن و رکن دولت را و متوفی بودند۔ بمبندیان سرکار رجوع آورده مذرا
سرکار تبول کردہ بنام گنگارا کہ ہر اور زادہ را و متوفی بود سند سجالی
نرمل و غیہرہ بدستور سابق حاصل ساختہ مانیل مقصود و اطمینان تمام
ہر نرمل داخل شدند۔

ذکر حکم گنگار و تشرین بر این اوسط و تفویض یافتن ابراهیم بیگ

گنگار و آدم بلند فرید حس آرام طلب د - میگویند که تمامی کار و بار مالی و ملکی بدست
افغانیا رکازگان سیرده خود در دستش بماند و مصاحبت بر بهمنان بندت
و اختلاط اطاعت ایا واران بدام و رسامات هری کتھا و بید و پران مصروف الاوقات
می بود - از ملاقات اهل اسلام از دمیده صبح تا یک پاس روز بزم آمده تخم انکار در
مزرع اعتقاد می کاشت - بلکه جمعی از اعتیاط می نمود - در تقدیم لاکری سرکار بقا
معهوده هر سال یک از برادران خود می فرستاد و گاهی خود هم میرفت - و در سنه
یک هزار و یکصد و هشتاد و چهار هجری حسب الحکم بندگالتی باو راجع خلفا و سراج بر موسیخان
رکن الدوله و ابراهیم بیگ خان دھولنده و غیره امرای رفیع الشان برای التخییر تسلیم
کلیانی که بعد فوت شدن راجه رام چند روز به اش بنجیال باطل از دایره اطاعت
خارج آسنگی نموده با استحکام قلعه و فراهی ساز و سامان حرب پرداخته مستعد
شده بود - بنا بر گوشمالی آن گرفتار وادی صلالت متوجه آن مقام شده به نیروی
ایزدی قلعہ مذکور بانگ فرصت مفتوح ساخته بتصرف اولیای دولت اید
مدت در آوردند - بعد افتح قلعہ مراجعت به تخییر نزل فرموده عازم شدند
بعد قطع منازل در نواح نرمل رونق افزا شد بموضع کوٹله و سداپور مضرب خیام
عساکر فیروزی ماسر گردید و ابراهیم بیگ خان بهادر صابط جنگ دھوت با جمیعت
خود موضع ایلا پالی که از نرمل سمت مشرق بفاصله یک کروزه واقعست فرود آمده
به پناہ پشته های پوچیم بیط مورچال قایم کرده شروع توپ و تفنگ نمود و او
مذکور با جمیعت اندرون تا پنج روز شرط مرداگلی بجا آورده روز ششم زینهار خوا
جیدر آقا نام جمعدار که برادر زده میر آقا جمعدار سابق الذکر بود مانده و عزالفضل

بمختصر روانه نمود - بعد ملاحظه عرضی از پیشگاه حضور معاوضه نزل سند جاگیر و رسیدگی
 برگشته اثنو بنام راوند کور محبت گردید - روز دیگر از قلعہ فرو آمده راهی اثنو
 گشت - میگویند که راوند کور را از اسمعیل خان بنی کمال اتحاد لیکانگی بود و خانم زبور
 از ابراهیم بیگ خان دهبون سخت عداوت قلبی داشت - با سماع خبر محاصره
 نمودن افولج سرکار قلعہ نزل با جمعیت پنجهزار سوار و پیاده ملک راوند کور از
 ایلیچو برآمده با اسب قبی از راه ماهور و کسم میط به قلعہ نزل رسیده بنزد که دیر
 قلعہ نزل از دست راوند کور رقت و تهاه سرکار نشست - اگر بیشتر دور و روز میرسد
 با موقع بود الحال برای کارے که آمده بودند آن کار از دست رفت پس خانم زبور
 بر کم همتی و کوچک دلی راوند کور طعنه و تشنجه کنان بر ابراهیم آمده بود بے نیل مقصود
 از دهبون راه با ایلیچو روانه گردید - القصه بعد تغییری گنگا را و قلعہ نزل بنام ابراهیم
 بیگ خان دهبون و در وجه جاگیر مقرر شد - میگویند که گنگا را و بهفت و نیم سال
 حکومت کرد - الغرض تمام طبقه ایلیو اران بقول بعضی شصت سال و باقی
 جمهوریت هفتاد و پنج سال حکومت و کار فرمائی نمودند -

ذکر عروج مرزا ابراهیم بیگ خان دهبون بن فاضل بیگ دهبون

مرزا فاضل بیگ از اعیان ولایت توران از قوم مغل ترکمان از قدیم الایام
 در رفاقت نواب نورالدین خان بهادر ناظم ارکات با جمعیت چهار صد سوار
 دستہ صد بار بان شان نسل و نقاره شتر علاقه روزگار عز امتیاز داشت - و
 همواره در نوکری سرکار انواع ترد جانفشانی بکار برده بنام آوری تمام اوقات
 میگذراند - چون لفظ دهبون از تلفظات محاوره دکن است میگویند
 که مرزا مذکور در کار و بار بهادر موصوف مخصوص به تنبیه زمینداران آن نواح

که باغی مفاسد بود و نه بجز حکم آقا تاجیر صائب آنچنان جلالت بکاری سرد و دست
ی نمود که لب مفسدان خطه اصدائے چوب نقاره او خواب نمیکردند - لهذا بهای
موصوف مرزا را به نظر و پونس مخاطب ساخت - الحاصل مرزا با یار فقیر دوست
بود و همیشه آشرد و ایشان بهر جا که می بودند میرفت و بحسب خواہش طبع هر یک فغیر
از اکل و شرب هم وقت حدنگزاری میکرد و استمدادی طلبید - و کثرت اوراد
مرزا مشہو بود - چنانچه روزی در مجلس بہادر مذکور از وی پرسیدند کہ مرزا شمارا
چند فرزند است - جواب داد کہ زبانی یا قیمت فہرست دیدہ عرض خواہم نمود -
عرض کہ کیسال مدت بچہ ہر شناسی و قدر دانی آقا تاجیر برد اوقات نمود - بعد
از ان بمقتضائے تقدیر آنچو مرزا از انجا برخاست و علاقہ توکری موقوف گشت
ورفتہ رفتہ حالت بیکاری سرمایہ را بہ انجام رسانید - و در زمان بیکاری تدبیر سیر
اوقات چنان بجائے خود تہر دادہ بود کہ جنگ با از قہد بایزد و اجرت آن
باید گرفت بعضی کس زمیندار یا پالیکار از مرزا رجوع آورده سایل می شد کہ فلان
شرکب در مخالف من لفلان مقام پناہ گرفتہ اگر بسی بازوے شما اورا پتینہ کردہ
برورثہ ام قابض گردانند در اجرت حق السعی اینقدر مبلغ بشما خواہم رسانید
پس مرزا از ان کس نوشستہ و دست آویز گرفتہ تدبیر و قابو آن کار را سرانجام
دادہ اجرت خود گرفتہ سیر معاشش منمود - از انجا کہ از کار گزاران تقدیر برات
رزق بنی نوع انسان ہر جا کہ می خواہد میرساند - خصوص بتلاش آہنگان در
باب معاشش را سبب مردود و جستجو از ان گریزی ندارد - مرزا را کشمش آنچو در زمین
سیاکا کوں کشیدند ان ایام سیتارام راج کارفرما لے آن خطہ بصفت خود
شغل آنجا بجز و کشمش سپاہ و رعایا موصوف کہ اگر صاحب جوہر آن تہرین نیست
است و در آن زمین ہوار و گشتہ کامیاب مقاصد می شد - از آمدن ہذا

خبر یافته شخص را با پیام ما حضراتان جوارجیب استعاده و قدر باستقلال فرستاده
متحرک سلسله روزگار گردید۔ مرزا که از کثرت مشقت عالم بیکاری استنهاصاف دست
نان جواریه بهتر و خوشتر از مرعق و بریانی تصور کرده باقبال آن پنجه رغبت کشاد راجه
بعد ملاقات با جمعیت مرفوم المصدر در سرکار خود تذکره داشته باعزاز و احترام مرزا
همواره توجه دلی می گماشت و هر ناظم که از حیدرآباد بعد از سیکا کول می رسید مرزا
را عنوان و کالت پیش فرستاده سوال و جواب مالگزاری می کنانید۔ بهین آئین می
چند لبر اوقات نموده متصل سیکا کول تمام خود فاضل بیٹہ آباد کرده در آن آبادی بافقا
خود حیولی باتیا کرده اقامت ورزید۔ بعد الفضا ئے مدت العمر بروفت معین داعی
اجل را الیک اجاست گفته۔ بعد رحلت مرزا عرصه نگذشته که آن کرو فرسپوری
شور عالم تباهی و بیکاری انگیزت۔ و مجموعه فہرست برادری شیرازہ جمعیت ازہم سخت
ہمہ فرزندان مرزا مثل بنات النخس متفرق شدہ حاسباً متلاشی معاش گشتند۔
بعضے ہادر سرکار ہموں راجہ با جارہ دیہات کام روا و بر خے پیشہ زراعت و صرفہ
تجارت بقدر حوصلہ خود با اختیار کردہ لبر اوقات می نمودند۔

ذکر نشوونامی ابراہیم بیگان دیونہ

از حلقہ نسرندان مرزا مرحوم ابراہیم بیگ خان دیونہ کہ لشعروج دولت و تصور
خیالات جرات در سرداشت از سیکا کول برآمدہ ما دور اس اسپ جائے تذکر می
سلحداری می نمود۔ رفتہ رفتہ یک منزل بالکی بابت سواری والد خود بر آوردہ
بملاقات واعیان وقت میرفت۔ عسرت زمانہ آنقدر داشت کہ از یک خدمتگار
آدم دیگر نبود۔ ہر گاہ و مجلس می نشست از ہموں حاملان بالکی یک نفر ہمراہ
بدستی کفش پامی پرداخت۔ از اینجا دستگیری افضل ایزدی شالمحال ہر زمین

افلاس و از تموج محیط کبر بانی سر آرنده هر غریق لجه یاس است - پیچ ایام کلفت
و عشرت منطوقه کریمه ان مع الحصر لیسر آمدل گشته در سر کار همون راجه
مذکور باز سر رشته روزگار الضباط یافت - بعد انقضای چند مدت سید خیر خان
نامی یکی از منصبداران مادشاهی از عهد نواب سعفرت منزلت آصفیاه بنخدمت واقعه
نگاری سیمکا گول مامور و معزز بود در ان ایام خان مذکور نقضای الهی دفتر و قلاع
چیات بر هم بسته بنظر داعی اجل که شواره جزو کل گزرا نید - بعد انتقال خان مرحوم باقی
ارادت ازلی با صبیحیه خان مرحوم صورت مناکحت جلوه ظهور یافت از ان روز روز بروز
خان مذکور را ترقی دولت و از دیار جمعیت ظاهر و هویدا گشت - راجه مذکور بمحائنه
تدبیر و کار دانی و ملاحظه آثار شجاعت و جانتانی بمنصب پدر خان مذکور را بابت
چهار صد سوار و سه صد بار معزز گردانید - در ان ایام راجه مذکور راجه در پیش آمد
خانمذکور را از فوج خود لبر کردگی انتخاب کرده و دیگر جمعیت سوار و پیاده از سرکار
تعیین کرده بنابر تنبیه زمینداران تعلقه کهبری و کهوسر که از راه خیرگی در ادای مالوایی
سرکار را زاعامل و شقدار رجوع بنوده بمخاطر خواه خود دست برداشته میدادند
ساخت - خانمذکور بوقت رخصت از سیمکا گول مرزا اللهیار بیگ و بیکو میان
نام برادران کلان خود را که از اجاره و تعهد دیهات گذر معاشش مینودند همراه
گرفته عازم بهم گردید مدت پنج سال در آن انواع بحزم و شپاری کرد و چون
نموده یکشش و کوشش هر روزه داد جلاوت و مردانگی داده از فتنه و فساد و نیند
ناهموار آن خطه هموار ساخت - چنانچه بهر ان شورشها که جنگ و جدل بیکو میان
برادر خانمذکور بکار آمد و مبلغ خطبر و غنائیم و فتوحات بدست آمده بود بعد قطع
اخراجات فوج همه نقد و خمس علی الاقبال در سرکار راجه ارسال میداشت
راجه بمحائنه حسن ترددات خیر خواهی خانمذکور سردر بار علی العموم آخرین وین

می نمود از آنجا که حسن نام در امانت و دیانت که مثال جواهر گویای آتش حسد
 و ناتوان بینی ابنائے زمان سوزنده در زبان کاری آب و تابست و شمره خیر خواهی
 و نتیجه دیانت داری ازین حدیقه نرنگ بجز میرانی ویرثانی راحت و شادمانی کسی
 کم برداشته باشد یعنی تمام کار بر داندان راجه اتفاق کرد. هر وقت بعنوان مثالی
 و نظیر سخنهای کنایه آمیز در باب خانم کور شیر ابه بر زمان می آوردند و میگفتند
 که در ریاست ما منحصراً پیدا شده عرصه بیخ سال است که از ماضی و محتاج آن دیا
 اطلاع نمیدهد قیاس چنان گواهی میدهد که آئنده از دائره انقیاد برگزیده جاده
 بغاوت و خود سری خواهد پیچود. بهین قدر حد علیخان بهادر در سرکار راجه میبود
 نوکر و معتمد و مدار دولت شده بود بعد چند مدت قافو کرده مالک ریاست میر
 گردید که فدویان قدیم و کمک پرور و این خاندانیم نشود که اراده باطل در
 سر داشته باشد.

مصرع

علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد

همبرین نمط ایسا و کنایه همیشه بر راجه عرض میکردند. اتفاقاً مزاج راجه برگرفته غرور
 گویان ناتوان بین اندیشه دور و دور از سخیال آورده دیگر را بسر کردگی آن دیا مقرر
 کرده خان مذکور را طلب نمود بجز دور و دور نامه طلب خانم کور در عرصه قریب متصل
 سیکا کول فائز گشته او بطرف کنار اب رودی مضرب خیام نمود هر روز از
 فوج خود دفعه دفعه و جوق جوق هر یک ساله عبور آب می کنانیداراده اینکه بعد عموماً
 جمعیت همراهی خود خود هم عبور آب نمود و از راجه ملاقاتی کرد.

ذکر گذشتن خان کور و گار از استیلا با وصف حالش و عازم شدن از آنجا

برای روز گابله رسید

از اینجا تا آنک مشعبد و نیز رنگ بزرگ رنگ قیام ندارد و و گاه به خنادر بزرگ
 اتحاد و اتحاد را بصورت عناد بمنصه ظهور جلوه گرمی سازد - چونکه خانم زکوری بر دیانت
 و خیرخواهی خویش نازان و قرحان - از که و قریب حاسدان و از مافی الضمیر ایشان
 خالی الذمین و عبور کنانیدن جمعیت با مورو مشغول بود و درین اشنا میرنیا از علیخان ^{خسرو}
 حقیقی و مرزا عاشور بیگ از اقرار بان خانم زکوری در سیکاکول بود و مذاوضه ضامیر کا
 پروا ازان در بار یکجایی و ریافت خانم زکوری را اطلاع نمودند که آمدن آن صاحب در اینجا
 صلاح نیست در صورت آمدن خفت کمال مضمر است خانم زکوری که دانائے عصر خود بود
 بجزر ایدائے مشا از ایها شام جمعیت قلمی و معتقد خویش که چهار صد سوار و صد ^{صد}
 باد و ضرب بهکله جلوه به با خود داشت همراه گرفته مسلح و مستعد از اینجا کو حیدره ^{بچه}
 بادا باد و حیدر آباد باراده روزگار عازم گردید - راجه از رفیق خان مذکور خیر یافته بهر چند
 به تصفیه غبار و کدر و قهائش ضرورتی که ان ثقه و کار پردازان معتقد فرستاد
 لاکن زنگار توهم و شکوک از آئینه خاطرش صورت صفایافت آخر الامر ^{بقطع}
 منازل بمقام یالو پنجه رسید - دران ایام اسی را و نام زمیندار آن خطه بود و باو گفت
 فرستاد که اینجا نب با این همه جمعیت از مغلسی بجمعیتی تمام باراه روزگار حیدر آباد
 راهی هتم اگر تو اندشد درین وقت از چیزی خرج را در راه نامقدور توجه نمایند خالی
 از لطف و یادگار نیست زمیندار مذکور این معنی بعنوان سهیل بر عالم بالا پراکنده صاف
 جواب داد تا چار در اینجا یک ضرب بهکله بقیمت یک هزار و چهار صد روپیه را فروخته از
 اذوق راه بے فکر و مستعد شده سمت حیدر آباد راهی گشت پیش از رسیدن
 خود مسجد را باد فرزند بنیاد میر کریم الدین حسین بالگرامی که در رفافت خانم زکوری از همه
 معزز و مکرم بودند و در ریاست قضی همه امرا و اعیان دولت بنسبت بر او ریاست
 مضامین نظم و شعر ترانواید حضرت میر غلام علی آزاد علیه المغفرت الی یوم التمام

از خاندان عزت نشان ایشان تعرف و اتحاد میداشت بعنوان وکالت با عرایض
 نذو و سرینیز روانه حضور نموده بودند. میر مسطور بجای آمار قسطنطنیه اول از وفار الدوله
 ملافی شدند بعد بذریع بهادر مزور از ملاقات مدارالمهام میر موسی خان بهادر سرک
 اقامت اندوخته نذو و عرائض گذرا شدند. مدارالمهام بعد رسان لاله خیریت
 احوال گردید. میر مسطور باین بهیچ مناسب مت شرح احوال بعرض رسانید در آن
 ایام همینست جام بندگان عالی خود بدولت اقبال متصل باغ گوردینداس مضرب
 فرموده فضا آن باغ را رنگ گلزار ارم خشتا بودند و قلم نگار داشت قوچ کاشتم
 صفحه توقف مانده بود. بهادران حال تهلت اشتغال خانم کور نزد اخل معسر فرمود
 شده بملاقات آن بهر دوامیران نامدار مستفید گردید و مدت چهار ماه بتداس
 و تردد انتظام سر رشته روزگار سعی موفوره بکار برد. از آنجا که کار گزاران تقیر
 بر آمد کار موقوف بر وقت معین داشته بودند اتفاق روزگار حضور بهیچ و حشر
 صورت نه نیست آخرش بر سپاه خانم کور تباهی عسرت نمایان شده توبت خاف
 بلند آوازه گردید. و آنچه طراوت کیسه بود بهیچ مایگی خشکی رسید. لاکن نواب
 مدارالمهام از عنایات تمام در حالت تکلیف بهم بر احوال خانم کور نظر التفات و توجه
 بے عنایات پیشتر مبذول میداشت. روزی باوقا الدوله بهادر در باب
 انتظام روزگار خانم کور مصلح شده چنان فرمودند که درینو لامیر حسن علیخان بهادر
 قطب الدوله از پیشگاه حضور بصوبداری سیکا کول سرفراز گشته روانه میشوند
 می باید که خانم کور را همراه آنها روانه ساغن صلاح می نماید.

ذکر نیا آمدن ابراهیم بیگ خان بنو نشه سیکا کول همراه قطب الدوله و بعد
 لوکرت بهادر و سرکار کمپنی نگریز بهادر بعضی واقعات سفر تنزل

از آنجا که امور کار کائنات متعلق به کارگر اران تقدیر است و این نظام سلسله روزگار
 گشتن آنچیز و سنگبر باطناً بحسب جاذبه آب و دانه مقسوم و ظاهراً بهر بنایید و صلاح
 نواب مدارالمهام و قارالدوله بهادر مرحوم صورت روزگار و عرف ظهور رسید - یعنی
 خانم زکوة حسب الامر آن دو امیر بنا مدار در رفاقت قطب الاله بهادر یسیه کاکول
 باز آمده مدتی لکودانی و غیره سپرد و اوقات نمود - مخفی نماند که نوان سبک کاکول
 در آج بندری و چهل بندر و کونور و کوندر و کونور و کونور و کونور و کونور و کونور و کونور
 موسی بهوسی که یکی از سرکرده های فرانشیتس مقرر بود - ایام بکته فبا بین نوان
 امیر الممالک صلابت جنگ بهادر و فرانشیتس مذکور صورت خلاف و پریشان
 بظهور آنجا مید - کار پر دازان سرکار عالی آن ملک را از فرانشیتس تعبیر کرده
 در عوض تحصیل سرکارات مذکور رقم سرکار عالی مبلغ هفت لک روپیہ سالیانه
 مقرر گنا نیده در ولایت آن دیار تصرف صاحبان انگریز بهادر و آگه استند
 همچنین بتایخ سیزدهم شهر رمضان المبارک سلسله یکبار و یکصد و هفتاد
 و دو بهری این صلحنامه واقع شده بود آخر مشفق قطب الدوله بهادر از سبک
 صاحبان انگریز بهادر جاگیر مبلغ یک لک روپیہ در وجه مدد معاش بنام
 مظفر کلانیده خانه نشین گردید - این خبر سخا نمز کور رسید نزد بهادر موصوف
 آمده گزارش کرد که من با جماعت کثیر یک مدت در تقدیم مراتب رفاقت
 و جانشانی سپردم و در هار روزگار این تا بعد اریچه بند و بست فرمودند -
 بهادر مسطور باین ولداری جواب داد که سر رشته روزگار انضاد و اجوبه
 در سرکار اینجانب بود همچون طور در سرکار کهنی بحال و قرار داشت ام فردا
 با جمعی خود داخله داده و ملازمتی سرکار مسطور را مامور بپادشاه - بموجب
 گفت بهادر مسطور روز دوم خان مزبور داخله بجمعیت خود داده بدست

سابق با مور لوکری گریدید - بعد چند روز صاحبان انگلیز بهادر برای انتظام بعضی امورات ضروری خانم زکوری را به چینا پٹن در حضور نواب امیر الهند و الاجاه روانه نمود و جمعیت همراهی خانم زکوری را در لوکری سکار کمپنی حاکم و استند هم گاهک سفر تر نامل در پیش آمد و افواج سکار انگلیزی به آن طرف متوجه گردید بمقله رسیدند که از خروج سواران از سران خان مذکور متقابل شده صورت جنگ ویر خاش اقع شد - و رانال بمنجمله سواران خانم زکوری دو اژده کسحج و بکار آمدند - چنانچه در انمینان مسیر داؤد علی را در زاده میر کریم الدین حسین بالگر احمی و اوش بهادت داده بعرضه مصفا حجرج افتاده بود چنانچه احوال سفر تر نامل در نوزک آصفی بتفصیل مرقوم است

ذکر متوالین گانعا نواب المہام کرال دولہ بہاؤ قارالدولہ بہا
را حیدر آباد چینا پٹن آمدن برہم بیگانہ ہونے کا صغنی بسفارش

امیر الهند و الاجا

بعد سفر تر نامل بہت گانعالی خود بدولت اقبال فائر حیدر آباد شدہ نواب کرالدولہ بہادر مدار المہام وقارالدولہ بہادر را بنا بر استحکام مہلے محبت و داد و رابطہ صلح و اتحاد بہ چینا پٹن روانہ فرمودند - بہادرین مسطور بہ پٹن مذکور رسیدہ از ملاقات نواب و الاجاہ مستفید گشتند - بعد انقباط سررشتہ صلح و موافقت و عہد موافق اتحاد و مصفا کلمات تصفیہ طرفین بیان آورده بوقت رخصت از دست خود دوست خانم زکوری بدست نواب المہام سپردہ فرمود کہ این شخص بسیار دیانت دار و سادہ و ذی جرات در سرکار عالی ہدایت کند کہ بکار خواهد آمد و انکیس الامانت تصور نمایند چنانکہ

خانم کو ہمراہ آن امرائے نامدار سجید را آباد آمدہ سلازمت حضور پیر نور منصرف از عنایا
تعلقہ کہم میٹ۔ وہنمکنڈہ معزوزہ سرفراز گردید۔ بعد مرور ایام کہ عروج طالعش محمد
رسائے و کامروائے اولود سرکار و رنگل و سرکار رام گیر و درو بست، سرکار ایلکند
و بعضے محالات متصرفہ سرکار نادیر و غیرہ سخاں مذکور تفویض یافت دران ایام کہ از
خانم کور کار نامہ ہائے عمدہ کہ نظموں رسیدہ بعضے ازان مرتوم قلم نیاز تم می شود

ذکر تہذیب و خانہ بدوی باسی او میند پالو

اسی را و نام زبندار پالو نجیہ کہ بغور مال و منال در اجتماع سپاہ ایلیہ اور راجی وار
پردخت سر اسنکبار باوج والا اتاغیری رسانیدہ مدت ہاشدہ بود کہ بادائے
مالو اجبی سرکار تن نمیداد و ہموارہ بکثرت رفتلے راجیوار بمقام دران صحر کہ از
تراکم اشجار تیرہ و کوہستان پر از خطر و اندیشہ طریق بغاوت میمودہ قافلہ ہائے
سوداگران و مسافران ہر شہر و دیار بغارت بردہ صرفہ الحال و فایع البہال بسر
اوقات می نمود۔ ہر گاہ کہ عمل خانم کور دران نواح رسید۔ زمیندار مذکور در ادا
مالو اجبی سرکار تہماون می در زید۔ سوائے این خانم کور کو فت و سوخت بلق
کہ بوقت آمدن از سیکا کول دران نواح قصور بے اعتنا از وسرزد شدہ بود در
دل داشت لغت و قلوب بر سر آن مقہور ناخستہ با جنگ و جدل ہر روزہ مکان پالو
تسخیر کردہ مال و متاع بسیا از جنس ظروف طلا و نقرہ و نقایات از سرخ و سفید
و قرص ہائے جواہر بکارستان مرصع و پارچہ ہائے ابریشم و زربفت عمدہ بہت
کردہ سیاہ و ملازمان خود را بباد و دہش آسودہ و سرخرا از گردانید۔ زمیندار مذکور
تاب جنگ نیاوردہ بصحرائے چلوری رو بگریز نہادہ آوارہ و شت گریست شدہ
مرزا اللہ یار بگب برادر کلان خان مذکور از کی طرف تعاقبش کردہ بزد و کوپ معقول

سرزمیندار مذکور بریده پیش خانمزکوره مستاد در حلد و کس این جلادت مرزا
مذکور از حضور پیر نور خطاب ثابت جنگ بهادر فرستاد که دید و در آن محارب و در
مردمان بسیار کشته آمدند.

ذکر تسخیر قلعه گیلان چکاپین طرناوا

هرگاه که قلعه گیلان در اوایل حضور بجان مذکور تقویت یافت جنگی این دست نام زناردا
که مدار کار و بار سرکار خانمذکور بر او بود مستعد و لتخواه تصور کرده بجهده قلعه را می
نامور ساخت. نامروده از راه قلات قلی سارش ز سبداران آن نواح قلعه مذکور را
سنگ ساخته از جاده اطاعت آقا علیه خود منقرض گشت بمقابله و متعاقب مستعد گشت
لهذا در انکظام کلمات یاست و ابواب عربا درت خانمذکور تحلل عظیم برپاست و چنانچه
بعضی تعلفداران آن ضلع طریق بغاوت اختیار کرده تحصیل سکایر موقوف گردید و خان مذکور
بر سران کافر نعمت تاخت مدت دو ماه چند یوم متعاقب محاصره کرده با نواح محنت و تدبیر
معتوج ساخت. بهمدان ایام نواب قارالدوله بنا بر طلب خانمذکور از حضور پیر نور
آورده هر چند که در روانگی جلدی نمودند لکن خان مذکور تا تسخیر نمودن قلعه از استیلا
نگرد و بجای خود سرخ مرزا فرزند خود همراه نواب مذکور روانه حضور نمود. میگویند
که در حضور پیر نور سید گانعالی نواب مسطور و نامن خانمذکور سده بود قطع نظر زناردار
باغی را دستگیر کرده بعد چند روز همراه خود مسجد را آباد کرده که بگویند بهزاران
و رسوایی کرده داخل جنمخت. میگویند که بوقت محاصره قلعه مذکور یکصد
از سکنان مجبلی بند و بجا آرد و کیم و غیره از ملازمان خانمذکور در مابین قلع بر موج
قابمست بودند و محاذی اینها سنگ بود عظیم که زیر آن سنگ لقب زده و
بهم رسانیده کیسه های باروت بهم چیده و فتنه شش روان ساختند چون

چون زور باروت سنگ رسید از جا حرکت کرده سرکان مورچال غلطیدہ بہم
افتاد و از انجماع مذکور یک کسب ہم بسلاست نہ برآمد و سخت سنگ ہمہ با ہم
وانہ از زن سائیدہ شدہ بقذائے قابض ارواح رسیدہ تحلیل گشتند چنانچہ لشکر
لوح مزار آن منزل فنانا حال بہون سنگ افتست۔ بعد تسخیر قلعه خان مذکور را
شوق تیاری قلچات و یادگار بودن تدابیر صایبہ خود و جریدہ روزگار مضمر ضمیر
خاطر خطیر بود در آن خطہ قلعه مذکور گرد و پیش نظر صواب اندیش اسعان و ملاحظہ نمود
بیشہ کہ بچہ نظر آورد کہ نظر بازان را از ان یشتہ لقلعہ میگفت نہ ہیبت زیان معانی
میستد لہذا بران یشتہ قلعه دیگر با حصار و تبار و بروج و مارہ بوضع عفا پسند
احداث نمود بہ ابراہیم گدہ موسوم خشت و ما بین ہر دو قلعہ کہ ایما بہ ابراہیم گدہ
و ظفر گدہ با ست میدان وسیع فرا گرفته شہر بناہ با در و دیوار از ہر دو جانب ہر
دو قلعہ بمحق نمودہ شہر باین سنجیدہ دور استہد کاکین پسندیدہ از خلایق بہتر
واہل حرفہ تیار و آباد خشت موسوم بشہر ابراہیم گرداید۔

ذکر مہینہ ابراہیم بیخان بن بجاوب اکوئی غنیم حاکم حصہ کبیری
افواج قاہرہ کا تار و پازیرہ و لاتی سدا از اہلیہ می رہیہ دست و پا اور قلعہ
ہر گاہ کہ راگھو نہت پردہان بچوالی تسلعہ بید رسید محاصرہ نمود و آمد شدہ قلعہ
و گھی لشکر فیوزی مسدود گردیدہ آخر کار سعی مبارزان سرکار از سکتہ کہ آمدہ بود بہم
رنجت آوارگی کشید حکم حضور خانہ کور شرف نفاذ یافت کہ بتعاقب غنیم سرکوت
خانہ کور با فوج قاہرہ سرکار عالی بچہ شہباز معتب شکار سعی بازو سے دلیر می مردانی
بگیر و بکش کنان او بطرف دیسے تربداتامقام چوسے ہیہ سیانہ چون حکم حضور

از آنجا بسته تر نبود از تعاقب غنیم عثمان عزیمت معطوف نمود. در آن ایام اهلیه
 رئیس همیهر بهیت دلاوی و علوی فرست حرات شعاری از خانمذکور خواہان
 ملاقات کشتہ نصیافت خلعت جوہر کہ شایان شان امرایان می باشد مسرور و
 رخصت داد از آنجا خانمذکور بدریائے نزدیک اجندے مقامات کردہ ہر شب بروی
 حیرافان ہتتاب و گلرین و تماشاخانے آتش بازی نظارت بخش نشاط انگیز و نعمہ
 بردازی رقاصان خوش آمنگ لاویز جلوہ اب و رنگ بختید. از آنجا مکوچہای
 مسوٰت را از راہ دارالسور برہان پور پنجبہ تہ سیاد اورنگ آباد رسیدہ بسلامت
 حضور شرف گردید و قلعہ دولت آباد کہ چندے از تصرف اولیائے دولت
 اصفی بدر رفت در قبض و تصرف پندت یردہان در آمدہ بود. بارے بحکمت عملی
 و تدبیر مناسب از آنجا گرفتہ بدستور سائق بدست اختیار ملازمان حضور رسید
 بعد عمل دخل سکار و مامور گشتن قلعہ دار خود بدولت و اقبال بسیر و تماشاخانے
 قلعہ توجہ فرمودند. بروز ہمایون و ساعت اقبال روز افزون بامرائے نامدار
 و رفقاء ذی امتبار سیر قلعہ فرمودند. خانمذبور بوقت سیر قلعہ عرض کرد کہ
 متصل اندھیری قلعہ کہ در آن جاتا بہ آہنی می باشد یک بتیری ضرور است
 اگر ارشاد شود قدوی تیار می کند حکم شد کہ بہتر است در مہون عرصہ مہار
 و سنگ تراشان چابک دست از ہر جا طلبیدہ بہ تعمیر بتیری مامور ساخت. بعد
 نام ظفر بتیری موسوم گردانید. چنانچہ دانا یان کارگاہ حسن قیچ عمارت بندش
 بتیری در آنجا بجا و موقع پنداشتہ اند. چون لشکر ظفر سپیکر بجوالی قلعہ مذکور
 دائر و مضرب خیام داشت. خان مذکور از راہ رسوخ قدویت تقریب ضیافت
 بندگان حضور قرار دادہ چو ترہ مبلغ یک ک روپیہ ویشکست و دو پنجریل و
 پنجراس اسپ با ساز طلکے و تقری و چندے رقم ہائے جوہر بنظر اقدس گذرانید

ذکر چو سدا فوج قاهر کربلک می پند بهر کبر دگی خان کو

بهر ان ایام غرائض رسی نه بخند و رسیا که را کهویند از انظر و سرکار عالی
حوادث آوارگی احباب کرده بمقتضای برگشتگی طالع نامیمون خود را بصوبه
سیاه با صاحبان انگریز بهادرشششانی در تمام تسلیم و یونه دادن قبول
کرده با جمعیت وازده یثام اندریزی در فوج کوکن رسیده خرابی ملک بمقابل جنگ
نیواید را با حاسب هندا و هزار سوار سیر کردگی هری بندت بهر کبریا بمقابل آنها ما
گفته شاید که در محرمه قریب صورت یر خاص واقع شود توقع آنت که از سرکار نیز
بمک بندت مذکور فوج نصرت اسواج روانه شوند۔ بندگان عالی بدریاقت این
مدعا قریب یک لک سوار و بیاده لسر کردگی خان مذکور بمک بندت مذکور روانه
نمیرند خان مذکور از گھاٹ موضع کساری با کمال حزم هوستیاری عبور و مرور
نموده از راه سالیـ و مولیر۔ واکلی تنگی قریب ترفوج بندت مزبور در موضع
کوکن فائز شده ما بین هر دو فوج فاصله شش کرده مانده بود مقام نمود۔ گاهی
بندت مذکور بفرودگاه خانمزبور می آمد و گاهی خان مسطور بمقتضای بندت مذکور
آمد و رفت میداشت۔ اتفاقاً از واثات تقدیر در ان ایام هوله مخالف گرم
عقوبت و باد لشکر خان مذکور شالچ گردید۔ هر روز هزارها مردم از جلاب و مستقر
راهی ملک عدم میشدند۔ از وقوع این واقعه طاقت اهل لشکر از دایره استقامت
طاق گردید و قالیع این حالات بجنور رسید بخان مذکور حکم عالی شرف صدور
یافت که اعنضاد الدوله بهادر شمت جنگ را بجای خود در لشکر فیروزی با
ده هزار سوار گذاشته خود را نزد بجنور رسانند۔ خان مذکور حسب الحکم بجنور
از لشکر فیروزی کوچ کرده متصل تسلوه کلیانی بشرف ملازمت مشرف گردید۔

ذکر مشورہ سدرایا عالیہ تہذیبیہ سدرایا پورہ سدرایا خانہ کورہ

و غیرہ حالات دران ایام رود

بعد استفسار حالات دریافت کما ہی رویداد ارشاد شد کہ بالیکار سدرایا پور کہ از قوم
بیدری بقادت قلبی و تیرہ دونی باد سے مالو اسی سرکار نمی پڑا زدیو مبلغ خطیر بر
ذمہ آن شیریر باقیست اور آبابن معقول تا دیب نموده از سکر ارسال دارد۔
خانہ کور با فوج گران از راہ گلبرگہ شریف عبور در پاسے بہیمیر امنودہ بر سر مفسدہ مذکور
متصل سوریا پور رسید با ستماع این خبر بالیکار مسطور کیل خود را با نذر و عرائض
عجیز آمیز استقبال روانہ نمودہ جواب سوال مالگزار می در میان آوردہ ملتحمی بہ دستگیری
و حمایت گردید و سکر با بجائی زر سرکار با قساط با تحالف ویشکشن بر خود
دالست خانہ کور با نیل مقصود و حصول سرمایہ نصرت و بہبود معاودت کردہ
باز بدریا سے بہر امضرب خیام نمود۔ شروع ایام بارش بود آت در طغیانی افزود
و این طرف کنار دریا از حضور بنا بر عبور کنانیدن افواج و قادار خان بہادر
شمشیر جنگ اعتقاد الدولہ بخدمت میر سحری متعین شدہ بفرامہی کشتیہا و سہ
ساعی گشتہ شام لشکر را بتدبیر و تدبیر عبور کنانید۔ یک ضرب توپ گولہ دو از دہان
بوقت عبور غرقاب شد چون توپ مذکور از ان ہمراہی خانہ کور بود در بر آورد
تدبیر با بکار رفت۔ بہ سبب طغیانی آب بہج تدبیرش نفرت اذ انجا خانہ کور
طالع ارجمند داشت۔ ہر یک تدبیرش با تقدیر مطابق می افتاد و جمعیت او
سخاوت کہ توپ را بہچنان در آب گذاشتہ رہا اگر دہر چند کہ مدبران
وقت بگزارش پیش آمدند کہ مقام غرق توپ بالفعل بنظر طالعان محفوظ داشتہ

باید کہ بعد کے آب اگر در ریگ فرو شود سہل بر آوردہ گردد آخر کار از حسن
 رائے خانم زبور در زمرہ غلامان حبوشن نہصد غلام زر خریدہ موجود بود از ان جملہ
 یک کس در شناوری وغواص کامل آشنائے داشت۔ تعہد این امر بر ذمہ خود
 گرفتہ در ان در بابائے عمیق غوطہ زدہ بد مبالغہ و گلوے توپ باستحکام رسیان ہا
 بر بست و نوک رسیان گرفتہ بالا آمد و رسیان ہا کے مذکور را بجلد ہاے دو اب
 بطور شک و دقت مضبوط بستند۔ یہ سبب میدان باد مشک ہچو کہ و بر آب شنا
 می نمود توپ از خود از جا جنبیدہ بر خاست۔ پس بہترین وجہ ملاحان و خلاصیان
 سبکتر کشیدہ بساحل آوردند۔ خانم مذکور بکر الہی پرداخت و لشکریان یہ علو
 تدبیرش زبان تحسین ہا کشودند و از انجا معسکر فیروزی بر کوئل کنندہ رسید و حکم
 چہاونی در انجا ورود گردید۔

ذکر توجہ ہون آیتا صافی کسفر نک و مقابلہ ہون از حیدر علی خان بہاولی

سیرنگ پٹن کدنگی خانم کو بعضی وقتا در ایام رواد

بعد انقضائے ایام بارش حسب الحکم حضور خانم زکور علم نہضت بسفر کرنا ملک آفراتہ
 از راہ ادھولی کہ در ان ایام نواب مستطاب سالت جنگ بہا در شجاع الملک طرا
 آن خطہ کار فرما بودند و دفعات حیدر علی خان بہادر بر آن دیار تاختہ رعایا و سنا
 آسند و در اصدار اذیت می گشت۔ چنانچہ قالیع این حالات مکرر بحضور رسید
 یا فوج قاہرہ سرکار دولت مدار عازم گشتہ بمعاضتہ اش پرداختہ قصبات مکرر
 و متحرک و کچن گشتہ وغیرہ امکنہ از قلم و بہادر مسطور بود و ایضا تاختہ قریب
 پانصد کس راتہ تیغ ساختہ مال و اموال بسیار بدست آورد۔ از انجا پیشتر

تا موقع اوایل یا ژر رسیدہ مستعد منتظر مقامہ گردید۔ لاکن بہ سبب استعداد سامان حرب و لوازم حرم و ہشیاری تا نماز کو رعایت قابو نیافتہ مقابل نیت و ازان نایت اموال و اجناس از نقد و یارچہ و طلا و نقرہ و عواہر و خنایم فراوان غنیمت کردہ ذخیرہ مافیت معاودت نمود و گجراتیان ساہوکار از قوم حرقہ ساکنین آن محضات مذکور و از نشت با فایل و عتایر نظر بند ساختہ بہ نرمل فرستادہ در بازار ابراہیم بلخ آباد گردانید و خود ما افواج ظفر امواج معہ ہری بندت پھر کیا کہ او ہم با فوج خود از طرف کمار نرمل پونہ دران سفر مشترک داشت۔ چندے بگرداوری آن نواح پرداختہ معاودت نمود۔ چون تمام افواج عور دریا کے کشتا این طرف حیدر آباد نمودند ہمہ را خانم کو رعایت چھاو لی دادہ خود سمت ظفر گڑہ عازم گردید۔ درین اتنا عنایت تا باے حضور متواتر و رو دیانت کہ خود را بہ ملازمت حضور رسانیدہ شرف ملازمت حاصل نماید۔ اما خانم کو رعایت بیماری و اختلاف طبیعت خود را از استفادہ ملازمت حضور معذور داشتہ از ظفر گڑہ تا بہ نرمل کہار ان برسبیل ڈاک نشاندہ پا لکی سواد داخل نرمل گردید۔ بعد مداخلت نرمل نیز عنایت تا حیدر گڑہ بعد او لے شرف صدر یافت کہ اشظام بعضہ امور سرکار بر آمدن العذوی جان نثار موقوف و چندے مقدمات مالی و ملکی کہ مکتون خاطر ہمایون ماست اظہار و انکشاف آن بمواہر و روبرو تعلق دارد و درین صورت ہر قدر کہ محبت برسیدن حضور بکار بر بند حسن تہجراست و موجب فدویت و آئین بیکرنگی ازان متصور در جو البش عرصہ نہا نمود کہ فدوی بحصول سعادت قدم بوس بندگان حضور بھمان و دل حاضران امسال بہ سبب محن و مشقت سفر بھار حرارت مدملغ صعود کردہ فرق در نصارت آمدہ لہذا بمعالجہ مداوای آن بے اختیار و بے اجازت حضور بہ نرمل برسیدہ لیل بہار با استعمال مداوای مفید و مامور است ہمینکہ با فضل الہی بافضا

خداوندی درستی بصارت و اعتدال طبیعت حاصل شود قدم از سر ساخته
 بدولت ملازمت سعادت اندوز میگردد و بعد از بن عنایت نامه دیگر شرف
 ورود فرمود که بالفعل آنقدر وی دولتخواه را با بدن حضور رتوزر است - پس مناسبت
 آنست که شخصی معتمد امین دولت که همه و حوه از و اطمینان خاطر باست در تجوین
 کرده بحضور عرض نماید تا که سرانجام بهام رسانست که اظهار و تفصیل آن بر آمدن
 آن خیرخواه دولت مختصر است بانه نظام خواهد بود و اخست -

و که تجوین نمودن ابراهیم بیگیان و معتمد عیله نیابت و شیرازی

خان کور حضور نوشت و قارالدوله بهام آمدن عیلام خانی بهادر

سهر اجنگ منزل و آشن بهام سطوباست و او سی خان کور حضور نوشت

پیرگاه که احکام حضور برین نوع تو اترو توالی ورود فرمود خان مذکور که در بنیه و استیضا
 زمیندار بالونجه و غیره ترددات جانفشانی بتقدیم رسانیده در قلم و سرکار عالی بلکه
 نادور و در زمره یعنی وفادار و عرب خان جلادت نشان ضرب المثل گشته
 بود - لهذا خان مذکور خطاب ابراهیم بیگ خان بهادر ضابط جنگ و مرزا الله تیار

برادر کلانش خطاب ثابت جنگ بهادر و اصنافه منصب سرفرازی یافته روز بروز
 کارهای عمده از خان مذکور دست بسته بوقوع میرسیدند - چنانکه بمقابله حیدر
 بهادر که بهت برستن و از صلابت و سلامت باز آمدن و سوائے سرکردگی
 افواج ریاست سرکار آصفیه بتدابیر صائبه خان مذکور و البته بهتیش بود در ضمن
 خدمات لائق و تقدیم مراتب امور لائقه باضافه اصل منصب تا هفت هزار

ذات و طوغ علم و مایه مراتب و خطاب فاضل بیگمان بهادر ضابط جنگ مظفر الدوله
مبارز الملک با عنایات روزافزون و تفضلات گوناگون و حیدر الارکان و
محمود الاعیان در بار گردید و بدون صلاح و صوابید خان مذکور از جزئیات تا کلیات
امورات سرکار عالی اراے نمی یافت - لهذا بنا بر امر ضرور و ارشادات حضور
ثابت جنگ بهادر را بذریعہ وقار الدوله بهادر در حضور حاضر دہشتہ مدار و کالت
خود و اطلاع ارشادات حضور بر بهادر موصوف مقرر نمود اگر چہ ظاہر لہجہی بنیڈت
سجدهت و کالت و میر جمال الدین حسین خان بر ابرائے امور داخل ساختن عوض نقد یا
تعلقات مامور و حاضر بودند لکن مشا الزالیہ در گذارش عرض معروض متناہی
ثابت جنگ بهادر می برد ختمند - خانم مذکور بذات خود در نزل اقامت دہشتہ
اجراے نوکری مکسر و انتظام معاملات مالی و ملکی و تعمیر قلعیات و احوالات
و آراستگی ابرائیم بلغ و استعداد آلات حرب و استحکام عمارات فصیل و بتایز
و قلب فرامی انبار ذخیرہ با ضرورت طلب اخذ خلاوت کامرانی عمیش و عشرت و دیگر
لوازمات انبساط و بخت زندگی سنعار به یک یک جدا جدا می برداخت و کار
سکار ہمہ بروفق تمام اجرا میداشت کہ درین اثنا نواب قار الدوله بهادر به سبب
غلوے عارضہ سود و سود و زیان این بازار فانی و الذاشتہ بحصول انتفاع نقیض
رحلت نمودند و عرصہ در بار از محرم اسرار و مقیم خاص الخاص خالی گشت و ہم
مرضی حضور از نبودن آدم کارہ در دربار فیض آثار نوے در تامل می گذشت و از
خانم مذکور بازارش و حضور در باب همون طلب سابقہ بنوک قلم اعجاز رقم گذشت
خانم مذکور کہ دقتیہ یاب اوضاع زمانہ و نکته رسس مضمون بیگانہ و بیگانہ بود و حفظ
ارشاد خداوند نعمت و پاس خود داری از رنج و راحت بنظر در آورده متوجه
و تلاش گشت - در همان ایام غلام سید خان بهادر سہراب جنگ و عہد بود

عمار المہام رکن الہدیل بہادر بخلاف مثنوی ہما، بسطوریہ ص ۱۵۱ جز گیشہ نہ
 سنام قلعداری اوسہ ازتہ حضورہ رشدرہ زلفہ، نیکو مقام انزاگو کز بدہ مسطر
 افقہ الفضل بہ تہنہ نہو - تاسد کہ یہ شرح شہرہ - - - - - انشا، بدو غلام - - - - -
 لایق انکار - - - - - یکا ز سہ - - - - - ہنراوسہ الناص، - - - - - ہا حضور جواب ہا رہ
 کہ اسخج حرکات و ذرات تلاف طبع مادر ولت اقبال ار سر بر زوہ تاحال از جاسیہ
 خیال مرتفع گشتہ اور الایمن صحبت حضور از انستہ سیر را جو بتر نمودن فرین لاج
 خواہا بود چنانچہ ہمدین معاملہ مکرر باصرار و الحاح تمام خانہ کور عرائض نوزت
 آخر الامر ارشاد حضور نزول اجلال فرمود اگر چہ نامبروہ را با حضا حضور مصلحت
 نبود لکن پاسخی خاطر آنفروئی را سح الاعتقاد با قبال این امر مضائقہ نہ داشتیم
 بعد و رود احکام غنایت انجام خانہ سطور را از قلعہ اوسہ بہ نزل طلب داشتہ
 با عزاز و اکرام و تواضع مالا کلام برداشتہ مدت چہار ماہ در گلزار محل اب و رنگ
 اقامت افزودہ روز شب بقیافت و مہمان داری و لوازمات رقص و طرب
 کارے بوجہ حسن خاطر خان مسطور سرور می ساخت بوقت تشریف آوردن از
 اوسہ یک نزل پاکلی کہنہ کہ باناتش سبز و جابجا کرم خوردہ و یک اسب کس نلیہ
 و از شاگردیشہ ہا متعدد و چند کس از خاصہ ہو، و یک چوہا در بنام محمد سمیع و یک
 ششی بنام لالہ بیگموت رائے و یک متصدی تو سنجانہ بنام ہر باجی بنڈت ہمراہ داشت
 ہر گاہ کہ خان مسطور بعد از مضابطہ و بیان موکہ و موثق بکار سرکار و اجراء بعضے
 اسورات نیابت خود از نزل بحضور روانہ نمود یا شکوہ و تہمل امارت و شان بلند
 متانت فیل سواری و سپاہ و شتران بار بردار ہمراہ دادہ خلعت ہاے فاخرہ
 و رتہ ہاے جواہر ہا برہ و دیگر لوازمات لابد و ضروری با عرائض سفارش
 مشحون بحضور رہا اگر گردانید - اگر چہ در مدت اقامت نزل اسخج مراتب غیا

و کد آنکه بر این قاعده این حکم است که در مورد از طرف خاتم طویش نشسته و در غایت پر داختن
از آنجا که در این صورت هم این هم و دقیقه از دوایق و سفارش نیز و گزاشتن که در

ذکر آمد و شد استخبارات بمقتضای خروج طالع اینهمه بیانی بنیان و بنای الملک

عالمی شہرت میں آن بلند روح و نسیم دار می تیار و با چوشت انعمت و تمیز

میرزا محمد باغ و بستان صاحب تقدیر و قلم فراوان است که با جوهر و مرکب

فتح اسمی یا وارثان دولت احوال منتقال کردین و در کتب عین میرا قبل

هرگاه که تعلقه نرمل از تغییر رنگ را و سابق الذکر در وجه جائه مضر فتنات بهادر مسطوره
منصور مقرر شد از آن روز طالع یا در و اقبال بر در و حج عام و کامروای هر نوع نبی
بوده خیال تیاری عمارات بنائے قلجات و نموداری باغات و آبادی مکانات مستعد
آلات حرب دیگر مراتب که لازمه صاحب دولتان و مرزمانان عصر ماضی که دستور العمل
دانا یان روزگار باشد آماده و پیش نهاد فاطمه داشت خصوص نرمل که مقربیه دولت
که خمیر مایه فطر تشن بود در آبادی و تیاری آن لیل و نهار مصروف و متوجه بود چنانچه در نرمل
سوائے درستی عمارات نوینا کردن قلعه و بالاحصار قدیم قلعه مبارز گدڑه و همچنین
ستیری - و پوچیم ستیری - و آبراهیم ستیری - و ظفر بتیری - و غیره قلعه چٹیل باخدا دلیق و
بروج و باره و دیوار حصار گرد نرمل و بالائے پشته با سهند نستان و خارسه
بهتر قسم با فراط بحجم و انبوه و چپک درختان تار و ترمه بندی و بنائے قلعه فاضل گدڑه
یا به تمام ناتهو رام منصدی و معماران چاکدست و سنگتراشان کوه شکست در بهشت

استحکام و استواری تمام لفظ و ریویست و در همین مدت مذکور تیاری و آراستگی
 ابراهیم باغ یا عمارات پاکیزه و مصفا و محالات رنگین و دلکش مثل گلزار محل - و
 هفتاب محل - و آئینه محل - و عشرت محل - و آبشار محل - و چار محل - و دیگر مکانها
 وسیع و رباطها منبع بسیرابی عوض باغی ممتن و مربع و راستی روشها
 خوش ترکیب و مسجع به دیده زیبای تخته باغ آبشار و جلوه افروزی فواره باغ گهر بار
 و بعضی آراستجاری و شمار لوا دره هند و دکن و لبر خرو و گلهای تحائف کشمیر و
 ختن با تمام میر نورالدین دار و غده و نقش آراست نقاشان مانی نژاد و بزرگ آمیزی
 گلهای متنوعه رشک بهار و زیب ترکیب زینت ترتیب یافت و کارخانه توپ ریزی
 با تمام ماسٹر و لفظ و حاضر افتخار مواد مصالح اشتر ماسٹر بیدل به ماسٹر حیم بزرگ
 و تعلیم گوله بازی کرنال و توپ و قواعد بند و ق اندازی به ماسٹر الفتن و دکتر سلبتر
 از اهل فرانسس که هر یک سرور عمده و جبهه قابل بموجب لایق و پیش قرار پالکی
 نشین با اعتبار بودند - تعلق داشت - قریب هفت صد ضرب حوز و کالان از جنس
 پنجرس و پشت دها تیار و موجود جا بجا پردیوار فیصل و بتایر قلعات دهمته
 با ساز و سامان حرب هیما و مستعد میداشت - سوائے این قلعه جلگتیاں یک
 از مواضعات پر گنده دیکندہ پولاس منضافات سرکار الملکندل که از نرمل سمت
 مشرق شقی گروه فاصله دارد و اقست از بنا پنچان احداث بنیاد بنو که بنظر دور
 سرا با اقتیاز منظور و مقبول شد - اکثر از مردمان سکنه نواح دریائے شور استحکام
 بندش قلعه با ختر لرح درست و نادر و دستوری قرینہ باغے قصیل و بتایر بنظر خورید
 آن قلعه را به جلگتیاں بندر موسوم کرده اند - در آنجا تیاری بنا دین چغتای و اسباب
 توپ ریزی آمینی با تمام محار قاسم کوکئی بهمیشه جاری بود - چنانچه بعد آماده و
 شدن تمام بتایر قلعه از ضرب اسنچه زاید می بود ندنا مبرده به نرمل می فرستاد و جا

بر بتایر و بیروج نرمل در ضمن بازو کے اضراب ہڈ ہاتی و پنجبرس نصب گشت
 و موازی یکصد و بیست پنج ضرب خور و کلان سوائے توپخانہ تعینا۔ تے سرکار عالی
 سفر ہمراہ می داشت و برائے اخبار ہر سمت ڈاک ہسیان و ہر کارہ ہا نشانہ
 لود و طریق ارسال رسل و رسایل و اتحاف تحفہ ہدایہ یا ہمرہ روئے معتبر
 از لاہور و دہلی و راجورہ و لکھنؤ و گجرات و بنگالہ و بہار رس و آرکٹ و
 سیکا کول و مچھلی بندر و غیرہ ہموارہ جاری لود و معاملہ اہل پونہ تابارا بہا
 و ناگیور بے صلاح و صواب دید بہادر ند کورارائے نبی یافت۔ چنانچہ کوسل پونہ
 راوجی بندت و از طرف ناگپور گولی ناتھ بندت سوائے این دیگر دکلا راز
 روئے ہر دیار در نرمل حاضر می بودند و معمولی سواری ہر روز یک یا س روز
 اول ماندہ بنا بر ملاحظہ و دریافت کارخانجات بلاناغہ ہر روز یکجا نب تیار می
 عمارات و کارخانجات و غیرہ بنظر خور سائے خود ملاحظہ نموده بعد گذشتن پنج گہر
 شب در ابراہیم باغ داخل شدہ متوجہ دریافت اخبارات ہر سمت میگشت۔
 درین ضمن سچاب و سوال معاملہ ضروریات ہم می پرداخت۔ بہدین گفت و
 شنید چیزی میوہ تر تناول کردہ حکم دربار می فرمود۔ عرصہ شب کہ منصفی می
 رسید قاصد تناول کردہ میل خاطر مجلس سماع نغمہ خوش آہنگ و دور ساغر
 گلرنگ می آراست و ران مجلس تخلیہ مگر ہون کان کہ بیاد قرین و حاضر با
 باریاب می شدند۔ این ہمہ امور از معمولات او بود و جمعیت در نرمل دہ ہزار سوار
 چہار دہ ہزار پٹالہ بارودہ ہزار ضرب و جوش و سندی و روہلہ ولایتی و بے اسپ
 حاضر رکاب موجود می داشت۔ اینہم جمعیت مذکور باہین ہر یک قلعہ و بتایر ہر
 بیرون نرمل فرقی فرقی دستہ دستہ فرود آمدہ منتظر حکم تیار و حاضر می بودند ہر گاہ
 کہ سفر دور و کار عمدہ رو بکار می شد۔ دیگر افواج از حضور متعین می گشت و سوار

این دیگر جمعیت قلعه داری و یاده با سینه می و مذکور می و غیره احتشام بر طحانه قلعه
 و دیوارات و تعمیرات و تیر و متعین کار خاخبار و عمارات تا چهل هزار بود و سواست قلعه
 نریل تیراری قلعه ایداد و قلعه امیر و بعضی گدشی ها و مرمت تالاب با هر جا که کارکن
 از ضرر و یا استار است و موش پیدا نشوند با آنکه از روستا و خانه ها در یافت می
 از هر بیرون و باره و صغیری و دیوار و بنسنت واقع که بود و در وانی آب و شکست
 مرمت بند هاست تالاب بدرستی پر و اخته که نه را بتوی میرسانید بلکه بسا جاها از
 رسالی قطرت خود تازه ایجاد عمارات کرده یا دگر گزاشت - اسامی سر کرده های
 فوج این را تم السطور بقدر معلوم می نگارند - بجگو مرزا همشیره زاده و فرزند مرزا برادر زاده
 و شاه مرزا این ثابت جنگ بهادر که پرورش و تربیت ایشان در خاصان
 بمنزله فرزندان ساخته هر یک را بسرکردگی بیاطم با کار مامور و معزز داشت و را
 دولت را که که پنجم بخشی تمام رساله های بار و هم منشی محرم اسرار و هم رفیق
 جان نثار بود که در حکم رانی ائین مختاریت داشت - و سیدی فریاد خان رساله
 بار - و دلاور جنگ فرنگی از اهل فراسیس با طالم بار و شاه صاحب کندان و
 بهیم نایر کندان و غلام حیدر کندان و میر نواب و محمد معظم و امر سنگه و چمن سنگه
 که هر یک از این باد و سر سرداری می داشتند و سواست اینها کندان و صوبدار
 نامی و کار آزموده با کس بودند که یک یک بسرداری اشتها را داشت و جنگنا
 پندت نامی بخشی گری بار و برادرش بنی را و سر رشته دار بار و ایسونت را و شیکا
 غرضیکه اینهمه سرداران و کار پردازان مرقوم الصدر بنمنا ریت و سرکردگی چهار و طالم
 بار مامور و معزز بودند و سیدی ولی محمد بخشی سواران بالاله بلا قید اس و بنسنت
 را که دو پیشکار و مددگاران و محرران متعدد بسر رشته داری سواران کامیاب
 کامروا بود و لاله مرزا و ابومیان مبدوی و مرزا اسد الله بیگ و هدایت الله بیگ

مرزا مغل و مرزا عاشور بیگ و غیره یا بگه داران که هر یک لسان امارت و میری بر
 و مرزا رحیم علی بیگ عرف مغل صاحب که به تیره حقی بکلو مرزا و حاجی مرزا خان بهادر
 مبارز جنگ با و منسوب بود از منصبدار زادگان است که گویند عزا و امتیاز داشتند
 لاله دیوانه بکعبه کشیگری پهل هزار حشام قلعه مات و غیره نام زد و مقرر بود و
 خواجہ مهدی و میر حبیب علی و عبدالرحیم خان و سبیلہ و قرض اللہ خان و سبیلہ و
 محمد علی و تبریح علی و محمد رفی و سیدی جعفر از ملایمان و از غلامان حشامی نظیر پیدل
 و نظریا قوت و سیدی ریحان و ظفر سعد و ظفر سرور - در جمعیت ده ہزار عرب و جوت
 و سندھی و روہیلہ و پنجابے بے اسب بعبدہ سرداری ہر یک حق و ہر یک سالہ
 معز و کامروائے داشتند و ظفر غنبر قلدار بنیم کتہ و ظفر گڈہ و ظفر الماس قلدار
 گلگتال باوصف قلدار سی صاحب سالہ ہاہم بودند و آساجی اعزہ اراکین دولت
 و تعلقداران عمرہ شیخ فیض اللہ و خواجہ میر کتہ و میر داؤد علی و غلام رضا بیگ ذوالفقار
 بیگ و محمد انور اللہ و شیخ حسام الدین و مرزا حسینی بیگ و کوتاجی بندت نائب
 تعلقہ مونکی پٹن و جالندہ پور و غیرہ امین خرداری و نظریا علاحدہ و اکالی بندت بدریا
 معاملہ عمالان کہ احوال ہر یک تعلقہ و رعایا اسناد دیا بدو جو اذیت بر احدی و
 خورد برد مال کسی بظہور نہ رسد و راجہ رام بندت بدینکار مالی بادقانون و اصلاحات ملکی
 و مددگاران و متصدیان در کچہری عام دیوانخانہ ابراہیم باغ مامور و سرگرم ادراک
 معاملات و مرزا جان خان امان و پیشکاری لالہ لیکہ راج و غیرہ متصدیان سر
 خانانی خزائنہ و یک کچہری و دیوانخانہ علیحدہ سرانجام میداد و دارالانشاء
 مشیخان بلاغت نشان از ہمہ اعزہ لالہ خوشحال چند - و لالہ راج روپ و غلام
 و غلام نمی و عجب سنگہ و غیرہ کسب دیگر مضمون طرازی و انشا پردازی زیب
 آبادی داشت - از انجملہ منشیان سہ کس پاکلی نشین بودند و میر سیاح علیخان

که ناگاه فلک ناتوان بین در عین بهار و اقبال و جلوه حشمت و اجلال بهار مذکور
 نمود و سرخی و کبره معتد بر پشت نمایان شده فراش ستر بیماری ساخته از حرکات
 است سست بر خاست معده رگر، ابدیه، اهلایه شخیص و تحویر آن مرض را موسوم
 سرطان کردند. هر چند که معالجه با عمل آوردند و چون فاسد نشد زده سر آوردند
 فائده متب تب نگشت در اندک فرصت باز دیاد شدت مرض بتا بیج پنجم شش
 رجب الثانی ۱۱۹۵ بکب هزار و یکصد و نود و پنج هجری از بن سراسر سیخ رخت هستی
 بر بسته عازم ملک لقا گردید. ان الله وان الیه راجعون مقربان خدمتگاه
 فوت غسل میت در بافتند که مرخصیم و تو انا لود جسمش از گردن تا کمر و دستها
 تا آرنج اندرونی تمام گوشت بدن از شدت مرض بوسیده و گداز شده بود
 مگر و نظایر پوست نمایان و اسنخوان باقی مانده شاوران دولت مدفونش
 در بهون باغ ابراهیم نمودند افسوس - **بیت**
 بهیات رین گنه دام ناب بیج است طلم رنگ چون بشکست بیج است

ذکر حکومت فرخ مرزا خان بهار خشم جنگ و نشستن بر تخت و غیره

واقعه آیدران پادشاه

مخفی نماند که ابراهیم خان بهون در دوم چهار فرزند بعد از یادگار گذاشت. اول
 فرخ مرزا خان از بطن حبیه سید عزتخان مرحوم - دوم یعقوب مرزا سیوم
 البوتراب مرزا - چهارم نورالدین علی مرزا عرف مشهور به مرزا که مادر هر یک جدا
 بود. از جمله فرزندان فرخ مرزا که از همه اولاد کلمان تر بود - بنا بر توبیت و حلقه
 بابشی در سلک باریابان حضور سجید را باو گذاشته بود چون عمرش پیش نروده

رسید بتقریب زاد می شصت و خانی ابوتراب مرزا با اطلاع حضور به ذیل طلب نموده
 و سچایش یعقوب، مرزارا، حاضر باشی حضور روانه فرموده چون فرخ مرزا از حضور
 به ذیل رسید از سوادت قدیموس پیر بزرگوار مستفید گردید اجداد انصام شادی
 ذلیل عاطفت پذیرا و قنات متبانه روزه بنظم عالمه و فزون سرورای به تبریت
 و آموزش گمار میگردانید. هرگاه که بیادرنما گوارا جارضه سرطان بیمار شد و توانا
 بدن بمصائب مرض بضعف گرایید. تمام اعزّه و اراکین دولت مایکد گیر صلاح
 اندیشیده در ساعت سعید و آوان مسعود بر طبق فرموده مجموعه کمالات عرفان یگانه
 عصر والا دران قادر و ادو خان بنجم و دانائے وقایق سعد و نحس امور جزو کل را حسب
 بر همین که علم نجوم و هندسه کامل و مستفانے زمانه بودند. فرخ مرزارا و لیعهد کرده
 پرسند پدر شکمن ساعت و همه اهل دربار مراسم نذر و نیاز سجا آوردند و بعد
 انتقال خانم حرم بتقریب علانیه دربار خاص و عام در دیوانخانه جلوس کرده بگذ
 ندور و هر یک ملازمان مثل مثل درجه بدرجه خود بایزد خستند و از هر طرف طعنه سرور
 و شادمانی و شور و غار خاندان صدائے تهنیت و مبارکبادی بلند آوازه گردید و بدرنگ
 بکومرزا و فرید مرزا و رحیم قلی بیگ بغرور سر رشته قرابت قریبه و وفور رعونت
 و کبر اطاعتش را با غماض و استغفانه پرداختند. بلکه در هنگام جلوس گذشتن
 ندور و ملازمان که از کثرت آمد و رفت مقربان امیدوارند از دیوانخانه تادیور
 جلوه خانه گذرا حدی دشوار بود. بکومرزا و غیره هر سه اقربائے مذکور در محن مقابل
 دیوانخانه حاضر بوده از راه کنایه با و از بلند این بیت میخواند - **فرود**

کلاه خسروی و تاج شاهی
 بهر گل کے رسد حاشا و کلا

و منغل صاحب ابوتراب مرزارا که طفل صغیر بود در کنار گرفت در محن میگردید و
 هر یک کس مذکور یا چند کسان بهر اهی خود از معاشه پیچوم و از دهام مردم در خود

تضحیک استهزای کردند - قضا را روزی هفتم از رحلت بهادر مرحوم در همان باغ یافتند
 منشیان خانه خراب و بیهم زن دولت مایکدگیر تقسیم ملک و مال بجای خود علیحدہ قرار
 داده در مدبر بنحو بعهد و مفید ساختن خزانہ بان دینش جو یاسے قابو و منتظر وقت گشتند
 چون ہمہ اعیان و ارکان دولت و اہلکاران اطراف و جوانب بعد گذر ایندن نزد
 مرانب خود ہا مطمئن و معزز گشتہ بدسنور سابق ہر یک بر کار مجموعہ مامور و سرفراز
 شدند و آن سہ کس اقرب دلیل الاقارب کا لقارب از راہ غرور و خود پسندی حرم
 نشدہ نکلمات تعحیک و تحقیر بادیہا بودند - آخر کار کار گزاران نقد میرست پر طایر نیک
 آہنار اباں پر شکستہ محبوبس دام ذلت و مقید نفس نکبت گردانید - چنانچہ مایا و ملا
 رئیس وقت سب دلی محمد بخشی و دیگر حاحات غلامان حبشی با ہم متفق شدہ ہر سہ
 اقربائے مذکور را بمقام آئینہ محل کہ بکمال نفست و صفا و عیار حشرت از چہرہ نظارت محی
 و تدبیر پسندیدہ و صلاح جریستہ و سنگیر ساختہ مطوق و مسلسل در تہ خانہ گلزار محل محبوبس
 دام ذلت و خواری گردانیدند - ہمون روز بوقت نیم شب گذشتہ بگلوے آن سہ
 گرفتاران پنجہ تقدیر کند رس کشیدہ در جوے آب چٹیل بے گور بے کفن در گیتا
 نہر متوازی ساختند آرسے -

نظم

من در چہ نیالیم فلک در چہ خیال کار کے کہ خدا کرد فلک را چہ مجال
 و بعضے رفقا و متوسلان آہنہا کہ شریک صلاح و تدبیر نارسا بودند قریب چہل کس
 از اقربا و رفقا و شاگرد پیشہ و غیرہ کہ در وقت بہادر مرحوم ہر یک مصاحب جان
 شخص ریاست بودند تجسس و تفحص بدست آورده جا بجا ہمہ را بے تامل دریا
 عقب آن سہ کس اقربا و روان معدوم مجموعہ ریاست میک شمیر ازہ کشیدند -
 ازان روز اقدس را و اعتبار ولی محمد بخشی نزد رئیس اہل ریاست افزائش گرفت
 و جمعیت ہمراہی آن سہ سہ محبوبان معدوم پنج شش ہٹا لم بار و سہ ہزار بیادہ ہلے

احتشام که بے سزدار بود همه سر کرده های عهده داران یثالم راه نسلی و دلاسا یرد خسته
و عهد موافقین از همه ها گرفت سید مرتضی و سید و میان نام هر دو همشیره زاده نجیبی
نزد کور بودند لیسبر کردگی جمعیت منزبور نام زد فرموده عز و امتیاز افزودند و باقی کار حاجت
که ازین کسان مجبور و مظلوم تعلق داشت بران هم کار پردازان و امین معتد از طرف
خود قرار داده انتظام کار و ماری و ملکی بقبضه اختیار خود در آورد بعد از نظم و نسق معامله
و رفع فساد انگلی با منصف و اتفاق دولت خواهان با فیما نده بقبول خاطر خستی
نزد کور مبلغ هفت لک روپیہ بامستدعای خلعت تعزیت و سند سجالی سرفرازی
تعلقات ارث پدر مصحوب لچمپی بنیادت مکمل میرحال الدین حسین خان خالسمانے
ارسال حصو نمودند سنگا نغالی نظر برد و بیت و جانفتانی بهادر مرحوم فرموده
حسب العرض نامبرده سند سجالی جاگرو غیره تعلقات بدینورسای و اضاف
منصب پنجهزاری ات و پنجهزار دار و خطاب فرخ مرزا خان احتشام جنگ و غنایا
خلعت تعزیت سرفراز و ممتاز ساخته بنده تمبر بور را شرف حضرت ارزانی فرمودند
چون بنیادت که با نعامت و استوار و اندر مل گردید فرخ مرزا با استماع تهنیت
اثر و حصول مقصد عمل احتشام گدّه نیمه های عظیم الشان مارے استا و گدّه
با فواج و چشم و جمع ارکان و دولت قدم از سر ساخته باستقبال عنایات و تعضلات
خداوندی ستان فیه خراطه با عنایت نامحبات بر سر و ازیرایه خلعت مخلع
و زیبادر گشته بنوازش شادایانه تهنیت و مبارک باد داخل منزل گردید و جمع کاف
ملا زمان و عامه خلایق و ساکن را با نعامات فایده و خبرات لایقه مسرور و محفوظ

و کرمختاریت سید ولی محمد نجیبی ضلالت استیانت نامبر از نواب

احتشام جنگ

چون بگذشت شدن جمیع اقربا و قوامبازار الملک هون مرجم قمره حکومست بنام
 فرخ مرزا خان بهادر خاشام جنگ و مختاریت سبد ولی محمد بخشی از دروه
 فلک یزنگ داشت افتاد تمام مردم فرج و سیاه و تعلقداران کار خاشات
 در انقیاد و اطاعت امرش مطیع و منقاد شدند - احیاناً کسی خلاف طبعش
 ره گیرشت به بدرقه نظمست رخت هستی اورا بمنزل عدم میرسانید - غرض
 در عرصه سه ماه چنان قافض و محیط ریاست گردید که بے اطلاع بخشی چه فرت
 که برگاه حرکت نماید - سرگردان افولج و تمامی اعزّه دولت را که دهنده مرجم
 لکوک با صرف کرده بحرب اقتضای خرد رسای خود تربیت و فراهم نموده بنا بر
 وقت و هنگام کار نگه داشت به بود طرفه العین آن طبقه را معاروم کرده بغور خود پسندی
 شیراز و جمیع ریاست منتشر گردانید و رئیس وقت را من بهیده ساگی بود
 بمقتضای عالم نا تجربه کاری و آغان مشایخ موالت دشمنان ارباب نشایط
 در نای نوش شراب کتاب لیس و انضاط هر روز روز عید و هر شب شنبه برات
 می انگاشت و عنان انتظام ریاست در ولست بدست بخشی سپرد و در
 در نقاب غفلت عیش و عشرت چنان محو و مشغول ساخت که گویا کت گریه
 بے اتیاف خوب زشت بر خوان نیامدست یافت بهرگاه که بخشی به بیداری آمد
 یک ساعت نجومی برآمد فرموده از همه باسلام و محبة باز در اشل مجلس آمد
 می شد از اسباب بخشی دیرینه سال رو باه فطرت و کهنه گری بود - معالیه ال
 غفلت شد - ریاست که به ریافت که به ریافت که به ریافت که به ریافت
 بدست اختیار و در آراء و چندی به ریافت که به ریافت که به ریافت
 و تجویز نمک حوامی بجای خود قرار داده بحضور و عنده که فرخ
 صرف طفل نا تجربه کار که از ریاست خود بی ندارد و پیوسته می مرانه و جواهر

وفیلان و شتران و اسبان و غیره کارخانجات که عوض مبلغ لکوها در سرمل میباشند
 و موجود است اگر بام این کمترین فدوی سند سر فوازی نرمل و غیره تعلقات
 تعلقه دیوتیه مرحوم شرف صدور یابد لیس النفل نادان را بعد نموده حضور نور
 روانه ساخته به بند و بست معقول خواهد پرداخت اگر چه احوال خونیتری مردمان
 و استری کار و بار عمده از معروف و غنیه واقع نگاران و قالیع هر روزه بعرض حضور می رسد
 لکن عرض داشت بخشی باطل سرانجام بر همه واقعات فقره مستزاد گردید -
 درین صورت مزاج قدرت^۱ تزاج بنندگان حضور بر مضامین خبت آگین و
 شیوه نمک حرامی آن نابکار بد و راندشی بی برده بجنس عرضی او در غایت
 سرکار ملفوف ساخته با حشام جنگ ارسال فرمود چنانچه بتاریخ سنه ۱۲۹۵
 ماه شعبان ۱۹۵۵ یک هزار و یکصد و پنجاه و پنج هجری بوقت دو پاس به نرمل
 شرف ورود یافت مضمون عنایت نامه تفصل بنامه اینکه والد آن فدوی
 در شیرگاه حضور مابدولت و اقبال مدت باتدبیر کار دانی و ترددات جانفشی
 بتفدیم رسانیده مرتبه خود را باین پایه بلند و مدارج ارجیند متضا حد گردانید
 که پاس فدویت مرحوم مسطور ملحوظ بوده آن خانه زاده بدستور سابق برار
 پدری بحال و سر فراز فرمودیم - اکنون آن فدوی خانه زاد که خلف اوست همیشه
 در ظل عنایت مابدولت پرورش و تربیت یافته لازم حزم و احتیاط است
 که نوکر را بر قرینش داشته عنان انتظام ریاست بدست خود دارد دقیقه از
 وقایع حزم و هشیاری فرو نگذارند - درینو لاء عرضی نوکران آن خانه زاد که بحضور ما
 رسید بجنس رسول است بدریافت مضمونش آن نوکر نمک حرام را سزاوارست
 معقول برساند تا مردم دیگر عبرت گیرند و عنایت حضور را همیشه بر احوال خود
 مبذول داند - هرگاه که عنایت نامه بفرخ مرزا شرف صدور یافت بنظر غور

مضمونش دریافتن همچو ماهی شست خورده بققرار و بر بخردی و نادانی خود تا دم و سر
گشته بر لطف و بر آن مثل بار بر خود می چید غرضیکه از دو پاس شب تا صبح دم و میدم
با اضطراب و اضطراب میگذشت. علی الصبح جاسجا بقرا می جمعیت حکم فرموده
جمعیت حاضر باش همه جمیت قریب یا فصد کس از سوار و پیاده و حوتان و شاگرد
میشیه موجود بود. بچهاردهم ماه مذکور بوقت یک پاس روز بر آمده به تبیه بخسته نابکار
ما مور ساخت. باستماع این خبر بدیوانخانه بخشی جمعیت سه هزار سوار و پیاده
و جمعداران و منصبداران عمده حاضر شده بر جرات رئیس متخیر و تبسم کنان منتظر
وقت نشسته بودند. که ناگهان جمعیت رئیس با همه جماعت قلیل معه یکضرب لوب
جلوسه که بجای گول خرطیه خورده بر کرده از بارغ ابراهیم عازم حویلی بخشی گردیده
متصل رسیدند که بخشی مذکور بادوا زده کس از معتبرین جمعداران نامی شاه حسین
و رسول بدن و سید مرتضی - و سید و میان - و مدنیان - و جلیوار خان -
و امر سنگه - و لچین سنگه - و غیره از دریاچه که عقب حویلی بخشی بودند بر آمده
بر جماعت مرسله رئیس یورش نمودند. جماعت رئیس بجز در آمدن بختی فتنه نداشتند
سر و اندک ازان صدمه بخشی مذکور دوزخم فلوس برداشته بیشتر سبقت نمود
همدران حال بعضی جمعداران مرسله رئیس مثل رحیم وادخان خانزاده روسائی
ساکن نادیر طمع برادران خود و حیات خان جمعداد و شاه صاحب کندان و غیره
مقابله پرداخته بضرب شمشیر کار آن بد سر انجام تمام ساخته سرش بریده پیش
رئیس فرستادند. و از آنجا متوجه تنبیه رفقای آن شک حرام شدند. بعد
گشته شدن بخشی و جمعیتش تفرقه پیدا شده بهر طرف راه گریز پست گرفتند
و مردمان رئیس کسان نهیمیت خورده را بهر کوچه و برزن همچو گله گوسفندان جا
بجا مذبح و مقتول ساخته بجاک عدم غلطانیدند همچنین تا مسه روز بیگانه

لگبر و کبش گوش زد خلائق بود - غرضیکه در آن خانه جنگی از سوار و پیاده متوجه
 شد صد کس از معتبرین قوج بطرف نجف کشته شدند و از طرف دیگر حیم دادخان
 حمیدار نامی و دیگر چهار کس بکار آمدند - بعد قرار واقعی سند و لیست تنبیه نجفی در
 حضور عرض داشت نمود - از آنجا در جلد و سه این کارنامه نسخ و طفر سنایت نامه
 استقلال بمضمون آفرین و تحسین بجلعت جواهر و مسیح مرصع و کنتی مروارید
 سر فراز گردید - و انتظام ریاست بیه موانع غیر لوضوح انجامید - در آن ایام این
 عاصی کاتب الحروف در منزل نعل عاطفت حضرت عموی نبی محمد فخر حرم بیرون
 یافته لبس یانزده سالگی درس کلام شریف می خواند -

ذکر تیاری قلعه احتشام گده و بنگله جهان بنا و فتح گده

فرچیاں و مسجد جامع منزل موضع نیکوآباد

بنائے استحکام کیفیات این حصار رفعت آثار بدستکاری کاریگر نکته سنج قدرت
 نگار چنان زیب ترتیب یافته چون نواب مبارز الملک بهادر دیوانه مرحوم
 از تیاری قلعات سابق الذکر فراغ یافته به تیاری قلعه فاضل گده که از منزل سمت
 مشرق کو بهیست پیوسته از آب بنگله تالاب رنگ بنا انداخته کا تعمیر
 شروع گردانیده بود هرگاه که پایه عمارت بمقدار قد آدم و بعضی جا زیاده از آن رو
 به تیاری آورده بود که دیوانه مرحوم تقضائے الهی فوت شد - کار پر دازان عمارت
 با فطر عظم و الم عمل بر قولی جهان نموده تعمیر فاضل گده را بنائے تکبیت و ناساز و آبر
 اندیشیده دست از کار باز داشته موقوف کرده بودند چنانچه تا حال نشان آن
 بنیاد باقیست - چونکه احتشام خنگ بهادر بر سر پدیر متکمن گشت - اهل کمالان

عمارت عرض کردند که دین حیات نواب مرحوم اکثر می فرمودند که بعد تیاری
فاضل گدھے بیشه که قیامین نزل و موضع کرنا لختی از بند و هو بی نکالاب سمت جنوب
واقعست بشرط و فائے زندگی خود انشا الله تعالی در اینجا قلعه تیار خواهم نمود کنو
که کارخانه فاضل گدھے موقوف شد و اندویان را درین باب بر چه ارشاد شود بدین
موجب لعل خواهد آمد چنانچه بر طبق استدعائے المکاران عمارت برائے ملاحظه
آن پشته سواری نمود اطرافش نیز نظر خور معائنہ کرده و تیاری تسلیم حکم گردانید
کارگیران عمارت سنگ و خشت و غیره سرانجام که برائے فاضل گدھے میباشند
درین عمارت صرف کرده در عرصہ نہہ ماہ تیار کرده تمام حشام گدھے موسوم
مستند

ذکر تیار قلعه سون گدھے

بعد تیاری احتشام گدھے روزے سواری خاص پسیر ظفر باغ که متصل موضع
سون بر ساحل دریائے گنگ بدرختان سیوه جات مثل انجیر و انار و جام و قاق
وانبه بائے شبر بن و تحفه در هر یک روش و خیابان قسم هر یک درخت شمار صد
داشت و دار و غلی آبنام بنام شیخ محمد علی نام بود و سیوه جات مذکور از آن
باغ بسیار پیدامی شد و رونق افزاشده بعد سیر گلگشت تماشا بای بلخ بشکار باز
و بگری توجه فرمود پس باغ جانوران طیور پر داخته پشته کوہ متصل باغ مذکور بنظر در
ملاحظه فرموده همیشه خیال تیاری عمارت که مضمیر ضمیر صافی پذیرش بود پس
حکم فرمود که در اینجا تیار شود بموجب حکم کارگیران عمارت از هر سو فرایم آمد
حصارے نمایان با استحکام نمایان در مدت پنج ماہ کرده بنام سون گدھے موسوم
مستند

ذکر تیاری بنکله نفیث نیر جهان

عمارت عرض کردند که در حین حیات نواب مرحوم اکثر می فرمودند که بعد تیاری
فاضل گدھے میشد کہ قیامین نزل و موضع کرناں ملحق از بند و ہونی نکالاب سمت جنوب
واقعہ بنظر وفائے زندگی خود اشارت اللہ تعالیٰ در انجا قلعه تیار خواہم نمود کہ
کہ کارخانہ فاضل گدھے موقوف شد افندیان را درین باب برہیہ ارشاد شود ہدیان
موجب لعل خواہد آمد چنانچہ بر طبق استدعائے الہکاران عمارت برائے ملاحظہ
آن پشتمہ سواری نمود اطرافش بنظر غور معائنہ کردہ نہ تیاری تسلیم حکم گردانید
کارگیران عمارت سنگ و خشت وغیرہ سرانجام کہ برائے فاضل گدھے میباشند
درین عمارت صرف کردہ در عرصہ نہہ ماہ تیار کردہ بنام احتشام گدھے موسوم ساختہ

ذکر تیار قلعه سون گدھے

بعد تیاری احتشام گدھے روزے سواری خاص بہ سیر ظفر بلخ کہ متصل موضع
سون بر ساحل دریائے گنگ بد رختان سیوہ جات مثل انجیر و انار و جام و قاش
وانبہ پائے شہرین و تحفہ در ہر یک روش و خیابان قسم ہر یک درخت شمار صد
داشت و دار و غلی آبنام بنام شیخ محمد علی نام بود و سیوہ جات مذکور از ان
باغ بسیار پیدا می شد رونق افزا شدہ بعد سیر گلگشت تماشا شائے بلخ بشکار باز
و بحری توجہ فرمود ہسراغ جانوران طیور پر داختہ پشتہ کوہ متصل باغ مذکور بنظر در
ملاحظہ فرمودہ ہمیشہ خیال تیاری عمارت کہ مضمر ضمیر صافی پذیرش بود پسند
حکم فرمود کہ درینجا تیار شود بموجب حکم کارگیران عمارت از ہر سو فراہم آمد
حصارے نمایان باستحکام نمایان در مدت پنج ماہ کردہ بنام سون گدھے موسوم ساختہ

ذکر تیاری بنگلہ نفیث نیر جہان

گشت بعد آداب مراتب نیازمند می سه پڑا اوسے اید پائشمنده بود حضرت
 در ارشاد طابین کلمه چند برہر وان جادہ صلاح و سداد و مزاج اعلا سے مراتب
 حصول مراد بیان می فرمود و تمام حضرات مجلس بہ تن گوش بودہ مستعد و مستجاب
 اندوز می شدند۔ بعد اہتمام آن صحفہ کلمات رئیس مذکور بعرض برداشت کہ مابین
 پر معاصی ہم چیزے ارشاد شود کہ بجا آرد حضرت فرمودند کہ جامع مسجد خدیجہ کبک
 رسیدہ و چوبینہ اش جا بجا شکستہ و بوسدہ گردید اگر باہتمام آن عقیدت مند
 بعمارت پنختہ تیار شود باعث مزید یادگار زمانہ و حسنات داریں حاصل گردد چوب
 ارشاد آنحضرت حکم تیاری مسجد فرمود در عرصہ اندک مقبل نادیر و دروازہ معہ حیو ترہ
 و حوض تیار گردید چنانچہ تاریخ مسجد مسطور محمد امان اللہ گرفتہ و مقبل منابر مسجد
 نصب گردید۔

بیت

آن ذوی الاہتمام ذی جرأت کردہ کاشائے حیندا آباد
 حسنات و ثواب تعمیرش گفت ہاتف بشاہ فرخ باد
 سابق مسجد مذکور مقابلہ پوش بود۔

ذکر تیاری مسجد نیکو پٹ

ہمدان ایام رئیس مذکور برائے ملاحظہ فیلیا نہ کہ در سواد موضع مذکور کہ آب ہوا
 آنجا تیزگی و فرہی فیلان بسیار مفید است چراگاہ داشت تشریف فرما شد
 ستامی فیلان باہار و سامان ملاحظہ فرمودہ خود سوار می فیل بسیر و تماشا
 آن سواد عازم گردید و دین اثنا و احدغان فوجہار عرض کرد کہ دین نزدیکی ہست
 مجذوب ہندوستان را از مدت سہ سال صحرانشین و عزلت گزین ہست
 بسایہ درختہ شبانہ روز میگذرد و بعضہ اوقات در فیلانہ سرکار تشریف آورد

هر جا که ملج خواهر رحمت اقامت می گسترده اگر کسی لقمه تواضع کرد می خورد و زنده
 خاطر شریف از خود بلفظ سوال نمی پذیرد و مستماع این معنی رئیس بحال است
 حضور در پیش شادانت تالاب نیاز سعادت حضور دریافت از راه عبودیت
 معتقدانه پیش آمده عرض کرد هر چه بنده را حکم شود با حضورش بحال کوشد
 فرمود که یک مسجد و یک چاه بنام خدا در اینجا تیار کنانیده بده تا ترا در دنیا و عقبه
 ذقیر و حسنات حاصل آید بموجب ارشاد آن درویش مبلغ سه هزار روپیه نقد از
 خزانه خاص فرستاده با تمام قوه دار مذکور چاه و مسجد تیار کرد و ایندینا خجسته تا
 نشان برقرار است و آئینه هم یادگار زمانه خواهد ماند بعد تیار می مسجد و چاه در پیش
 چند روز مانده از اینجا که محذوب بود و الله اعلم کما رفت -

ذکر توبه فرمودن ایات عالییند گالغا بسفر کولاس و طلب نمودن اجتناب

برای ملازمت حضور کر امت اقتباس

در ۱۹۶۷ اله بکینزار و یکصد و شش هجری نواب منطاب معالی القاب میر نظام
 بند گالغالی خود بدولت و اقبال لوانی نصرت اساس بسفر کولاس برافراشته
 بقدم سمیت لزوم فتنای آن توح را رشک گلزار ارم ساخته بودند بعد
 چند سالیام بر رشکال در رسید در اینجا حکم تپا و تی صد و گردید کار پردازان
 سرکار عالی رئیس مذکور را حکم استند علیه ملازمت حضور نمودند از اینجا نشسته
 مال و مال در دماغ کوه و یا غش جاگیر شده شناسانے مرتبه خداوندی و جلیل
 لوازم عبودیت و بندگی از ضمیمه خاطر بطاق تسبیح گزاشته عاقبت اندیشی
 کار نفروده نمیکند بحکایت ناشایسته شده بود و نیز بود غلامان حویشیان

کوتاه بین و مصاحبان فدا آئین حصول ملازمت حضور را بر خلاف راهی نامشروع
 اندستیده تبعذرو حیلہ پردازی اقبال نہ نمود و وقوع مسیوہ ہمانہ واسعہ راجع میانک
 بندگان حضور بر ناخجریہ کاری و بغاوت شعاری و مورد کتاب گتہ تمیون سہ
 بہ تنبیہ و استیصال آن خود یسیدہ افعال توار و افعی صورت بند کہ ناگاہ بحسب
 اتفاق تقدیر میر عبدالحی خان بہادر مصہام الملک ثانی کہ عمدہ ترین امرای رفیع الشان
 سرکار عالی بقضائے الہی بیمانہ حبات را لبریز بادہ اجل ساختند۔ لہذا پور و دوا
 نا ملائیم مرکز خاطر ہمایون بروقت معین موقوف دستہ خود با ولت مراجعت یہ
 فرمود۔ بعد وفات مصہام الملک مرحوم انتظام کار و بار دیوانی بنام میرزا
 بہادر سہراب جنگ بطور نیابت تفویض یافت بعد چند روز موافق ضابطہ
 سرکار قسم مبلغ نذرانہ بر تمام جاگیرداران و منصبداران تسلیم و سرکار عالی از
 حضور مقرر شد۔ ازان جملہ موافق تقسیم ممالک محروسہ مبلغ نہ لک روپیہ بنام
 احتتام جنگ کہ معتبرین از ہمہ جاگیرداران حضور بود واجب الدین آمد ہر گاہ کہ
 بطلب مبلغ مذکور احکام حضور شرف صدور یافت۔ بعضے میگویند کہ آن اجل
 بدر جواب احکام خداوندی عرضداشت از راہ گستاخی معہ خریطہ سربے باروت
 در خوان نہادہ روانہ حضور ساخت یعنی بجائے مبلغ مذکور اتیقدر جنس حاصل
 بعد ملاحظہ عرضی سر لبر خیرہ سری و بغاوت شعاری او پیش از پیش نظر رسید
 پس تنبیہ و استیصال آن مفسد بد خصال لازم دانستہ افواج حضور متعین گردید۔
 ذکر متعین شدن افواج قاہرہ سرکار عالی کبیرگی سیرال دلہ و بہا و جنگ
 عرف کہانسی میان بدست آوردن تہانہ حصار بودن

در سال ۹۴۰ یک هزار و یکصد و نود و هفت هجری بنا بر تادیب و چشم نمانی مفسد
خیره سر از پیشگاه حضور محمد حسام الدین خان بهادر کامیاب جنگ سردار جنگ
عزف گمانشی میان یکی از برادران نواب ابوالفتح خان بهادر تنس الامرای
السیر کردگی پایگاه خاص شرف اختصاص داشت با جمعیت دو هزار سوار چهار
و سته هزار بار رساله نادر جنگ کلا پوش فرا شیش متعین ساخته شرف رخصت
ارزانی فرمودند خاندان کورطی مراحل قطع منازل نموده بمقام قصبه کوگیر مضرب
خیام نمود - از اینجا قصبه بودن متعلقه مفسد بفاصله چهار کروه بود - بهادران سرکار بقبر
و قاپو تاخته سر سوار می حصار بودن تسخیر کرده بقبض و تصرف اولیائے دولت
در آورند هر که از جماعت مفسد رو بکار می شد ته تیغ می گردانیدند - رستم خان
نامی جمعدار با جمعیت یکصد سوار و دو صد پیاده از طرف مفسد به تها نه داری اینجا
مامور بود - پیورش بهادران سرکار تاب نیاورده بهزیمت را غنیمت شمرده به
نزول گریخت - و گنگنا نامی یک سردار سنود از طرف مفسد به تها نه داری موضع
را کاس پیله که متصل بودن واقعت نام زد بود سرش بریده به دروازه حصار
آویختند -

ذکر و نشان افواج مفسد از نزول السیر کردگی لا و جنگ اهل قزاق
بمقابله گمانشی میان شکست یافتن آنها بدست بهادران سرکار
چونکه انسان را ایام بکثرت زوال دولت پیش آید کار گزاران تقدیر بدین
فرایشش تفرقه انداز گشته و انا سے سود و بهبودش را بنادانی و طریق تقص
و زیان را بدانائے مبدل ساخته بجاده ضلالت ره گرامی گردانید - هرگاه که

خبر وحشت اثر تسخیر نمودن بیابان سرکار تهمانه قصبه بود انسمع احتشام جنگ
رسید جمعیت دوازده هزار بار و بست غریب استقامی فوج خود انتخاب
کرده تسکین کردگی دلاور جنگ و ابومیمان مهدوی و امان الله خان و غیره جمیع را
و رساله داران نامی و دیگر دوسه هزار را چپ و راست قرار بنیان راجه یا سید
به تقابل گاه نشی میان روانه نموده جمعیت مذکور از گاه استایه و عبور نمود
نموده در عرض اندک قریب بودن رسید از اینجا جمعیت سرکار عالی از حصار دور
برآمده صف آرا گردیده مقابل گشت - فرنگی مذکور با ضرب صاعقه از در چنان
آتش بازی نمود که قدم استقامت فوج سرکار عالی بمیزشش در آورد قریب
که صورت انتشار واقع شود و سواران فوج مخالف معانته فقره فوج سرکار را
که فتح نصیب مایان گردید از راه غرور و خود سیدی با وصف مناهی دلاور جنگ
فرنگی از جایی خود حرکت کرده یوشش نمودند - درین اثنا گاه سسی میان با جماعت
فیل که قریب دوسه سوار آرموده کار یک طرف استاده بود بر فوج مخالف
از کمین گاه اسپان تاخته جنگ بهادرانه و کارنامه رستم به ظهور رسانیده با
الهی و نیروی اقبال خداوندی فوج مخالف را شکست فاحش داده منجم
گردانید - و ابومیمان مهدوی و امان الله خان و دیگر دوسه هزار از قوم را چپ
همه آنها را سر بریده بنوک سنان انگشت نمای خاص دعاء گردانید و دور
در بنجیر فیل بانان و نقاره که در حوضه آن خریطه های خزانه معمر بود تسخیر و
غنیمت کرده شادمانه فتح و ظفر بنوازش در آورده و قتی که فرنگی مذکور
نقشه فوج خود را بر دیده با جماعت پتالم خود بطور قواعد قلعه مستحکم ساخته تمام
روز بمیدان کارزار توپ بازی نموده از اینجا بوقت شب راجه فوج هری
کرده باز بمقام کستاپور رسیده همه گریختگان و نهزمیت خور دگان را با طعن

حاجہ جمیع نے اسے آوردہ بار بمقام ہمگ مسوہ گردید و بعضے سواران فوج مخالف
 در میدان کارزار گریختہ بہیناہ قلعہ بالکنڈہ متواری شدہ بودہ و ران ایام نواب
 اسراہیمہ . خان المحاطب سحان رمانخان بہادر یکے از امراے بادشاہی کلید
 را بہ دست اختیار خود داشت سواران معرور را اندرون آمادی آمدن
 و کہ اسیان و بالوان آہنرا حکم فتوح دادہ بہ تنیہ یردازد در مضبوط
 و از کوراز یعنی آگہی یافتہ بہزارند است و ستیانی از راہ دود گھاٹ عبور
 شدہ و منہ داخل نرمل شدند۔

نور محمد بن محمود افواج امرا جان جنو بنابر یک گھانسی میان و دیگر وقتا

جنگ کشاپور

چون فوج مخالف شکست یافتہ و بہر سیرت نہاد گھانسی میان بنابر اطلاع
 عرضداشت متضمن نوید فتح و طفر یافتوحات دوزنجیر نیل و نشان و نقارہ
 و احوال کشتہ شدن سر کردہ ہائے فوج مخالف ارسال داشت۔ ہنگام
 بملاحظہ بر الف و فتوحات برجأت و مردانگی آفرین و تحسین فرمودہ ماحلت
 جو امیر شہر کمر خطاب محمد حسام الدین خان بہادر سردار جنگ سرفراز و ممتاز
 ساختہ افواج دیگر از حضور یکبک بہادر مذکور مثل شرف الدولہ بہادر و زور اور
 و حمت جنگ و سیف جنگ و امجد الدولہ و غیرہ رسالہ ہائے سائر و جاہ
 داران شہر بہیل ہزار سوار و پیادہ روانہ فرمودہ ملاحق شدن افواج کبکی دہا
 مذکور از مقام پورن کو حیدرہ بقصبہ بالکنڈہ کہ از کشاپور سہ کمرہ فاصلہ دارد
 در تالاب حضرت شاہ مدھن صاحب قدس سرہ مضرب خیام نمود۔ من بعد

یکسک امرایا فوج خود با آندہ سربلک شدند و فرنگی مذکور کہ بر مونیست سستابور فرام
 و است با سماع آند فوج سرکار از راه خبرگی و منورشی اکثر برہی لشکر فیروززی دست
 تطاول دراز کردہ مصدر اذیت و غارت میستند و گہا نسی میان سپہ سالار و بکر امرای
 نامدار مصلحت و مسورت کردہ تہنہ فرنگی عازم گشتند۔ از صبح ناشام فیما بین معرکہ
 توپ و تفنگ ماند چنانچہ در آن جنگ احتشام جنگ و لشکر فرنگی از نرمل رسید
 حاضر بود قطع نظر فرنگی مذکور آخر آن روز علیہ ورج فیروززی زیادہ از دائرہ امکان دیدہ
 با ساز و سامان اضراب و دواب ماہکی لشکر خود عبور گنگ گناہیدہ ہر مونیست
 کا نڈلے کہ پنج کردہ از نرمل واقعست مقام نمودہ و فوج سرکار عالی بفرنگی قرار و تہ
 چتم نمائی کردہ باز مقام مالکندہ فائز گشتہ عشرہ محرم شریف در اینجا گزرا نیدند
 در آن ایام ابن عاصی کاتب الحروف سن ۳۱۰۰ سیزدہ سالگی بودہ از بالا حصار قلعہ
 بالکندہ تماشا لے جنگ گستاہو رمی نمود۔

حدیدہ

ذکر متوجہ شدن بندگان عالی خود بدولت اقبال از فرخندہ بنیاد

و تسخیر نمودن تسلط حکیتال غیرہ احوال کہ در آن ایام روداد

ہر گاہ کہ خبر فیروزی اثر طعنی یافتن سردار جنگ بہادر بر فوج مخالف بسبع نواب شہر لکھنؤ
 مرحوم رسید گمانہ لشکر بدرگاہ قتلح حقیقی بجا آوردہ اسچہ فتوحات قیل و نشان
 و نقارہ و خزانہ کہ فتوحات بودن بدست آمدہ بود با عرض بہادر مذکور بنظر حضور
 گزرا نید۔ بعد روانہ شدن افواج امرایان سابق الذکر ملک بہادر مذکور بکاف
 خود بدولت علم ہفتت برا فرشتہ متصل بلخ گور دہند اس چندے مقام
 فرمودہ از اینجا بکوچاہے متواتر بقصہ ایلوارہ جلوہ تازہ بخشیدہ ایام عشرہ

شریف که شروع سال ۱۱۹۸ هجری قمری بود و هشت پیجری بود گذرا
از اسخا با همیج رایات مالیات حوالی قلمه جنگتال تابان و درختان گرد بد سیجی
ظفر الماس از طرف مخالف سحر است آقلعه نام زد بود پور و دمو کب اقبال
باجاه و جمال خداوندی مدت بست بکروزا توپ و تفنگ منظر قلعه اری سجا او
آمنه الامر لسرف آستان لاس بندگان حضور مسرف گردید و بد سور سالت
اجده اری جنگتال و خطاب بفر الماس خان بهادر مسرف از گردید بعد مفتوح
شد و منظر قلعه مذکور که لاسکرتی بکرا از راه کز میال و کور کله و مٹ پلی و موضع پالم
حلو ریزا نگر گتیه هرگاه که سواری خاص نزدیکی قلعه بالکنده رسید سراج جنگ
بهادر و غیره امرایان مذکور که بمقام بالکنده مقام کرده بودند با جماعت خود با جوق
جوق دسته دسته صف آراسته بادلت لوازم اداب و تسلیمات پرداخته
سجصول دوات رکاب سعادت مسته ند کامیاب گشتند غرضیکه آن روز
سرد و فوج ظفر موج با هم ملحق شده بموضع گشتا پور رونق مقام بنشیندند
روز دوم که آب گنگ پایاب بود بر موضع کانڈلے مضرب خیام فرمودند
ذکر محاز نمون سیدی پاتو با فوج سکر و دستگیر شدن نامبر دست

بهاوران کارزار در میدان تالابچه موضع سکر پور و چٹیا
سواران منقله فوج سکر متصل قلعه چٹیا بطریق سیر و نکار بقاصده دور نمایان
گشتند و فوج که یائین منسلح مذکور فرود آمده بود میگویند که آن روز احتشام جنگ
بنابرین نسبت ملجعات و ششپیناه نرمل رفته در اینجا فوج خالی از سردار بود با
آمد آمد فوج منقله سکر را ریشیا رگتیه رجوع بمقابلہ گردید و قلعه اوزباللے قلعه

جیشال آغا زونب و تلگ نمود۔ چنانچہ ارسدات گولہ ہائے بے درجے اکثر تیار
 درختان انہ و صحرائے برزمن افتاد و افواج سرکار سنہور و دلاوری داد و مردانگی
 دادہ اسلخ و طفر باز بہ شکر و برتری ملحق شد۔ دران ہنگام آرائے صولت جنگ
 پسر تہور جنگ بہادر شرف الدولہ بضر بگولہ حام شہادت جسد۔ چنانچہ نشان
 مزارش در موضع سنس پٹی واقعست سیوم آں روز درو سبت یا نگاہ خاص
 رسالہ محمد عظیم خان و غلام امام خان و امجد الدولہ و سردار تنگ و رور آو جنگ
 با فوج مغلیہ ہائے کلاہ پوش و گناہ افواج امرا با ان عظام ارادہ یورش نمود۔ ان
 بر قلعہ مذکور شیش تہاد خاطر داشتہ و خود بدولت بندگانی محاذی قلعہ جیشال
 بستہ کوہ رونق افزا شدہ ملاحظہ افواج محترمہ۔ کہ دین اثنا سید فتح یا
 نام و میر صاحب و مقرب بدارنگی تو شکستہ و جزانہ و دیگر رسالہ ہائے عرب
 و حبشی و روسیلہ کامروا و کار فرما بود و تہو۔ و مردانگی و دیانت خیر خواہی ذی علم
 و معتمد علیہ بود۔ چونکہ انتقام جنگ خیر بخیر شدن قلعہ جیشال و تحریف گشتن
 سیدی ظفر الماس قلعہ درنگ۔ پیور و قدیم و ملازمت نمودن بہمونی سفلی
 صواب نمائے خود بحضور بندگانی شنید بر سماجی گروہ جو شان و غلامان
 بکمال غضب و غصہ مورد عتاب گشتہ یہ بیوفائی این طائفہ سخنے رشتہ
 نفیرین و کلمات ناسزا و غیر آئین بر زبان آورده حرفت اعتبار و فدویت نہاد
 در انوقت سیدی یا قوت ہم در زمرہ سامعین حاضر و الفاظ ناسزا بر خاطرش
 ناگوار گذشت۔ ازان روز منتظر وقت بود۔ اتفاقاً افواج سرکار بمیدان کارزار
 نمودار گشتند بمقتضائے نشہ غیرت با جمعیت بکھرا عرب و روسیلہ و حبشی
 قلعہ جیشال را گذاشتہ بمقابلہ فوج سرکار کمر بہمت بر لبست چونکہ نزدیک تالاب
 سرکار پور رسید شاہبازان فوج سرکار منتظر شکار قابوئی جستند۔ یکما۔ گی از

چهار طرف اسپان تاخته با یکدیگر میویسند فیما بین پیاده و سواران خان معرکه
متنگ و حدال نظور رسیده که نا حال مردم دیرینه یاد میکنند و آمده هم یادگار زمانه
خواهد ماند. غرض که بهادران سرکار همه آنها را کشته و محروح ساخته میدی یا تو
که در میان معرکه حراحت با سر داشته خون چکان افتاده بود. زنده دستگیر کرده
سحقور آورند.

ذکر ملازمت این هفتام جنگ با ستغفور اما با بطن این حضور و نوا فرا

شد بنگال عالی نیر مل سیر تماشا ابراهیم باغ و نوا شد هفتام جنگ

بستواری بلند ایلیچپور

بعد تسکین یافتن جمعیت سیدی یا قوت داب رعب اقبال عدو مال خداوندی
بر فوج مخالف چنان استیلا یافته ممکن نبود که بار دیگر کسی نام مقابله جنگ بر زبان
آورد همه اعیان و ارکان دولت دم سرد و رنگ زرد گشته هوش و حواس
باختند. در آن حال والده اتمام جنگ عرض داشت متضمن عفو تقصیرات که
این فدوی صرف خانه زاد از ایام خورد سالگی پرورش یافته و نمک پرورده
جناب بندگان حضور است از راه خود پسندی و ناسمجری کاری بر سخن شنوی علی
نگرده غریق لجه یاس و ندامت گردیده حرکاتیکه بمقتضای کم طالعی قسمت و ناسمجری
مساعت ایام ازو نظور رسیده لیسزای اعمال و نتیجه افعال خود رسید
اسید و از فصل و کرم خداوندی است که عفو جرائم خانه زاد و موجب امن و جان
بخشی این ذره بمقتضای تفضلات مهر کرم در آفاق عالم شایع و هویدا گردد جناب

خداوندی بعد ملاحظه عرضی از راه نرحم و سنده نوازی مامانین امین را ناسخیم،
 که نالیف قلوب یک جهان جزو کل شمعش معمر و مخمر بود براسه دبدن احدهم
 روانه فرمود - مامای مذکور که جهان دبد و دیرینه روزگار بود بعد دعا و ملائک
 بارگل در بر انداخت - بحج و خوشدو گلاب دماغ سخوت رباع که سریز از فساد و کثرت
 و آئینه خاطرش ملووز نگارفت ادت بود مصفا و معطر ساخت - مامای مذکور بجهات
 فهایش طقلان و سخنان لغز و بهانه مزاحش ادت خوش دل جمعی قرار داده چنان معمر
 و شتاق ملازمت گردانید که مضطرانه براسب ترکی سوار شده بهراه مامای مذکور
 به ملازمت حضور شتافت - بتدکالغالی لبعولت قصبات سابقه و دلالت لاحقه یردا
 با انواع توجبات و عنایات سرفراز ساخته ماطمینان و دلگس باز میباشش روانه فرمود
 ازان روز جنگ و یرخاش موقوف گردید و صورت صلاح بظهور رسید روز دیگر
 حکم حضور با احتشام جنگ شرف صدور یافت که والد آشنانه زاد عمارت ابراهیم باغ
 بکالی وستی و خوشنمایی تیار کرده میخواهم که بابتد و لیت محلات بسیر آن باغ پردازم
 حسب الحکم خداوندی نام برده تمام ستورات و علائق خود از محلات بلغ برآورده
 متصل عیدگاه ویره با استاد کتائیده داخل گردانید و محلات باغ خالی ساخته
 بنظر نندگان حضور گذرانید چونکه بند و لیت بلغ بادر و دیوار استه پریاه از ملاذا
 خاص قرار واقعی صورت گرفت خود بدولت و اقبال رونق افزای شدند -
 اناسنجا به نواب منبر الملک بهادر حکم اقدس شرف نفاذ یافت که جمیع خرج ملک و مال
 و جواهر و خزاین و غیره کارخانجات از مقتدیان تعلقه نرمل دریافت کرده به
 حضور بگذرانند حسب الحکم خداوندی حساب دریافتند مبلغ یک کڑ و طر و نیمه
 سوائے از قسم جواهر و زر و زبور و غیره کارخانجات فیخانه و شترخانه و طویلستان
 و اضراب انبار غله و ذخیره سرب و باروت کلهم اثاث البیت یک کڑ و طر و نیمه

ساکنان مشهور تبرک حفظ آداب آن بنگله منظر است و با حیات و حفاظت مکان
 قرائن و غیره مردم خدمتی مقرر کرده به نگاهداری میرداختند. صوبه مذکور آن بنگله
 محل عمارت مجلس سراسر خود تصور کرده از پنج برکنده به جهت آنجا به تعمیر محال است
 خود صرف گردانید. واقعه نگاران سرکار از سال ۱۲۰۰ هجری قمری در روز پنجشنبه
 داشتند گالغالی را بمحافظه روضه خاظم مبارک لعل تاسف و ناگواری
 مشیرالملک بهادر عرض کرد که عاوضه شرارت و بی اعتدالی آن بنگله را از این
 غلام جان نثار محالات ابراهیم بارغ که در نرمل است از پنج و بنیاد کند انجمنه
 میرساند. همچون وقت بنام میرزین العابدین خان پسر برهان الدوله که
 بقصداری نرمل مقرر بودند حکم حضور شرف صدور یافت چنانچه دو هزار گالغالی
 و یک هزار رساله سید فخرالدین برین کار مامور شده محالات مذکور کندیده بهجید
 بروند. در حیدرآباد روشن بنگله و پنج محله که شنیده می شوند تمام چوبتیه محالات
 نرمل در آنجا مصرف شده.

ذکر حکومت یو ابیان الدوله و بهرام جنگ

سید قاتل خان لب پاک یکی از منصبداران بادشاهی در اوایل ساکن
 جالندروثانی الحال در قصبه سری بود باش داشتند بعد وفات خود چهار
 فرزند یادگار گذاشت. اول سید اکبر خان دویم سید اصفهان. سیوم
 سید غیرت خان چهارم سید علیخان. چنانچه سید اکبر خان بواقعه انجاری
 احمد نگر و سید غیرت خان بواقعه نگاری سیکاکول باور و معزز بودند.
 میر امام علیخان در حضور نواب غفرانماب حاضر باش را می بود. به چند
 روز در عهد ریاست نواب مستطاب معلى القاب میر تمام انان بهادر

بنندگان عالی به محنت و کاردانی مورد الطاف و عنایات گشته بخطاب برهان
 بهادر بهرام جنگ و بصورتی بلده ایلیچو رسر فر از گشتن بعد شنبه قلعہ نرمل ۱۹۸۰
 کمتر از یکصد و نود و هشت هجری از ایلیچو رطلب حضور گشته از تغیری فرخ مرزا خان
 بهادر احتشام جنگ بعبده قلعداری و نیابت پنجال نرمل با جمعیت پنج هزار با
 واحشام و منصب داران و بے اسپان متعینه قلعہ نرمل رسر فر از فرموده خود بپست
 و اقبال بنندگان عالی مراجعت سجید را باد فرمودند بعد چند ماه مشیر الملک بهادر
 مدار المہام از خان مسطور نوعی آن گذار خاطر سپید کرده در حضور عرض نمود که تعلقہ
 نرمل از قدیم الایام آباد و وسیع حاصلست اگر حکم شود بعتوان بتمہد رقم مبلغ سیرکا
 مقرر کنانیدہ مستاجر دیگر بران دیار فرستاده آید - ارشاد شد کہ بہتر است چنانکہ
 در نیاب احکام حضور بنام خان مذکور شرف نفاذ یافت کہ رستم تعلقہ پنج محال نرمل
 بہ بتمہد مبلغ پنج لک روپیہ در حضور قرار یافتہ بابد کہ از زمینداران و تعلقہ داران آنجا
 قبولیت ہائے مبلغ مذکور نو بسانیدہ در حضور ارسال دارد خان مذکور ہمہ زمینداران
 تعلقہ داران مذکور را پیش خود طلبیدہ گفتند کہ احکام حضور بدین متوال شرف صدور
 یافتہ اگر از دست شما با بجا آید این رقم می شود قبولیت ہا نوشتہ بدہند نامنہ
 ہا بموجب گفتہ بہادر مذکور بایکدیگر صلح اندیشیدہ فرد کیفیت جمع تعلقہ مبلغ ستم
 روپیہ نوشتہ گفتند کہ سوائے این رقم یک حبیہ زیادہ وصول نمی شود و نہ سنگلاخ
 نامی ز تار دارین بنگاچی پنڈت دیوان ایلیواران سابق الذکر و غل مبارک الملک
 مرحوم بہ بینکاری دیوانی مامور بود بعد تغیری احتشام جنگ متصدیان سرکار عالی
 بعلت محاسبہ گرفتار ساختہ وحید را باد نظر بند کردہ بودند - در آنحال زمینداران
 تعلقہ نرمل دانستند کہ راؤ مذکور از قدیم الایام بکیفیت تعلقہ مذکور واقف محرم
 است - بلکہ در ہر یک امور بغور پرداخت ماہان خواہد کوشید - اگر نیابت نرمل

بنام نامیش مقرر شود و هو المراد است. همچنین اندیشه بجای خود قرار داده مخفی
از او مذکور طریق رسل و رسائل مرعی داشتیم نه منتقد که احوال پنج محال نرمل
از ایشان هیچ پوشیده و پنهان نیست فی الحقیقت البتة از ما هستند. بهر حال
به نفع مبلغ پنج لک روپیه این تعلقه از سرکار قبول کرده در اینجا تشریف بیاورند یا
بجای رستم سرکار باین و بهین اسمی و تردد نموده خواهد شد. خانها مگور را، و باه
بازی و موشک دوانی زمینداران سرکار آگاه نبودند بر اعتبار نوشتن زمینداران
باطل سرانجام فرزند کیفیت مبلغ سه و نیم لک روپیه در حضور ارسال داشتند
مدارالمهام ملاحظه فرموده را و مذکور را طلبیده گفت لکه واقف اندیاری هستی تعلقه
نرمل بتو ازانی میکنم چند روپیه وصول خواهی کرد. را و مذکور عرض نمود که اگر دست
حمایت خداوندی بر سر قدوسی باشد تا مبلغ پنج لک روپیه وصول کرده خواهد
مدارالمهام فرمود اگر مبلغ هفت لک روپیه قبول میکنی ترا همین وقت از قید
بهائی گناهی از خلعت آن علاقه سرفراز گناهی خواهد شد. را و مذکور هر چند
اپا و انکار نمود که نمی شود. لکن پیش خداوندان سخن انکار کس پذیرا می شود -
قطع نظر مدارالمهام در حضور عرض کرد که بر بان الدوله با وصف دیانت و امانت
رستم تعلقه نرمل مبلغ سه و نیم لک روپیه مقرر کرده فرستاده اند. نرسنگار و
نامی زنادر قدیم واقف اندیاری معروض میدار که مبلغ هفت لک روپیه
معتمدان سرکار سال بسال داخل سرکار میکنم حکم شد که بطلبید. همو نوقت
را و مذکور را بخلعت تعلقه مذکور سرفراز فرموده که پاشا شکر و کیشور و نامی زنار
سکن اورنگ آباد بطور امین همراه صوبه نرمل مرخص فرمودند. بعد آمدن
را و مذکور بر بان الدوله بهادر میرزین العابدین خان فرزند خود را بقلعہ اری
نرمل گذاشته مسجد را آباد و دانه شدند. مدت ششماه عمل کردند -

تذکر حکومت نرسنگہ اورین ہنگا جی پنڈت

ہر گاہ کہ عمل نرسنگہ اور تعلیمی اس رسم تمام غریب اور عایا را دست کچھ بلا سیر
و مثلاً گردانید بقول آنکہ ۔

ہمیت

جو خواہ کہ ویران کنست رعائے ہند ملک در پنچہ ظالمے
عمل را و مذکور کم از آفت آسمانی و بلائے ناگہانی در حق رعایائے سیرا رہ
نبود۔ زیرا کہ را و مذکور از احوال ہر یک آسامی زمیندار و از سرمایہ ہر یک
تعلقہ دار کہ در عمل نواب سار از الملک دہونہ بے اذیت جو رجفایہ و رش
یافتہ بود مرفہ الحال شدہ بوجہ و قوت کلی داشت۔ مثل مشہور است کہ خدا
زمیندار را عامل سازد و او نے البکار عمدہ و عمدہ را بکار ادانے مامور نگر داند
غرض کہ بعد آمدن را و مذکور تمام رعایا و زمیندار تعلقہ رجوع آوردند و از مکرور
خاطر مش آگہی یافتہ بیوش و حواس باختند۔ در باب نوشتن قبولیت
ہائے مبلغ رستم سرکار ہر چند تعدر ہا نمودند لکن از راہ جبر و تعدی نوشتہ
شروع تحصیل نمود در سال اول ہزار شدت رسوائے مبلغ سرکار بمعرض
آمد و در سال دوم تمام ٹیبل و میواری تعلقہ و دوکانداران اہل حرفہ و کارکن
کلامی و محترفہ آنہا را مقید ساختہ مال و مویشی و زر و زیور از خانہ آنہا بغارت
آوردہ داخل سرکار نمود بعضے آسامیان معتبر را جہتہ پاسجائے اڈ سرکار بدست
آویختہ بزد و کوب شلیاق بازی پوست از بدن می زد و دوسبب شدت
عقوبت بسیار کس تاب جوہ و اذیت نیاوردہ سجان مرفع و سار عایائے
مجلس کا نشہ گدائی بدست گرفتہ محتاج نان شبینہ گشتند تا وان و مصادہ
بانیقہ کہ از ہر یک آسامی بدفعات مکرر و سہ کر گرفت۔ در سال سوم
باجتاع کافہ رعایا ہول و ہراس و تفرقہ بہدادی پیدا شدہ از کریت و ملن راہ

غریب میش گرفت بطرف آید لا آباد و بهادی و کابرو بوری و چانده و ناگپور
 هر جا که پناه امان یافتند قرار گرفتند در سال چهارم و پنجم همه دیهات
 تعلقه رو بویرانی آورده بجز فارنگری و تاراجی خانه های رعایای مابقی جاندا
 مبلغ دو لک روپیہ نموده و بقایای زر سرکار زیاده باقیمانده آوازه ظلم و تعدی
 در اطراف و کناف اشتہار یافته - بلکه لسمع مبارک بندگان حضور مکرر نالش
 این معنی رسید - مقدمات حضور بر عوض بقایای زر سرکار نخواه محمد حسین
 داروغه مشعلیان حضور کردند - خانم کور به نرمل آید سختی و سزا دلی آغاز نمود
 راوند کور هر چند که به پایجائی زرتخواه دست و پادشیر بر زمین زد و لاکن سبب
 ویرانی تعلقه از کسی جا بدست نیامد - آخر شش در دام محاسبه گرفتار ساخته
 سجید را بادی برده در غولخانه محبوسان فرستادند - چنانچه موضع های ویران
 شده عمال نرسنگ را و تا حال آباد نشدند - مخفی ساختند که تعلقه پنج حال نرمل
 از عهد سرپارا و ونگارا و چنان آباد و سیر حاصل بود که احدی از حوادث
 ظلم و تعدی و گناهی از اسب سختی و سزا و لشور فغان نکرده چونکه عمل میمالک
 دیون رسید او هم بدستور عمل ماسلف عمل کرده بر احوال رعایا نظر عورداشت
 مبلغ سرکار نحو شش و دی و استرقتای آنها میگرفت - با وجود چندے خرج و شام
 کسی مقدور نداشت که پرگاه را اذیت دهد و برخلاف قول یک عبه گیر و بنفست
 جمیع کافه انام در عهد امن و امان و رفاه الحال بوده به تکثیر زراعت و عمارت میگو
 و مال واجبی سرکار بر وقت تحصیل می رسانیدند - راوند کور که از مدت با
 شما شای این گزاری همیشه بهار بود گلها بای خاطر خلایق را السوم حور و اذیت
 افسرده و پامال ساخته در مظلمه جاوید خود را گرفتار و بدنام گردانید - بقول آنکه

نظم

این ویدنامی آید سپور
رسدیشین این سخن را بتو
رت چهار سال و چند ماه حکومت کرده همراه تنخواه دار مذکور روانه حیدرآباد گردید

ذکر حکومت اجه شکر نایک بن گویند نایک بیونک

نایک بیونک قوم بهمن از قدیم الایام ساکن قصبه آرمور پیرگنه بالکنده
پیشینه تجارت و دوکان ساز و کاری می نمود تا میرده بسبار آدم رسا و متدین و
نیک نیت بود در بلده اورنگ آباد و پونه و حیدرآباد و غیره دوکان ساز و کاری
می داشت - چونکه تعلقه آرمور تمام مبارز الملک بهادر تقویض یافت تا میرده
را کار آرموده و ذی حوصله تصور کرده مشغول شد که دوکان شما در نزل هم نباشد
تا میرده تسبیل کرده گماشته خود را در نزل فرستاده داد و مستد ساز و کاری
جاری ساخت - هرگاه که دهولنه مذکور از سفر کرناٹک به نزل آمد نایک بیونک را
از آرمور طلبیده بخدمت فوطه داری خزانہ سرکار ما مور ساخت چونکه غلام خلیل
بهادر سهراب جنگ از قلعه اوسه به نزل رسید چنانچه پیشتر این احوال مذکور شد
القصه در آن ایام نایک مذکور بشارت و طرفین و مصالح فیما بین بمقتضای عقل
رسای خود شریک حال بوده لوازم فطرت مراسم آداب دیانت بقدر حوصله
خود بجامی آورد - در صورت نامیرده منظور نظر الطاف و عنایات آن بهر دو امر
مالک آرا گشته اکثر بر سالی فتم و فراستش آفرین های فرمود - هرگاه که
سهراب جنگ بها در به نیابت نواب مبارز الملک دهولنه از نزل روانه
حیدرآباد گردید بعد چند سہدای اعلیٰ دیوانی حضور مشرف گردید - بهدر آن
عرصه قریب دهولنه مرحوم نیز رخت هستی بمنزل بقا کشید - نایک مذکور در
عهد حکومت احتشام جنگ از خونریزی خلائق نقشه در بار ابر و به همراه

جمال الدین خان و لجهن بیڈت براسے حیدر آباد گشت و اسچہ ہندویات و نقدیات بابت نذرانہ حضور کہ حوالہ او شده بود، اصل حزانہ حضور حاضر رسیدہ نرمل فرستادہ از محاسنہ بیفکر گشتہ نمود در دوکان حیدر آباد اقامت گزید بعد چند روز لشرف ملازمت دیوان مدارالمہام مستشف و مورد یوصات عثمانیہ گردید۔ دیوان مسطور بیاس تعرف سابق و ہندو متکذاری واثق در سلک امیدوار فضل مکرّم جادادہ بآمد و رفت در بار عز و اثنا زنجشید و ہر یک کار خدمت لایق از حضور می برآمد بنایک مذکور حکم می شد۔ نامبرده بحسن و خوبی بانظام آن کار پرداختہ تعرض حضور می رسانید۔ چنانچہ در سفر نرمل نیز ہمراہ رکاب عساکر فیروزی حاضر بودہ اخبار باطنی ہر روز بنظر حضور می گنڈانید۔ بعضی سبب کہ در سرکار دیوان تفکر و تدبیر شخیر نرمل شریک مصلحت می بود ہر گاہ کہ قلعہ نرمل و غیرہ قلمرو دہوتہ مذکور بتصرف اولیائے دولت آصفی درآمد دیوان مذکور نایک مذکور را دیانت دار و کفایت شعار تصور کردہ در ولست ملک لتخیر موازی پنج محال نرمل کہ حاصلش مبلغ پنجہ و دو لک روپیہ بود مقرر و تفویض گردانید۔ نایک مذکور مدت دو سال بانظام ملک و مال پرداختہ و رعایا را بہ نیک بینی خوشدل و آباد داشتہ از کیستہ ہستی نقد حیات را بخازن بقا سیرد۔

ذکر حکومت اچہ شنکر نایک مخاطب بہ اچہ بھونبت

راجہ مذکور در حیات پدر ششیار و کاروان بود بدریافت معاملات مالی و ملکی بہ دوراندیشی و حیرت رسی توجہ می نمود کارپردازان حضور راجہ مذکور الابق و کاروان دیدہ سند بحالی تعلقات و منجلیت جواہر و مخاطب راجہ بھونبت

سرتاج را و محمد از کمره دانیدند - راجه مذکور همه تا بیان وقت بدر را بتسلی و دلا
 خطوط استقلال نوشته همه با، ابکار مرعوه آنها بحال و برقرار داشت و
 خدایه را، انجمنی و جموری مثل باکشت، سیوراه و راجه سیرا و رگه ناتدر او
 به تب برادر ابکار و خدمات عده میسر خدمات پیشکاری صدر و بخشی فوج
 و اسام و غیره اسوارات خانگی بقدر حوصله و شعور نامزد فرموده خود در
 اتان و در زید با، نظام است مال می پرداخت - در سینه یک هزار دو صد
 دو و پجری من موین را و انکیلیه یک از منصبداران قدیم که در وجه بشر و
 جمعیت سی صد سوار و یا نصف پیاده تعلقه رور و پوتنگل و کاسر پلی در
 جاگیر حضور مقرر و مقوض بود هرگاه که ریات آصفی بعد تسخیر نزل به اشترا
 اقواج را ویندشت پردان رئیس پون به هم بادامی و کجندر گده تابان و
 دختان گروید - را و مذکور در آن سفر با جمعیت خود در نوکری سرکار حاضر
 نشده بود بعد مراجعت از سفر مذکور فیما بین مشیر الملک بهادر دیوان را و
 مذکور جواب سوال ناخوشی بمیان آمد جاگیر او را تغییر کرده بنام راجه مذکور
 حکم رسید که از تغیری متموین را و تعلقات مذکور بنام ایشان تفویض
 باید که به بند و لبست آنها پرداخته بخالصه شریفه ضبط نماید حسب الحکم حضور
 راجه مذکور با جمعیت قلمی و لغیاتی که قریب پنجاه سوار بار و اضراب و غیره سامان
 جنگی عازم رود و رگشته بمحاصره پرداخت و هر روز با اضراب صاعقه کردار
 شروع گوله باری نمود - لاکن ازین جمعیت و اضراب در استحکام بنائے
 قلعه گمان هیچ نزل نداشت افتاد بعد یکماه احکام حضور بنام جاگیرداران تسلیم
 سرکار عالی شرف نفاذ یافت که درینولا تعلقه رور و غیره از تغیری متموین
 پنجاه بنام بیچونت بهادر تفویض یافته باید که قلعه مذکور تسخیر کرده سپردار
 را

نماذج حسب الحکم حضور افواج جاگیرداران یعنی امیر گب خان بہادر و جنسٹ
 و تہو جنگ و زور آور جنگ دروش خان و دولت خان و خیرہ امرا بان
 مکان و دیگر افواج راجہ ہاسے کو لاس و قند ہار و ماہور کہ قریب پنجاہ ہزار
 سوار پیادہ از ہر سو شتافتنہ بمحاصرہ قلعہ بردخستند و بضرب گولہ ہاس
 توپ و گرنال و کھنڈین نقب و صلابت کو پتہ تدبیر بکار بردند لاکھ پنجم
 و ہشیا ری راؤ مذکور پہنچ تدبیر بکار نیامد مدت پنج ماہ چند یوم از توپ و تفنگ
 جوابدہی نموده آخرش یہ سبب کمی قلعہ و عدم سرب و باروت تاب مقاومت
 نیاورده بوقت شب مورچہ شکستہ مردانہ وار بیرون برآمدہ سمیت قتل و
 پندت بردہاں جلسے امان و پناہ گرفت راجہ مذکور بہ بند و بست قلعہ
 و تعلقہ بردخستند حضور عرض داشت نمود کہ بہ یمن عنایات ایزدی اقبال
 خداوندی انیفدوی را تعلقات بسیار گشتہ و سرانجام داؤن چندین تعلقات
 بدست بندہ امر و شہوار اگر تقدیر حوصلہ فدوی کہ لسرا انجام دہی و خبر گیری
 آن پردازد عنایت شود البتہ بالفراہم کار خواہد پرداخت - عرضی مسئلہ
 سطر حضور منظور و مقبول شد - منجملہ تعلقات پنجاہ و دو لک روپیہ فیض
 تعلقات موقوف کردہ بموجب استدعائے و استرضائے راجہ مذکور
 معہ تعلقہ پنج محال نرمل ہنگی تعلقات مبلغ بست یک لک روپیہ بحال و
 برتہ برداشتند - درہان سال مذکور گذشتہ ہی موضع انجا پور کہ متصل قصبہ
 آرمور واقعست رکارڈ ہی و سیکمہ بجا و با و اخود ساختہ با ساز و سامان
 حرب خیال بغاوت و سرپرداشتہ باداے مالواجی سرکار تن نمیداد
 پس راجہ مذکور باطلابع حضور بہ تنبیہ دیسکہ مذکور پرداختہ باہمون افواج
 کہ پرتلہ رود و رود محاصرہ کردہ بودند جنگ و جدل نمایان در مدت چہار ماہ

حیند بوم سخی کرده بضبط تها نه سرکار در آورد - دسیکه به مذکور تاب جنگ
 بر آورد و دیگر نیز تها ده غریب الوطن و آواره دشت پشیمانی گردید - لقمه
 هر گاه که اولقه نرمل از تعبیری سر سنگرا و سابق الذکر بنام راجه مذکور از حضور
 لهو بیفر گشت لنگه پندرت نام زنار ار که آم خوش خلق و نیک بیت و
 خیر نراه سرکار و رعیت پرور بود - اصلا سخنان دل شکنی و گفتگو
 سده حاجی از احدی نمی نمود به نیابت نرمل مامور گردانید - پندرت مذکور همه
 رعایای ستم رسیده عمل معزول که جابجا متفرق شده بودند همه آنها را قبول
 و سرار معین و دلجویی و تقاضای داده از سر نو آبادی تعلقه بظهور رسانید رقم
 مالو اجبی سرکار بتدبیر و بتدبیر معروض وصول آورده داخل سرکار می خست
 در آن ایام راجه مذکور بند و سبب جمیع امورات حمزوی و کلی معامله سرکار مطمین
 خاطر گشته موضع کو تور برگنه بالکنده که از آرمور سمت مشرق چهار گروه
 فاصله دارد به تیاری گد های و برج و باره پرداخته بنام پدر خود بگویند پی
 موسوم گردانید و در تعلقه اندور موضع امراد با گد های و شهر پناه طول دراز
 و یکدست راسته های بانار باد کا کین پنجه و سفال پوشش مابین دست
 تیار کنانیده بنام شکر را و پیله آباد گردانید - اکثر دین هر دو مکان پیشتر
 آمد و رفت و اقامت میداشت و مقبل موضع پر کیر که از آرمور یک گروه
 فاصله دارد دو کا تها و دو رسته تیار کنانیده بنام سیوم پیله با ستم
 والد خود موسوم ساخت - در آن ایام روزی در مجلس راجه مذکور خبر
 رسید که نائب برگنه اندور بموضع سرنا پلی و رام مڑک و کورٹ پلی و غیره
 دیهات علاقه انما زمیندارانی برگنه مذکور کمایش در سرکار فرستاده بودند در
 موضع رام مڑک مردمان زمیندارانی از راه بغاوت و خیره سری کمایش در

بجان کشته سرش سریدند و جماعت همراهی او بعضی را سحان کشند و بعضی را
 بغارت بردند. باستماع این خبر راجه مذکور را جمعیت پنجره سوار و ساده و عشره
 اضراب در کزنال از آرمور کو حسیده موضع رام طرک محاصره نموده جمعیت زمیندار
 از اندرون گڑھی به پناہ لینہ کوہ سرآمدہ بہ لشکریان راجہ تنگ اندازی
 می نمودند فوج سرکار از چہا طرف یورش کرده حملہ عامہ مفسد کہ فوج صید کس
 پیادہ ہا بودند ہمہ آنہا را تہ تیغ ساختہ گڑھی مذکور تسخیر کردہ انہیج بنیاد کبیہ
 از اسنخا پیشتر کوچ کردہ بموضع سرتاپلی کہ جائے اقامت زمیندارانی بود محاصره
 نمود تا یک ماہ جنگ و جدل ماندہ آخر الامر ساکنان گڑھی تلب نہاوردہ بو
 شب راہ گریز پس گرفتند. سواران طلاہ سرکار سدرہ گشتہ بعضی
 بقتل رسانیدند و چند کے کسان را اسیر کردند. مگوبند کہ توختگ زمیندارانی بود
 در گڑھی سرتاپلی حاضر نبود پیش از محاصره فوج سرکار جمعیت اعتمادی در گڑھی
 گذاشتہ خود بستہ رویوش شدہ بود. غرض کہ راجہ مذکور آن گڑھی را خیر
 کردہ بمفسدان دیگر ہم بنیہ و تا دیب کنان نہ سخ و ظفر یا رمور رسید. ہر گاہ
 ایام تکبیت و زوال دولت راجہ در رسید دو سال متواتر بارش خاطر خواہ
 نہا رید و در تمام تعلقات گرد و ولولہ بہ سبب خشک سالی شوز فریاد و فغان
 بر فاست و درآمدنی تحصیل سرکار نقصان فراوان روداد و فقرہ مستزاد بر آن
 حالت پر ملالت آنکہ بعلت سختی و سزاوے تنخواہ داران حضور ہمہ تعلقداران
 و نائبان راجہ عاجز و بجان آمدہ ہر اسان شدہ بودند. در ہی صورت مبلغ بقایا
 سرکار در تعلقات بسیار باقی ماندہ در آن زمان راجہ مذکور از ہر یک ^{شخص}
 صلاح و تدبیر با سجاے زر سرکار می جست و ہر یک بقدر عقل و ساسے ^{خود}
 سخن صلاح میگفت. و انہیان بہمنت را و نامی زنا ردار ساکن

کندل و اڑی را که فی الحقیقت بر همین کار و بار کلیات راجه مذکور بود جهت
 تدبیر و پاسبانی زر سرکار آدم معامله فهم و دیانت دار تصور کرده بخدمت پیشکار
 صدر نامزد فرمود نامبرده در اندک فرصت بسخنان سملق و چا پلوسی مزاج راجه
 بطرف خود چنان رجوع گردانید که آنچه او میگفت بهیون می کرد رفته رفته
 در اتفاق سرادری صورت نفاق انداخت این معنی را عرصه نگذشت که شیخ محمد
 قلم بردار نو اب مشیر الملک بهادر اعظم الامر با جمعیت یکم صدر سوار به تنخواه مبلغ
 پنج لک روپیه از حضور و رو گشته تقاضای شدید پیش آمد. ازان حمله
 در عرصه اندک مبلغ دو لک روپیه بجا نمز کور رسانید بانی سده لک روپیه از عدم
 جانداد بعض تعویق مانده غرضیکه تقاضای فائز کور باین درجه رسید که
 آب و طعام موقوف کرده گوشت گاو آورده و بر روی راجه نهادند راجه
 مذکور متحمل بار تقاضای نگشته بحکمت علی خود را از آرمور بموضع گویند پیته
 رسانید. از همه ارکان و اعیان خود صلاح اندیشیده همه با اتفاق یکدیگر
 صلاح دادند که بیاس احتیاط حرمت و ناموس چندے بطرف کمر کبیر که
 راؤ پندت پردان است کنار کشیدن مناسب بهتر است از اسجا
 غنایت نامه های حضور متضمن اطمینان و دل جمعی طلبیدند باز بآرمور باید آمد
 راجه مذکور که از حوادث دوران مجبور و از عقل شعور محذور بود زیرا که مبلغ
 لکوک با مال و اموال و اثاث البیت پیدا کرده بزرگالش موجود داشت
 اگر در عوض خانگی مبلغ سده لک روپیه به تنخواه داران حضور می رسانید
 چگونه باین مذلت و خواری گرفتار گشته جاده آواگی می میمود. آخر الامر
 مذکور بصواب دید خیر خواها دولت ورنار داران عالی فطرت بوقت شب از
 گویند پیته با متعلقان و خویشان بیرون آمده از گهاٹ دود کاؤن عبور نمودند

به ایار او بیست و یکست نرمل رسید از اینجا راجا راه پناه میوهام ملاقات کرد و
 از راه سیونی و نندگاؤن بموضع دبانگی و سوبٹ برزنا که پیر رهنمونی نموده و
 داران مذکور باستماع خبر گریز راجا از آرمور به طرف آن راه یافتند در پی عشق
 شتاقتند - در آن ایام راجا به واسطه جمعدار عرف چور که پیریه که در اوایل سفر
 سریرنگ پٹن همراه رکاب لواب عظم الامر اهدار بسیار محنت و جانفشی کرده
 بعد آمدن حیدر آباد از راه قدر دانی و عنایات خداوندی حکم نگار شدت رسید
 سوار فرموده بطرف قصبه بهمنیه فرستاده بودند و تنخواه مبلغ بست هزار روپیه
 بطریق مساعد سواران جمعدار مذکور راجا مذکور عنایت شده بود جمعدار مذکور
 چند سواران جهت وصول و تنخواه پآرمور فرستاده با جمیعت ندیم و سواران
 نو ملازم بذات در قصبه بهمنیه اقامت داشته بود از خبر گریز راجا و توقف یافت
 در پی سرانگش فی القور با جمیعت خود ایلتا تا محله موضع دبانگی را محاصره نمود
 نایب امیر که پیر از منیعنی خبر یافته به جمعدار مذکور گفته فرستاده که تعلقات هر دو سرکار
 ذوی الاقدار واحد است اگر اسامی سرکار شما در تعلقه سرکار این جانب آمده باشد
 مضائقه ندارد و شما یا قاطعاً خود سنیو لیم درین باب از طرفین هر چه حکم آید بدانم
 عمل کرده شود پس جمعدار مذکور اسامی همراهی مع راجا مذکور را ذمه آنها کرده از
 نایب امیر که پیر دست آویز گرفت و در حضور عرض داشت نمود - چنانچه این رستم
 احقر العباد در آن تاخت و تعاقب همراه جمعدار مذکور حاضر بود - چونکه راجا مذکور
 از آرمور گریخت شیراز جمیعت نایبانش از هم گسخت بعضی بدست زمینداران
 مقید شدند و بعضی بهر سمت که راه یافتند بهر سمت را عنایت شمر و دند در آن
 هنگامه آراسه عزل و نصب لکنو پنڈت از نیابت نرمل موقوف گردید و غرضیکه
 راجا مذکور مدت شش سال با نایبان سابق و حال حکومت نمود -

نایب امیر که پیر از منیعنی خبر یافته به جمعدار مذکور گفته فرستاده که تعلقات هر دو سرکار ذوی الاقدار واحد است اگر اسامی سرکار شما در تعلقه سرکار این جانب آمده باشد مضائقه ندارد و شما یا قاطعاً خود سنیو لیم درین باب از طرفین هر چه حکم آید بدانم

ذکر حکمت و تدبیر پادشاه حسین خان در حکم جنگ

میرزا کوریکه از منصب داران سربکار آصفی ساکن نواح گلبرگه مترقیف خاندان
 شایخی بهم داشت مدتی در سربکار نواب شمس‌الامرا بهادر به نیابت تعلقه الن
 و گنجی معزز و سرگرم بودند. هرگاه که تعلقات سربکار از تغییری راجبش تذکره او
 تا یک لفظ سربکار خالصه ترفیع در آمد. میرزا کوریکه بدو راجع متصدیان سربکار برود
 سابق مبلغ پنجاه هزار رپیہ نذرانه قبول کرده به نیابت پنجال نرمل سربکار
 گردید. میرزا کوریکه تدریس با دراک معاملات و نیاداری بصورت متناهی
 عقل رسا داشت و از استماع راگ رنگ شوق زیاده داشت. و بر قصه طمع ایفا
 خوش آهنگ بدل توجه می گماشت. در شش ماه یک هزار دو صد بیست و هفت هجری فائز
 نرمل گردید و بدو نسبت تعلقات فرار واقعی بظهور انجامید. بعد مدت دو سال
 سیدگان عالی خود بدولت و اقبال بسفر علم بهضت برافراشتند. میرزا کوریکه
 خود را بنام سیر احمد در تعلقه گذاشته خود با جمعیت معدوده همراه لشکر فیروزی
 رفته بود و چونکه سیدگان عالی از سفر که طمع معاودت کرده سجید را با درویش
 افزا شدند و اعظم الامرا بهادر مدار المہام بدست قنیم اسیر پنجه تقدیر گشتند
 و میرزا کوریکه از مشو سلاشن بود. در آن تفرقه از جماعت خود اولگی اختیار
 کرده بلباس درویشی فائز نرمل گردید. بعد چند روز بمقتضای قدرت
 کامله آنریه گار رئیس پوتہ بنام سوائے مادہ و راوا از بام افتاده هلاک شد
 لهذا در ان نظام ریاست شعل غلیم برپا گشت و تمام اراکین آن دولت
 بمعائنه نیزگی قدرت هر یک بجائے خود آماده و ہشیار گشته تفکر خود داری
 افتادند. مدار المہام مذکور کہ در یک مکان باغ در گوشہ انزو ابدست آنها

اسبر و منتظر عنایت افضال قادر قدیر نشسته بودند - ظهور این واقعه عارضا
 غیبی و امداد لایبی تصور کرده از همه اراکین آن دولت طریق اتحاد و یگانگی پیدا
 در هر یک امور آنها شریک مصلحت گشته بتدریج و تدریج کمربانی خود را از پیوستن
 که مخالف بودند بجل آوردند و قبول آنکه -

نظم

خمیرایه دوکان شیشه گرنگ است عدوست شیر عرعر احاطه
 در سرکار بندگانی عرضداشت متضمن طلب افواج ارسال داشت از آنجا که
 اندک جمعیت از حیدرآباد روانه شده به یونه می رسید بهران ایام نوشنه
 مدارالمهام بنام مبر مذکور شرف ورود یافت که انشاء الله تعالی اینجانب در
 عرصه قریب خود را بحد آبدی رساند و حسب الحکم حضور افواج سرکار عالی با استقبال
 اینجانب آمده قراهم شده اند - بنابر اخراجات فوج مبلغ دو لک روپیه از قبیل
 برگه نرمل جلد ارسال دارند تا حسن مجرای اینشان متصور گردد - میرزا کو حسب الحکم
 مدارالمهام مبلغ مذکور با جمعیت پنجاه سوار و یکصد جوان شتون ولایتی بسرکردگی
 میر روشن علی جمعدار به یونه روانه نمود - بعد رسیدن آنجا مدارالمهام باریست
 مبلغ مذکور و نوازشنامه آفرین و تحسین معزز و مباحی فرموده امبد و از فضل و کرم
 گردانید - هرگاه که مدارالمهام مع الخیر و عاقبت از یونه فاکر حیدرآباد شدند
 میرزا کو عرائض و نذر متضمن شکریه تشریف آوری و اظهار رسوخ قدوسیت
 خیرخواهی ارسال داشت - دران ایام تعلقه اندور بود و بهیسه از قبضه
 مرتبه بلایه و اگر داشت شده بعد دو سال بقبطا سرکار در آمده بود و مع
 در جواب عرائض و سندامانی تعلقه بهیسه بنام مبر مسطور رحمت گردید - بعد
 مند و بست عمل تعلقه مذکور میر مسطور چهار روز در نرمل و چند روز بهیسه آمد و رفت
 و اقامت می داشت - امر یلو نام بقال که در سقر که شکر به نفاقت مبر مسطور

حاضر و شرح بیانات خانگی از خبر از دوکان خود می‌سایند. میر مسطور
 نامبرده را بمحاله سنت و خبر خوابی او منوفع است. و ساخته بود بجای آمدن نرمل
 نامبرده را به بنایب تعلقه بخارگاه و باز را دانیده مطلق العنان ساخت. نامبر
 که از قوم کوشی است و در روز در سکر و تدبیر موه خود و زیان خدایق کمر همیت
 بر بست و همه رعایا سے تعلقه. این میزان جور و اذیت بنجیدن گرفت از دست
 نظم نام برده نیست و ملول مال اجبی سرکار باین مرتبه رسید که کسی شیل یا
 استامی معتبر بنظر تر در اندر بران بمعیت فرستاده همچو زمینداران و نایکان
 مسفد تاخت و تاراج کرده ال و موشی اینجا فروخت کرده داخل سرکاری نمود
 در بنصورت همه رعایا از جبر و تعدی نامبرده عاجز و تنگ شده. غرضیکه در
 عرصه دو سال تمام تعلقه رو بپیرانی آورد. زمینداران تعلقه نرمل از شداید
 غارتگری آن سفاک تاب نیاورده در حضور فریاد کردند. منصفیان سرکار
 دریافت احوال نموده در اعتبار و دیانت داری میر مذکور فرق آوردند. میر
 رستم علینان نامی تنخواه دار بایست پنج سوار از حضور به نرمل رسیده تقاضا
 تنخواه نمودند در تعلقه محوض جا داد دریافت شد بجز طومار آه غریب و بقایای
 بد دعا و او بلا عوض دیگر بنظر در نیامد. آخر الامر چار و ناچار میر مذکور را همراه خود
 بسجده آباد بردند. مدت هفت سال صیغه حکومت داشت یک چاه و
 یک سرای پنجه در بلع گوپال را و از طرف خود یادگار گذاشت.

ذکر حکومت الرحیم خان و عیله

خانمز کور از قوم افغان ساکن ولایت کابل و قندبار آدم متقی و پرهیزگار
 بود از نماز پنجگانه اوقات مامور و از خیرات و حسنات شوق موفوره داشت

و هر یوم پنجشنبه به نیاز بزرگان طعام بهتر سخت کنانید و تمام رفقای خود و شاکینان
 نرمل را تقسیم می کنانید و تعظیم و توقیر علما و فضلا بیشتر می نمود - چنانچه در عهد
 نواب بهادر الملک بهادر دیون به جمعیت یکصد جوان ولایتی در همین نرمل فوج
 بود بعد تغیری اقتضای جنگ و بهر هم شدن کار و بار عمه نرمل در سرکار بجا
 مشیر الملک بهادر کوکرت در سفر بادامی و کجدر گڑه لوازم محنت و جانفشانی
 بجا آورده بعد معاودت از سفر مذکور به تعبانی تعلقه بیڑا سیر برد اوقات نمود
 از اینجا بمقتضای کشش مقسوم در سرکار محمد وزیر خان جاگیردار تعلقه باسوم
 و غیره با جمعیت سیصد جوان ولایتی و یکصد سوار با قدرت نرمل اتفاق رفقت
 داشت - مدتها محنت و جانفشانی بکار برده در سفر کهلڑه هم ترکیب و رفیق
 بود هرگاه که سیما من افواج سرکار ورا وینڈت یردهان مقابلہ جنگ و پر خاش
 بظهور رسید - محمد وزیر خان بضرب بان در غاری فیل جان بحق تسلیم گوید
 و معظم خان بجایش قائم مقام گشت بعد صلح طرفین بندگان عالی معاودت
 بچیدر آباد فرمود و تمامی افواج جاگیرداران جا بجا رخصت نمود و خانزاد
 همراه معظم خان پیاسم آمده چند روز رفقت داد بعد چند روز در قدر دانی
 و غور پر و داشت سابق فرقی دیده سوال بر طرفی نموده حساب طلب تنخواه قاری
 و مرض شده سمت پونه عازم گردید - در آن ایام مشیر الملک بهادر از پونه
 به تهیه اسعاد بر آمدن بودند رسیدن خانزاد کور را بسجا و موقع انگاشته با
 جمعیت یکصد جوان ولایتی بشرح دوازده روپیہ و دو صد سوار بشرح
 مختلف سرنساز فرموده توکر داشت - چونکه بهادر مذکور از پونه بچیدر آباد
 رسید بعد تغیری مکرر جنگ تعلقه پنج محال نرمل در وجه تنخواه فوج بجا نمذکور
 تفویض یافت بعد آمدن نرمل سب را و نامی زنار دار داد یوان و مختار کار

ساخته و در نهبه گی و عبادت حق مسل و علما و فاضل عزیز مصروف میداشت
 مدت دو سال محل که ده خان سنان آفرین سپرد. چنانچه در روضه حضرت شمس
 قدس سره موصوف و صیفت داشت آن مرحوم سپیده بعد ششماه برآورده در قصبه
 پیر یاسین حضرت شاد یانی صاحب قدس سره موقوف گردانیدند. من بعد از آن
 خودیش خانه که با ایش قائم مقام گشت لاکن در انتظام کارخانه که در حین حیات
 آن مرحوم بود آنچنان نمانده بقول آنکه مال میده پس مرده فقره پیدا شده علت
 هوازدگی و عدم راس سیاهان پاکبانه و سحر داران سقط شدند و به سبب
 آنم تجربه کار و مخاری زنار دار گشت. بخاطر نیاورده و در تقصیل ز سر کار بد علی
 رو داده همه رعایا و رهنما در دست با هم کشیدند. چند آنکه درین باب به تردد
 و سعی دست و پا زده هیچ انتظام نگرفت. غرضیکه بگردار و مریض مدت ششماه
 عمل کرده معزول گشت.

ذکر حکومت محمد علیخان لوهانی

بزرگان خانمستور از اعیان ولایت پنجاب ساکن قصبه بیون و ششپور
 از اولاد شایده حین قدس سره از آنجا که سلسله اجداد تا به محمد حنیف قاتل کفار
 می رسد. چنانچه بزرگان خانمستور در حضور بادشاهان پشین به محنت و جاهد
 تمام وری پیدا کرده بزمنداری آن قصبه در زمره اائل و اقربان مقزز و مکرم بودند
 چونکه سر بلند خان یاسین ساکن هشیار پور و بجا رة منصفیات صوبه پنجاب وارد
 لکن گشته در سرکار اخصی بستر فرازی محالات. با اسم و پنج و پاد کوره بهام و غیره
 محالات که محامدش مبلغ نهبه یک روپیه در وجه جاگیر و مشروط جمعیت یک
 نیم هزار سوار و پیاده عز و امتیاز داشت. و همش در لوکری سرکار شجاعت

و مردانگی کا نامہ ہائے سرگ سجا آردہ علم جوانہ دی می افزائند عاقل کور
 د این ایام منوقی نہ راہم بودن انساے وطن بہترین بود ہر قدر کہ اہل ہزار
 وطن بہ دکن می رسید با عزت و اکرام شیر آردہ بہ آب بیش درار و رضو
 نوکر کنا شدہ ہر فاقہ خود می داشت و دیگر کان وطن را بہر غیب آمدن کن
 باستی قی تمام نامہ و پیام می نگاشت چنانچہ شہباز خان و جمال خان با
 ہر دو ہرادر حقیقی در قصہ بہون خانہ نسبن و خوش گزران بودند و قصبہ مذکور را با
 مسکہ کر وہ فائدہ می داشت بمقتضای اتحاد و قرب و ہمدار خانہ مذکور را بتامی
 طلب ہر دو خانان مذکور بیشتر گشتہ چیزے خرچ بتا بر زادراصلہ فرستادہ
 از وطن بدکن طلب نمود۔ از اسجا کہ خانان مذکور با جمعیت یکصد سوار و یک
 رجبہ فیل و یک منزل یا لکی وغیرہ سرانجام ضروری فائز و کن شدہ بملاقات
 خانہ مذکور مسدود گشتند۔ بعد چند روز بہلازمت حضور مشرف گردانیدہ ہا
 سررشتہ روزگار پرداخت۔ خانہ مذکور با چند کس از رفقاے خود حضور ماندہ
 ہر دو خانان مذکور را ہر فاقہ فرزند خود یعنی محبوب خان بطرف جاگیرات
 روانہ ساخت۔ خانہ مذکور را از نواب شمس الامرا بہادر کمال اتحاد و یگانگی بود
 اکثر بہلافاقت نواب موصوف رفتہ با خطاط وار شہاط جلسہ میکرد۔ ہاستماع
 این خبر شیر الملک بہادر مکدر میگشت و ناگوار می گذشت۔ چنانچہ بعضی
 اشخاص از راہ غیر خواہی بنامہ مذکور پا کر و ندکہ زشتن شام نزد نواب موصوف
 خلاف مرضی بہادر مستطیع یافتہ می شود موقوف باید کرد۔ لکن این معنی
 بہ سبب راست مزاجی و بے اعتنائی سناظر خانہ مذکور گذشت۔ وجہ دیگر آنکہ
 بعد شخیر قلعہ نرمل بندہ گالعالی ہمہ افواج جاگیر داران بجاگیرات مرضی نمود
 از انجملہ محبوب خان بوقت رخصت از بہادر مسطور در مقدمہ اضافہ جاگیر

جواب سوال بے عرضانه سبب پانہ بمبان آوردہ روانہ سده بود۔ این
 رنگد رخنار مال برد این خاطر ہا در سطور سنسہ در پے قابو و منتظر وقت
 بود در ان ایام راجہ مودہاجی محو سہ حسب اطلب را و پنڈت پردہان از
 ناگیور عازم پونہ شدہ بمقام کالا بانے مضرب ختام نمود۔ غنایت نامجات
 منہگا لغالی بنام جاگیر داران و منصبداران محالات صوبہ بڑا ٹور پاب رسانیدن
 مبلغ بابت رسوم گاہ و دانہ با مستصواب لکاجی پنڈت وکیل طلب نمود۔
 حسب الدرخواست راجہ مذکور غنایت نامجات حضور شرف صدور یافتند
 از انجملہ محبوب خان کسیکے از جاگیر داران صوبہ محالات بڑا ٹو بد غنایت نامہ
 حضور بنام خانم مذکور و رود نیافت۔ غرضیکہ کہ میل مذکور آن غنایت نامہ ہا
 مصحوب شتر سوار از چیدر آباد روانہ لشکر راجہ مذکور نمود۔ بعد رسیدن
 غنایت نامہ ہا حضور راجہ مذکور ایٹھل پنڈت صوبہ دار را با جمیعت
 بہت ہزار سوار بنا بر وصول نمودن مبلغ مذکور مقرر و مامور ساختہ پیشتر
 رخصت نمود۔ پنڈت مذکور از ہر یک جاگیر دار و منصبدار غنایت نامہ حضور
 رسانیدہ مبلغ معمول خود بمعرض وصول می آورد۔ چونکہ بطرف جاگیرات
 محبوب خان رفتہ درخواست مبلغ نمود خانم زور بمقتضائے عالم مشہا
 نشہ جہانمردی در سر داشت رسانیدن مبلغ مذکور بے احکام حضور خلاف
 قیاس پنداشتہ مستعد جنگ شد۔ پنڈت مذکور فہائش کردہ گفت
 کہ مرا از سر بلند خان پہلو طریق برادریت از شما اینجانب را جنگ کردن
 مناسب نداد۔ بموجب گفتہ اینجانب نصف مبلغ بالفعل بدہند و نصف
 بمعرض توقف بدارند۔ غرضیکہ دو روز چہین رد و بدل ماند۔ میگویند کہ
 شخصہ از طرف پنڈت مذکور بموجب سوال این معنی آمدہ بود اورا تہنہ

بدر کرو - روز سیم خانم کور از راه جهالت و خود پسندی با جمعیت یک نیم صد
 سوار در میدان قصب پنج مقابل کرده بر فوج پٹارت مذکور آسمان تاخت
 چنان کارزار نمایان ساخت که در فوج پٹارت مذکور تفرقه شده بعضی از
 مقابل پهلوتپی کردند - درین اثنا جماعت افغان ساکن سیون و پهلوتپی و
 بهوپال که جوق یکپزار سوار بود - مقابل گشته داد شجاعت داد و از چهار طرف
 محاصره کرده بضرب شمشیر و تیر و تفنگ تربت مرگ چشایند - در آن موقع که
 قریب سیصد کس از طرفین زخمی و بکار آمدند - چنانچه هزار خاندان کور در قصبه مذکور
 واقع است - القصد در آن جنگ شهباشا خان لوبانی داد مردانگی داده جان
 بحق تسلیم شدند و محمد علیخان و شا کرخان هر دو پسران خانم عوم خور دسال بودند
 در موضع هاکا نون یا قبائل و عشایر در ظل عاطفت عمومی خود لیکن جمال خان لوبانی
 که ازان آفت آسمانی سالما امان یافته بود چند روز اقامت و رزیده بستن
 خاطر لو حقین و تعلیم و تدبیر بر خور داران پرداختند - اذ انجا بعد چند روز خانم
 خود را سجد را بادر ساینده بذریعہ نواب شمس الامرا بهادر شرف ملازمت حضور
 حاصل ساخته با جمعیت یکصد سوار و دو رنجیریل و یک منزل پالکی بندوبست
 روز کار کرده پس خانم کور در سلک باریابان حضور منسلک گشته همراه مشیر
 بهادر آمد و رفت در بار جاری داشتند - بعد چند روز چانداد تنخواه تعلقه حاکم
 و کمت گانون از تغیری گویند نایک بهونک بنام خانم کور مقرر و مفوض گردید
 هرگاه که افواج قباہرہ سرکار عالی بسرگردگی نواب سکندر جاہ بهادر مشیر الملک
 مدارالہام بنا بر تینہ و استیصال سرو رنگ پٹن خانم کور در آن سفر بسیار محنت
 و جانفشانی بظہور رسانید - بعد مراجعت از آن سفر سفیر شمس کرنیل استوار
 بہادر و منشی بہران بنیہ در سرکار مدوح قریب منزلت بیشتر گردید و در نظر خداوند

منظور ناست و مورد آفرین گشت مدتی برین منوال گذشت که در ۲۹^{هـ} خود بدولت شدگانعالی لیسفر که لفظه عزیمت فرمودند و آنها منکر باجمیعت چهارصد سوار همراه رکاب حاضر بوده بوقت مقابله جنگ ترددات بهادریه لکار برد و پناهی محمد علیخان لهائی برادرزاده خانشد کور داد و مردانگی داده مجروح گردید - نالیت یکروز تمام فوج سرکارعالی در محاصره مرسته هاست پونه حضوره بود - بعد از این قیام بن شدگانعالی مراجعت بجید آباد فرموده مشیرالملک با رولق افغان پونه شده عزلت نشین گردید - بعد فوت شدن رئیس پونه افواج سرکارعالی با ستمت بهال مشیرالملک بهادر روانه شدند - خانشد کور پنجم باجمیعت همراهی حاضر و سرگرم توکری بوده و از مخریخواهی سجا آورده پیش از پیش مورد فراری گردید - هرگاه که بهادر موصوف از پونه مع الخیر و عافیت داخل حیدرآباد شدند خانشد کور باطلاع حضور شادی محمد علیخان و محمد شا کرخان که هر دو برادرزاده خود در آوان مسعود و بهنگام محمود کجوه ظهور رسانید و ان پیام تعلقه نزل از تغیر می شد - مسلم خان بنام خاند کور بطریق انانی مقدر گردید خاند کور بذات خود و حضوره نادر محمد علیخان را در ۱۸^{هـ} که بنا بر بند و بست تعلقه روانه نمود - خاند کور پونه آمدن نرمل جوان و ریش آغاز بود - لاکن بر یافت حسن و سجع مامله انهم عجیب فرست غریب مثل دقیقه فیهان و انهم در پینه و سلف میباشند - بعد رسیدن نرمل طور معامله بر ای معاینه نمود و بعضی زمینداران که اثر ابتدا بر مزین معامله سرکار بودند - بنظر خود در یافته بقتضای حکمت عمی دیده و دانسته چند روز و روزگزار و افاض کرده من بعد به یکسان بود - ان که در ظاهر هر ثانی اری و در باطن خواهان امتناع در قلم سرکار بودند و طالب کرده که با نیکیه خیره سرو مشرانگیز بودند

هشت کس از پشیلان طرفدار و غیره بستگیر و یا بنجر کرده در گدشی موضع
 نرسا پور پرگنه نیمورنی مقبره ساخت و کسیکه رات معامله و یک کرا بر
 وقت تحصیل مال گذار سر کار بود آنها را اطمینان خاطر پر داخته بقول و قرار
 مقبره یکجا مرجوعه آنها مامور ساخت - بعد چند روز بذات خود جهت دریافت
 احوال رعایای دار و ناهار تعلقه و ملاحظه نمودن تهمی رفته های لاولی
 و کشتکار برگردآوری تعلقه متوجه شش ماهی موضع بنابه بدرست نظام عمالان پیشین
 رو بویرانی رو آورده و هر یک رعیت قدیم که از خواوات ظلم و لغدی نمکین
 شکسته حال دیده او را به تسکین خاطر و دلداری پرداخته حکم آبادی می نمود
 از آنجا موضع دیگر فرست نیز دستور نشلی و دلاسا می نمود - غرضیکه دیهات تمام
 تعلقه موافق سر قوم الصدرا گردآوری کرده مبلغ هزار هاید رعایای دار و ناهار
 و شکسته حال را بر اسف تخمیر می و تقاوی داده اوقات عزیز خود و عبادت
 و طائف معروف می داشت درین اثنا یا لاجی تاحی و پانڈی پرگنه
 کسم میث تعلقه نرس از راه فته نگیه نری و تفرقه اندازی در انتظام کلیات
 نامذکور خبا فاسد در سر و ... از مسکن خود گریخته باراده آمیزش
 نمودن در زمره ناپاکان مقصد می فرستد - جو انا ان پانه دار اینجا بوقت شب
 نامبرده را اسیر و دستگیر کرده پیش خان مذکور حاضر آوردند و گفتند که باوصف
 گرفتن قول سرکار این مایه فاساد از تعلقه خود به تعلقه دیگر میگریخت در نیاب
 هر چه ارشاد و خان مذکور بجای خود برهم شده از ویسپانڈی مذکور گفت که
 من بآبادی ملک مبلغ هزار هاید رعایا داده ام و دیده هم تو با وجود گرفتن قول سرکار
 از مسکن خود تیرا گریز کردی ازین رو معلوم می شود که اراده شرارتی بر سر
 داری - موضعیکه ویسپانڈی مذکور چند روز بدر یافت و اثبات قصور مغرب

دانستند و تیرگی و چوک نرمل - و سیاه کنانیده سرش را نیز پافیل کوبانیده
 بیخیم آباد رسانند - با سمنج این خبر مفسدان لعلقه نرمل همچو مید لرزیدن گرفت
 ستمگر بود که از شرف و مفسدان در تعلقه صورت امن و امان بظهور بیوست
 در ولایت یمن بحال نرمل ضبط کمایش سرکار در آورده نحو مشغولی رعایای و ساطت
 غیر مبلغ مالوای سیرکار بمعرض تحصیل می آورد - در آن ایام بابا هرکیه نامی یکی از
 سرکرده های جمعیت سره بان بنابر جواب سوال محتوم رنگا لعالی بنجودت و کالت
 مامور شده بجهت رآیا آمده شرف ملزمت حاصل سائنست - به وقت عرض معروض
 نسیمایرین امیر و مشیر الملک بهار موافقت نیامد - بے تیل مقصود راهی اکویر
 گردید - از آنکه سوار را به غیر اسمی جمعیت نایکان و مفسدان میرد خسته بتاراجی بهشت
 تکر و سرکار عالی مصروف گشت - همدران حال و پیشلان تعلقه نرمل که در گذشت
 نرسا پور به سربووند - خبر آمدن هرکیه بامر که پیر شنیده باستصواب ترک
 دیسپاندر و زمینداران آشنا نوشتجات مخفی روانه کرده ابلاغ پیام نمودند بهینکه
 انیطرف نرمل عمل محمد علیخان لوبانی سخت آمده با همه بار و در گذشتی نرسا پور
 مقید ساخته اگر بزرگه توجهات سامی ازین قید شدیدن نجات بخشند و وجهه مسعی
 و خرج سواری انبیا مبلغ گذر آیند خواهد شد - نامبرده بر طبق ایما و پیشلان
 مذکور با جمعیت دست هزار سوار و پیاده از امر که پیر بر آمده بموضع نرسا پور رسیده
 دست بتاراج کشاد روز دیگر بوش کرده شهر شاه را آتش داده مورچالی نزد
 گذشتی رسانید - امید سنگه نامی تهمانه داری آنجا نام زد و بود از آمدن جمعیت خوف
 دهر اس نکرده بفریب و قننگ دن ان حرص آنجا عت را ترش گردانید و آخرش
 آخرش جماعت مقهور بر کرده خویش ندامت کشیده مایوس و محروم بطرف
 موضع ترکوچه برگشت - لکن بزرگوار و آوارگی نهاد - در آن ایام تعلقه یا لکن بزرگه بنام فخر دانا

تقدیرش بود نواب مقرب خان جاگیر از تسلعه با کنگره باستماع خبر آمدن جمعیت
مقبور با جمعیت همراهی نمود و دو پٹالم سرکار عالی متعینه گیرگنه مذکور با هم متفق شد
مقابلہ کرده بضرب توپ و تفنگ شکست فاحش رسانیدند - جماعت مقبور
از اینجا برگشته باز بطرف امرکھٹیر رخت ادبار کشید بعد رفع مناقشہ نواب مذکور
در حضور عرضداشت نمود - بندگان عالی از راه عنایت و سرفرازی مبلینہ تسبیح
روپیہ بعنوان مدد خرچ سہ ہندسے محبت گردانید و سرکردہ ہاسے پٹالم
را بمزید آفرین تحسین و انعام لایقہ سرعزت با وجہ امتیاز رسید - رہنما سم
محمد علی خان عنایت نامہ حضور شرف نفاذ یافت - ہر جا کہ آن مقبور باشد
تعاقب کردہ بہ تنبیہ باید پر - اخت - چنانچہ خاندن کور سبلا خطہ احکام حضور از
شرمل کو چپ - ہ بنر ساپور رسید در اینجا پٹیلان کہ مقید بودند داشتن
آنجا صلاح ندانستہ ہمہ ہارا در کجا وہ شتران نشانندہ یکصد پیادہ لیسٹ
پنج سوار ہمراہ دادہ بطرف تعلقہ رکپٹی پیٹہ کہ از سابق متعلقہ خاندن کور
روانہ کردہ در اینجا مقید ساخت و مقیدان رکپٹی پیٹہ را بنر ساپور آوردہ
با احتیاط تمام نگاہداشت کہ تافتنہ و فساد برنخیزد - من بعد خود از نرسا
کو چہ کردہ عادم امرکھٹیر گردید پیش از رسیدن خاندن کور افواج دیگر یعنی
نواب محمد سبجان خان و جمعیت نواب رفعت الملک بہادر از طرف
نادیہ طبرسر آن مقبور تا سخت آوردہ گذشتہ ہی امرکھٹیر محاصرہ کردہ بودند و
خاندن کور ہم شریک حال گردید و جمعیت پہر کیہ معہ عکد ہی راؤ وغیرہ
نایکان مفسد بیرون برآمدہ از فوج سرکار مقابلہ کردند و بہادران سرکار
بضرب توپ و تفنگ و دود مارشس برآوردند - آخرش فوج مفسد
ناپ پیدا و روہ رو بہریمیت نہاد - روز دوم تہانہ گذشتہ ہی امرکھٹیر بیت

بہادران سرکار آمد و مال و مویشی و غلہ و بٹہ نقد و نسیں فتوحات فروج سرکار
 کردید چنانچہ ان جنگ یکہ بنجر فیل سرکار محمد سبجائخان بضر بگولہ بکار
 از اسبیا افواج سرکار رانستج و طغفرها سبجا روانہ شدند و خانہ زکور بانیل مقصود
 بہ نرمل مراجعت نمودہ در اثنا در راہ دوازده موضع تعلقہ امر کہہ طہر معاوضہ پامالی
 نرسا پور تاخت و تاراج کردہ مال و اسباب و مویشی آنجا آوردہ داخل نرمل
 شد و در رعایا تعلقہ خود را از فکرو تردد مفندان بے محبت جمعیت و امنیت
 بخشید۔ روز بروز در تعلقہ افزائش آبادی کرد۔ خانہ زکور بجائے خود عقل
 رسا داشت بر صلاح و مصلحت کسی ہرگز عمل نمی کرد و ہر چہ سناط میگذشت ہونا
 بعمل می آورد و شب و روز در فکرو تدبیر تہنہ دزدان مفند بکمال احتیاط اوقات
 مصروف می داشت۔ اگر ایما ناگسے از دزدان تعلقہ دیگر در تعلقہ نرمل دزدی
 نمود و تدبیر بچ سرغش بر آوردہ بران موضع تاختہ معاوضہ دزدی تعلقہ خود اندو
 می گروست۔ غرضیکہ در عمل خانہ زکور مفندان گرد و نواح نرمل و غیرہ زمین
 را وہ بہ حمل گشتہ گوشہ عزلت را غنیمت می شمردند۔ و رعایا بے تعلقہ بخود
 خود مال واجبی سرکار بر وقت تحصیل می رسانیدہ بودند و مشہور رعیت
 پروری و داب و رعب تہور و مردانگی بقدر فراست و دانائی عقلاطے روزگار
 درین نواح نرمل موافق عمل نواب بہار الملک مرحوم ضرب المثل و تزیین شہد
 اگر احوال تہنہ نمودن مفندان و مفتوح ساختن گڈھی ہائے زمینداران غیرہ
 کا زمانہ ہلے فتح و طغفر چنانچہ ہستیصال گڈھی موضع مرلا پٹی برگتہ بونت و طغفر
 بر جمعیت راجہ پدم سنگہ و کشتہ شدن رگھوناتھ سنگہ سرکردہ جمعیت راجہ کور
 و تاختن بر موضع رینوتی و دریکا نون برگتہ مڈ کہیڑ و آوارہ شدن کاسی را و زمیندار
 موضع مذکور بہ تہنہ رسانیدن بمینا ناٹیک و غیرہ مفندان تعلقہ ایدالا بادو

بسیخ نمودن قلعه بالسوارده از راجه اناریدی و مفتوح ساختن که این موضع بهیچ
 پرگنه ساتولی و بارها جنگ نمودن از جمعیت میرامام گماشته زنده داری تقاته
 سوکور در نواح رکبته بیله و ناگر کر نول و غیره ازین دست کارنامه با تفصیلی و دستا
 دارد. خامه عجز خرام تا کجا به شرح میرد از دلهذا از مفصل به مجمل اکتفا نموده اند
 در آورد هرگاه که ایام تعبیری تعلقات در رسیدن انبان خانمه کور از راه تبر و عرو
 غلبه چیره دستی آقا در خود بیشتر دیده از انبان تعلقات قرب و جوار رتک
 حد پیدا کرده حرکات اذیت رسانی و بشیوه خانه راندازی و خلایق شروع کرده
 و از رعایا هم زیاده طلبی بهر یک نوع شعار خود ساخته تند درین صورت تمام
 گروه ستم رسیدگان متفق شده در حضور فریاد و الغیاث نمودند بعد یافت
 و اثبات احوال خانم کور بگی مدت هشت سال حکومت نمود در سن یک هزار
 دو صد و بیست فصلی معزول گردید -

ذکر حکومت نواب امیر علی خان

نواب مسطور از فرزندان میر موسی خان بهادر رکن الدوله دارالمهام ریاست
 اقصی بعد معزولی محمد علی خان نوبالی به سرفرازی تعلقه پنجال تربل و اندور
 و بوند علم حکومت برافراشتند - نواب مسطور در حضور مانده میر ^{علی خان} حاکم
 رایه نیابت تعلقه و میر باقر علی خان و میر واحد علی خان را تعلقداری تربل مامور
 روانه نمودند - بعد انقضای مدت سه ماه که از خاتمان مذکور نیند و سبب تعلقه
 قرار واقعی صورت نداشت - من بعد میر ولی الله خان حاکم بیان بعمل نمی
 آمد بزرگ و دیرینه بنام در یافت احوال رعایا و انتظام تعلقه نشر اعیان
 مجاشنه کرده و نتیجه نیز نائب دیگر پرده خستند - شمارا نوزاد و ار که در محله و

محمد علیخان لهانی چند سکه به نیابت نرمل نامزد بود۔ راؤ مذکور اکثر مصدر
 ازیت رفا پاشا گشته تسخیر و سزا ولی معامله میکرد۔ نائب معزول یعنی خانمذکور
 طور معامله او خارج از دائره مبنی و بیرون از احاطه حسن و سلوک دیده معزول
 نموده بودند۔ راؤ مذکور بچید را آباد رفته سبحان چرب و شیرین خود را واقفکار
 تعلقه و محرم راز معامله قرار داده مزاج نواب موصوف را بطرف آورده متفق
 آمدند بزرگ به نیابت نرمل مامور و کار کرد مدت یکسال بطوریکه بالا مذکور
 شده عملداری نمود هرگاه که نواب مسطور حساب یکسال دریافت کردند در قسم
 سرکار نقصان مبلغ هفتده هزار روپیه روداده آخرش در عوض نقصان مبلغ مذکور
 داخل سرکار ساخته تعلقه نرمل واکذا شدند۔ مدت یکسال و یکماه عمل نمود۔

ذکر حکومت میر محمود و قیوم از طرف محمد علیخان لهانی

بزرگان ممبر طور ساکن جالندرا و اولاد سید احمد کبیر قدس سره بودند از انجا
 سبب اتفاق تقدیر وارد دکن شده در قصبه اندور به سبب خدمتگذاری و
 قدس شناسی روسائے وقت در زمره عزائے قصبه مذکور با عزاز و اکرام مدتها
 بسراوقات نمودند۔ بعد چند مدت که گردش دور و دراز و نیزنگی روزگار
 همیشه بر یک رنگ رنگ قیام ندارد در شیراز به جمعیت میر مسطور تفرقه داد
 و حالت عسرت بعرضه ظهور رسید از انجا در عمل نواب مبارز الملک دیشو
 مرحوم به نرمل آمده بعهدہ منشی گری لوگر گردید۔ بعد چند روز متعلقان خود از
 اندور طلبیده به نرمل قیام ورزید۔ هرگاه که قلعہ نرمل تسخیر اولیا کے دست
 اقصی گردید۔ میر مسطور از رفاقت میر و اور علی صاحب مرحوم دست بسراوقات
 نموده از راه خیرخواهی و یک نیتی و دینانی چنان اتحاد و یکجائی پیدا کردند که

مرتبه نوکری از برادری درگزشت چونکه میر صاحب مرحوم از سرکار افسانگار
 به نیابت تعلقه ایدل آباد و کایرولپوری وغیره شش محل معزز و مامورستند
 میرسپو را از نرمل طلب داشتند معامله چندک دیهات و قصبه و غیره
 تفویض نمودند۔ مدتے برین منوال گزشت که اتفاقاً تعلقه اسل آباد وغیره
 گردید از انجا میرسپو سبب را آباد رفته بسفارش اعظام الملک ماہاہوشی
 حضور بہ نیابت تعلقه ایدلہ منضافات سرکار را میگندل بانظام کارپرداخت
 بعد موقوفی نیابت پرگنہ مذکور بسفارش فشی میران نہیں صاحب مرحوم در
 سرکار کیپٹن جانشین بہادر بعیدہ فشی گری مامور بکار ماندند۔ بعد چندکے سر
 روزگار موقوف گردید باز در عالم بیکاری در حیدرآباد صورت اقامت بظہور
 رسید ہمدراں ایام تعلقہ پنج محل نرمل از پیشکامہ حضور بنام محمد علیخان اوجہانی
 تفویض یافتہ بود۔ میرسپو سبب اتفاق آبخوہ بذریعہ سفارش حکیم محمد
 محسن خان در سرکار خانہ مذکور بعلاقہ روزگار مسلک گشتہ بہ نیابت تعلقہ
 پونت مامور گردید۔ بعد چندکے بمعائنہ حسن تردد و کار دانی سبکدست قلندر
 بادوازدہ موضع حوالی نرمل عز و امتیاز بخشید۔ ہر گاہ کہ دفعہ اول عمل نرمل
 از خانہ مذکور تغیر شد۔ میرسپو تا یک سال در رفاقت خانہ مذکور بیکار ماندہ
 نوکری کسیے دیگر نکرد۔ چونکہ دفعہ دوم از تغیری لوایب اشرف الدولہ تعلقہ
 نرمل وغیرہ ہفت محل بنام خانہ مذکور تفویض یافت ازراہ قدر دانی وجوہ
 شناسی خیر خواہ قدیم و دلسوز صمیم تصور کردہ بہ نیابت سعد قلندری نرمل
 دیپونت و ماٹہ نامزد فرمودہ روانہ ساخت۔ بعد آمدن نرمل ہمہ رعایا کہ
 خود پر رعایت سابق بودند بخوش نصیبی خود سجدائے شکر سجا آوردند۔ و
 پیشلان ہفتی شدہ سابق کہ در عمل اشرف الدولہ بعد انقصائے ایام مدت

مال از قید در کتبی بی بی نجات بافته خود را به نرمل رسانیده و چیل کار
 شده و ... - نیز آمدن - میسر شود و شنیده باز بطرف کورنله و مستطیلی جلوه آوازی
 به ... دیناه کونا را و دیسای مامن گزیدند - ازان پس انتظام معامله میسر شود
 سنگینی سرانجام گرفت و آبادی تعلقه روز بروز بحسب دلخواه بظهور میو است میسر شود
 بهجای خود - پار خیز رس و دور اندیش و خیر خواه کفایت شعار بودند در هر
 امور است سرکار از جزئیات کل بی اطلاع و بی اطلاع خود اعتساب بر شخص دیگر نداشت
 آدم راست معامله را دوست شخص مکر و فریب را دشمن می پنداشت و احتیاط
 پیروش سخن خود بیشتر می کرد و از راستان کلمات راستی و از کج و دران گفتار درشتی
 بر زبان می آورد و به تعبیر مرمت بند با تالاب و درستی دهانه باشکسته و خراب
 و تدبیر بر آوردن آنها را نوا ایجاد کند بدین کریمه ها به سخت بنیاد و از همه مزارعان
 دیدینه و کهن از فراست زمینداران مدبر و متدین عقل رسا داشت - جائیکه
 به سبب پشته و کیمیه آب نمی رسد و زراعت نمی شود و در اینجا آب ساینده
 کشتکار کنانیدن و زمین افتاده و نامزد و را بقول و قرار معتبر قابل زراعت
 ساختن این جوهر طبع خداوش بود - باوصف حکومت در مزاج تکلف زیاده
 نداشت و از شان شکوه ظاهری و از لبوس فاخره و بهتر احترام کلی می خست
 و رویه ساوگی باینقدر که بوقت بندش عمارات و تردد لاوئی و کشتکار بهایذات
 خود اگر کسی همراه باشد یا نباشد کشت و گردآوری می کرد و در آن حال گفت
 که می صاحب چرا اینقدر محنت بر خود روا میدارند - جواب می دادند که لقمه
 محنت بهتر از طعام راحت حکومت کلاه مستعار یکسر نمی ماند و باین سرایه
 عاریت قولیت هرگز نشاید از نشست یکجا زیادتی غفلت و از تردد و شفقت
 هشیاری فطرت کسیکه انتظام این جهام بر اعتقاد و انیکس و اگر گذشته

بیلاخطه خود بر اعمت بار دیگران چرا و اگر تارم بلکه تمام معامله او را از خود می پسندم
 غرضیکه جز رسی و یکسو مزاجی و راست گوئی و درشت گدیزی و دیانتی
 میسر شود در چنین صانع مشهور و معروف است تا کجا شرح دهد مخفی نماید هرگاه که
 انسان در دام حرص و هوا گرفتار میگردد و تمیز نیکبختی و بدنامی از دست میبرد
 بر غیر و شرح این اجمال آنکه یک سال پیشتر از تغییر شدن تعلقات نامان را مانند
 مثل بالکنده و میگل و اندورو و بودن و جوکل و ککوت گاندین و غیره بر عیادت
 نظم دراز کرده مبلغ خطیر وصول میگرفتند. در آن ایام احکام خانها کورینام میسر شود
 رسید که شما هم از تعلقه نرمل هر قدر که دست رسی تو اند شد در بیع نکرده کفایت
 سکاره نظهور رسانند. میسر شود در جواب نوشت که ای حکار از من نمی توانی تعلقه
 آباو کردن از دست من می شود بر غارتگری خلالت دیگر را بفرستند من
 ازین کار دست برداشتم پس خانم زکوری یک شخص نامی ساندو میان ساکن
 کورنخل فرستاده همه رعایا را در قلعه نرمل محبوس ساخته با تولع عقوبت گرفتار
 کرده مبلغ بسیار بجزش وصول آورده روانه حیدرآباد گردید. چنانچه در آن
 آراسه سکه کس از قوم کویتی تاب ظلم و تعدی نیاورده در چاه افتاده بجان مرنده
 سوانه این همه رعایا به تعلقات مذکور حضور رفته فریاد و انیاس نمودند -
 علاوه بر اینکه فریاد قافله کشی و رهنرانی رام را و نایک ایگی والد بشرکت خانم زکوری
 بعضی حضور رسید. بعد دریافت اثبات این معنی بلکه در تعلقات دیگر هم
 بالیقین پیوست که شرکت خانم زکوری است لهذا بنده گا نحضور مورد عتاب
 گشته بوقوع حضورات مرقوم الصدرا از حکومت همه تعلقات معزول گردید
 چنانچه میسر شود بهمین حال از حکومت نرمل معزول نگردد و دست
 چهار سال عمل نمود این را قلم المسطور اضعف العباد خاکیا بی آفاق غمش